

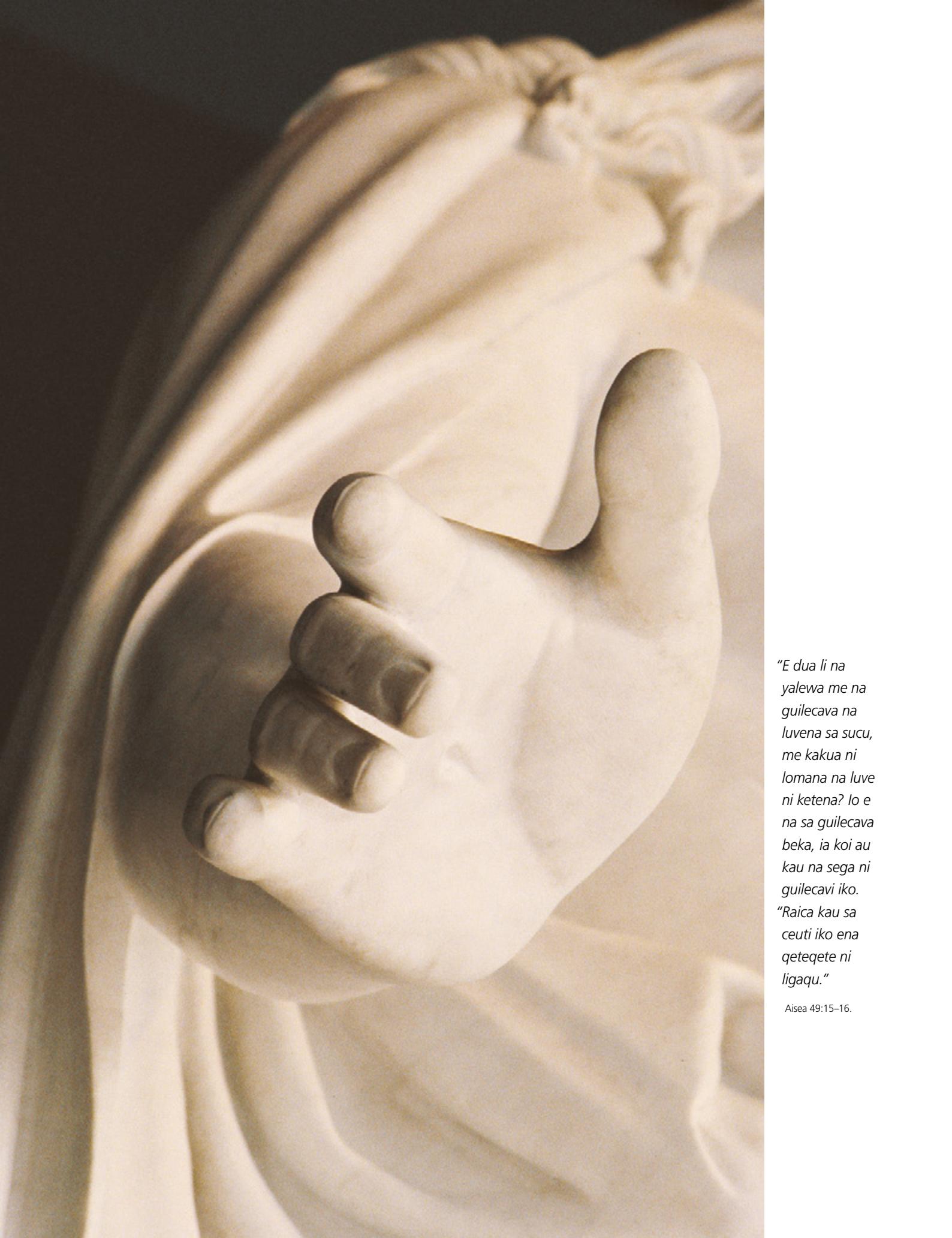
NA LOTU I JISU KARISITO NI YALODODONU EDAIDAI • EPERELI 2014

Liaona

**Reki ka Vakavinavinakataka na
iVakabula sa Tucaketale, t. 16**

**E Lima na Sala Meda Muria
kina na Parofita, t. 22**

**Veivakalouugatataki mai na
Matabete-Me Nodra na Tamata
Kecega, tt. 46, 50, 53, 54, 60**

*"E dua li na
yalewa me na
guilecava na
luvena sa sucu,
me kakua ni
lomana na luve
ni ketena? lo e
na sa guilecava
beka, ia koi au
kau na sega ni
guilecavi iko.
"Raica kau sa
ceuti iko ena
qeteqete ni
ligaqu."*

Aisea 49:15–16.

ITUKUTUKU

- 4** iTukutuku ni Mataveiliutaki Taumada: Na iYaqa e Qaqaco Vinaka na Kena Kelevaki Mai vei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
- 7** iVaqa ni Veisiko: Na iLesilesi Vakalou i Jisu Karisito: Na iVakabula ka Dauveivueti

ITUKUTUKU E VAKARAITAKI

- 12** O Keda na Liga ni Turaga Mai vei Neil K. Newell
Era vakaraitaka na Yalododonu mai Brazil, Ecuador, Filipaini, kei Rusia na ibalebale dina ni veiqaravi vei ira na vakaleqai.

E WAQANA

E liu: E sega ni vakatarai me lavetaki na iBulubulu ena Were mai vei J. Kirk Richards.
 E loma ni waqana e liu: Taba ivakaraitaki mai vei John Luke.

- 16** Era Vakadinadinataka na Karisito sa Bula o Ira na iVakadinadina Digitaki.
Eratou vakadinadinataka na iVakabula na lewe ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaruia.

- 22** Muria na Parofita
 Mai vei Elder William R. Walker
E dodonu meda vulica na lima na lesori oqo mai na nona ivakaraitaki o Peresitedi Thomas S. Monson.

- 26** Painia ena Veivanua Kecega:
Na **Yatu** **Filipaini:** Kaukauwa Vakayalo ena Veianuyanu ni Wasawasa
E dina ga ni sotavi na tavuki ni vanua kei na dredre vakailavo ena Yatu Filipaini, era vakadina dinataka na Yalododonu e kea na tubucake e totoka sara.

- 32** Vakayagataki na iTuvatuva ni Veivakabulai me iSau ni Vakatataro
 Mai vei LaRene Porter Gaunt
E rawa ni vukei keda na ituvaltuva ni veivakabulai me isau ni so na taro bibi ni bula oqo.

TABACAKACAKA

- 8** Ira na Parofita ni Veiyalayalati Makawa: Mosese
- 10** Noda iTikotiko, Noda Matavuale: Vitu na Siga me Yacova na Siganimate
- 36** Domodra na Yalododonu Edaidai
- 80** Me Yacova ni da Qai Sota Tale: Kunei na iNuinui ena Veisiga ni Mataka
 Mai vei Stan Pugsley

40

- 40 Kevaka Dou sa Kitaka na ka Kecega Meu Vakarokorokotaki Kina**
Mai vei Katherine Nelson kei Heidi McConkie
E sega ni gadrevi walega vei koya e bula savasava me vakaisulu rakorako.
- 44 iTuvaki ni iTabagone Qase Cake: Saumaki Mai kei na Solibula mai Finland**
Mai vei Melissa Zenteno

Saga mo raica na Liaona ka vunitaki tiko ena loma ni ilavelave oqo. iVakatakilakila: Na cava so na ka e taleitaka o koya?

54

- 46 Tagane kei na Yalewa ena Cakacaka ni Turaga**
Mai vei Elder M. Russell Ballard
E dodonu mera kila vinaka tiko na turaga kei na marama na dina oqo me baleta na nodra ilesilesi na marama ena matanitu ni Kalou.

- 50 Vakavakarau mo Veiqaravi, Veiqaravi mo Vakavakarau**
Mai vei David L. Beck
Na nomu veiqaravi ni Matabete i Eroni ena tuvanaka na iwakarau ki na nomu bula taukoko. Oqo na kena ituvatuvu.

- 53 Na Kaukauwa mera Vakalouugatataki na Tamata Kecega**

- 54 Kau yani na Veivakalouugatataki ni Matabete ki na Nomu iTikotiko.**
Mai vei Bonnie L. Oscarson
Se o tagane se yalewa se cava na ituwaki ni nomu matavuuale, sa rawa mo vakayagataka na kaukauwa ni matabete mo vakalouugatataki kina na nomu matavuuale.

- 56 Na Yalodei ni Bula Kilikili**
Mai vei Elder Jeffrey R. Holland
Ni ko sa kacivi mo vakayagataka na matabete, o na yalodei beka mo vakaio kina.

- 60 Na Matamata kei na Salatu**

- 62 Taro kei na Kena iSau**

Na cava meu cakava kevaka e dua na iulutaga e kau cake mai e koronivuli ka veisaqasaqa kei na iwakavuvuli ni kospeli, me vaka na vakalutu gone?"

- 64 Dina se lasu**

Mai vei David A. Edwards
Taura na vakatataro oqo ka vulica eso tale na sala e dau lasutaki keda kina o Setani.

68

- 67 "Oqori E Sa Rui Rawarawa, Tukaqu!"**
Mai vei Elder Enrique R. Falabella
E sega ni nanuma o Raquel ni sa yalomatua me sa na wilika na iVola i Momani.

- 68 iYalayala nei Porter**

Mai vei Carole M. Stephens
E sega tiko ni kila o Porter—ni sa maroroya tiko mai na nona veiyalayalati!

- 70 Kauta mai ki Vale na Lalai: Na Matavuvale sa Usutu ni iTuvatuvu nei Tamada Vakalomalagi**
Mai vei Jan Taylor

- 72 Vakasama Rarama**

- 73 Vagalalataki na Vatu**
Mai vei Elder Terence M. Vinson
E vinakataka na Turaga me vukena meda walia na noda leqa—vakakina na kena ka lalai.

- 74 iTokani mai na veiyasai Vuravura: Oi Au o Dria mai na Yatu Filipaini**

- 76 Me Baleti Ira na Gonelalai**

- 81 iTaba ni Parofita: Howard W. Hunter**

Mekasini Vakaviti ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaiai

Na Mataveiliutaki Taumada: Thomas S. Monson,

Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Na Kuoramu ni iApostolo Le Tinikaru:

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Edita: Craig A. Cardon

Dauvukasala: Jose L. Alonso, Mervyn B. Arnold, Shayne M. Bowen, Stanley G. Ellis, Christoffel Golden

Manidia Dairekita: David T. Warner

Dairekita ni Matavuvale kei na Veitokoni

kina Matavuvale: Vincent A. Vaughn

Dairekita ni Mekasini ni Lotu: Allan R. Loyborg

Manidia ni Bisinisi: Garff Cannon

Manidia Edita: R. Val Johnson

iVukevuke Manidia Edita: Ryan Carr

Volavola kei na Edita: Susan Barrett, Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Mindy Raye Friedman, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Jennifer Grace Jones, Michael R. Morris, Sally Johnson Odekirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Paul VanDenBerghe, Marissa Widdison

Manidia Dairekita ni Cakacaka ni Liga: J. Scott Knudsen

Dairekita ni Cakacaka ni Liga: Tadd R. Peterson

Disaini: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie M.

Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, Nate Gines, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Kodineita ni iYaya Taqomaki: Collette Nebeker Aune

Manidia ni Tabaiwola: Jane Ann Peters

Kena Tabaki: Kevin C. Banks, Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Bryan W. Gygi, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty

Tabaki taumada: Jeff L. Martin

Dairekita ni Tabaivola: Craig K. Sedgwick

Dairekita ni Veivotayaki: Stephen R. Christiansen

Me vakau na isau ni mekasini, kei na kena vakatataro e so ki na *Liaona*, Fiji Regional Office, PO Box 90, Suva, 2-20 Lakeba Street, Samabula, Suva, Fiji. E kena isau e \$2.75 dua na yabaki, se \$0.70 na isau ni ilavelave yadudu, me vakava ga na kena ka tabaki me ivakananumi. Me qai kerei na kena ivakamaca tale e so mai na Valenivilova Liu ni Lotu, e na teleponi 3388900 e Suva.

Me baleta na sausau ma kei na kena isau ena taudaku kei Amerika kei Kenada, veitaratara ki na nomuni sitoa ni Lotu se iliuli ni tabanalevu se tabana.

Me qai vakau na ivola kei na vakatataro ena

parokamu ni kompiuta ena liaona.lds.org; ena i-meli ki na liaona@ldschurch.org; se ena meli ki na *Liaona*, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Na *Liaona* (vakadewataki na *iVola i Momani* ni "kabasi" se "idusidusi") sa vakadewataki otu ena vosa vaka-Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Jaina, Jaina (vakararawataka), Croatia, Czech, Denmark, Necaladi, Valagi, Estonia, Viti, Finiladi, Varanise, Jamani, Kiriki, Idia, Hungary, Aisiladi, Idonisia, Itali, Japani, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malagasi, Masela, Mongolia, Nowei, Poladi, Potukali, Romania, Rusia, Samoa, Slovenia, Sipeni, Suwiteni, Swahili, Tagalog, Taiti, Tai, Toga, Ukraine, Urudu, kei na Vietnam. (E duidui na gaua me taba kina ena veivosa yadudu.)

© 2014 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika

Sa rawa me lavetaki na veitukutuku kei na iyalojalo era tiko ena *Liaona* me baleta na inaki eso, cakacaka ni lotu sega ni saumi se vakayagatagi ga e vale. Ena sega ni rawa me lavetaki na veiyalojalo eso kevaka era sega ni vakadonui mai vei kena itaukei. Na vakatataro baleta na Dodonu ni Lavetaki me na vakau yan i na Intellectual Property Month, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; i-meli: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

April 2014 Vol. 17 No. 1 LIAONA (USPS 311-480) Fijian (ISSN 1096-5122) is published four times per year (April, May, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CF5 (see DMM 707.4.12.5). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Vakasama ni Lotu Vakamatavuvale

Era tiko ena ilavelave oqo na itukutuku kei na itaviqaravi ena rawa mera vakayagataki ena lotu ni matavuvale. Oqo e rua na kena ivakaraitaki.

TABA IVAKARAITAKI MAI VEI DAVID STOKER

rawa mo sarava na vidio ni iVolatabu "He Is Risen" [Sa Tucake Tale o Koya] e tiko ena [lds.org/bible-videos](https://www.lds.org/bible-videos) (sa vakarautaki tu ena vica na vosa).

"Oqori E Sa Rui Rawarawa, Tukaqu!"

tabana e 67: Ni ko sa wilika otu na itukutuku oqo, sa rawa talega mo taura mai na nomu kaloko (stopwatch)! Sa rawa mo dou wilika vakamatavuvale e dua na tabana mai na *iVola i Momani* ka raica na balavu ni gauna o dou wiliwili kina. Vakayagataga na gauna o ya me idusidusi, mo qai raica na balavu ni gauna dou na wilika kina vakamatavuvale na *iVola i Momani*. Sa rawa mo lavaka mo dou wilika vata kina na *iVola i Momani*. Na kena tauyavutaki e dua na ituvatuva, me vakataga na wiliwili vakagauna ena veisiga yadua, ni sa rawa me vuksi iko mo rawata na nomu ilalawa.

ENA NOMU VOSA

Era sa vakarautaki tu na *Liaona* kei na ivola tale eso ni Lotu ena vuqa na vosa ena languages.lds.org.

IULUTAGA ENA ILAVELAVE OQO

Na naba e tukuna tiko na imatai ni tabana ni vosa o ya.

Cakacaka ni kaulotu, 26, 62

Daukilakila, 64

Hunter, Howard W., 81

iNuinui, 80

Ira na Parofita, 8, 22

iTuvatuva ni

veivakabulai, 32, 37, 39, 70

iVakadinadina, 62

iVakaraitaki, 22

iVola i Momani, 67

Jisu Karisito, 4, 7, 10, 16, 76

Kequ Yaga, 7, 12

Koniferedi raraba, 4

Matabete, 46, 50, 53, 54, 56, 60

Matavuvale, 46, 50,

54, 70

Monson, Thomas S., 22

O ira na Marama, 46

Rakorako, 40

Rarawa, 37, 39

Saumaki, 26, 44

Siganimate, 10, 16

Tukutuku Makawa ni Lotu, 26

Vakarokoroko, 76

Valetabu, 26, 44

Veiqaravi, 12, 36, 38, 50

Veisorovaki, 7, 10, 16, 32, 76

Veiyalayalati, 68

Veiyalayalati Makawa, 8

Vosa, 40

Welefea, 12, 36

Mai vei Peresitedi
Dieter F. Uchtdorf
iKarua ni Daunivaka-
sala ena Mataveiliutaki
Taumada

NA IYQA E Qaqaco Vinaka na Kena Kelevaki

Ena dua na gauna sa oti au a soko ravita yani ena dua na waqa levu na baravi totoka kei Alaska, e Amerika. Sa vakarautaka kina o kavetani me sa na moce ena bogi o ya na waqa ena dua na toba vou vakatikitiki, ka raica sara vakamatau na kena ituvaki kei na veika voli-volita, me vakataka na gauna ni ua kei na mati, na titobu ni wai, kei na kena yawa mai na veika rerevaki eso. Ni sa vakadeitaka, a tukuca sobu na iyaqa me rawa ni taqomaki tikoga na waqa ka kelevaki vakaukauwa, me rawa kina vei ira na pasidia mera sarava na totoka vakasakiti ni ibulibuli ni Kalou.

Niu sarava na baravi oya, au raica sara ni sa tekivu me toso vakalailai na waqa ni liwa mai e dua na bati ni cagi kei na kaukauwa ni ua e ra. Ia, a nawa tudei toka ga na waqa ena kena ikelekele tudei sa vakarautaka kina ena dali ni iyaqa kei na kaukauwa ni iyaqa.

A sega ni maroroya o kavetani na iyaqa ena waqa, me qai tukuca sobu ga ke sa ravu mai e dua na cagi. Segu, a kelevaka na iyaqa ni waqa me itatarovi ka taqomaka na waqa me kua ni ciri yani ki na wai rerevaki se me laki kasa mera taqomaki kina na pasidia kei ira na kaimua.

Niu mai vakasamataka toka na ka sa yaco, e votu mai vei au ni kevaka a sega ni dua na vosa vakatautauvata oqo, au a sega ga ni se bau vukataka e dua na waqavuka.

Na Vuna Eda Gadreva Kina na iYaqqa

Na inaki ni iyaqa me na maroroya na waqa ka taqomaka ena veivanua me gole kina se me vakataudeitaka na waqa ena gauna ni draki ca. Ia, ni gadrevi me rawati na inaki bibi oqo, e sega ni gadrevi walega me tiko na iyaqa. Na iyaqa e dodonu me kaukauwa dina, veivakadeitaki, ka

vakayagataki vakavinaka ena gauna kei na vanua dodonu.

Na tamata yadua kei na matavuvala era na gadreva talega na iyaqa.

E rawa ni yaco mai na veika dredre ena cagilaba rerevaki ka vukataki keda tani mai na noda salatu ka na rawa me botolaki keda ki na veivatuvatu. Ia eso na gauna eda na sotava talega na veika rerevaki ni vaka me tu vinaka na ka kecega—mudre malua tu na cagi ka maravu na wasawasa. Ia na ka dina, ena rawa ni vakarerevaki na noda bula ni da sa tekivu ciri ka taiki toka vakalalai ka da sega tu ni kila.

Na Kospeli Sa Noda iYaqqa

Na iyaqa e dodonu me qaqaco, ka kaukauwa sara, ka tuvaki vinaka tu ka na rawa me vakayagataki ni sa gadrevi vakakina. Me kena ikuri, e dodonu mera vakacobari tu ena dua na yavu e rawa ni taura na bi ni kaukauwa e veisaqasaqa mai.

Sa dina sara, na kospeli i Jisu Karisito sa dua na iyaqa. A vakarautaka na Dauniveibuli ni vuravura tauoko me baleta na inaki vakalou ka tuvanaki me vakarautaka na nodra taqomaki ka dusimaki o ira na Luvena.

Io, sa qai cava beka na kospeli, ni toka tikiva na ituavuva ni Kalou mera vakabulai kina na Luvena ka kauti ira lesu mai ki na Nona iserau?

Ni da sa kila ni sa ivakarau ni veika kecega mera kuitaki yani, sa dodonu vei keda meda kelevaka vakaukauwa na noda iyaqa ena ivakavuvuli tudei ni dina ni kospeli. Mera kakua ni tukuci sobu vakavovodea ki na nuku ni dokadoka se sega mada ga ni terega na itekitekivu ni noda dina.

Ena vula oqo sa noda madigi meda na vakarorogo kivei ira na italai ni Kalou ena koniferedi raraba ni Lotu.

Na nodra vosa, e sema vata kei na ivolanikalou kei na veivakauqeti ni Yalotabu, ena vakarautaka e dua na ivakavuvuli tudei ka qaqaco ni yavuni-bula tawamudu kei na ivakarau meda na vakacobara kina na noda iyaqa meda na kaukauwa ka taqomaki ena loma ni dredre kei na veivakatovolei ni bula oqo.

E vakavulica na parofita ni gauna makawa o Ilamani, "Mo drau tara na nomudrau yavu ena uluvatu ni noda iVakabula, sai koya na Karisito na Luve ni Kalou, ia ni sa vakaliwava mai na tevoro na nona cagi kaukauwa, kei na nona moto ena covulaca, ka sa yaviti kemudrau na nona ucacevata kei na nona cagilaba, ena sega ni rawai kemudrau se dreti kemudrau sobu ki na ikeli ni rarawa kei na yaluma tawamudu ni sa dei sara na uluvatu drau sa tara kina, ia kevaka sa tara cake na tamata ena yavu oqo ena sega ni bale rawa." (Ilamani 5:12).

Na Bibi ni iYaqo e Qaqaco Vinaka na Kena Kelevaki

Sa dau vakatovolei ena bula oqo na noda iyaqa ka temaki keda meda kuitaki. Ia, kevaka sa tuvanaki donu tu na noda iyaqa ena vatu ni noda Dauveivueti, era na kaukauwa—se cava sara na kaukauwa ni cagi,

na kui ni ua, se na cere ni biau.

Sa dina sara, a sega ni ta na waqa me mai toka vakadua ena dua na toba ia me yavia na kena iyaqa ka sokota yani na wasawasa ni bula oqo. Ia oqori na vosa vakatautauvata ni dua tale na gauna.

Ena gauna oqo, au yalo vakacegu niu kila ni iyaqa ni kospeli kei na vatu ni noda Dauveivueti ena maroroi keda meda tudei ka taqomaki tiko.

Na iyaqa vakaoqo ena maroroi keda meda kakua ni kuitaki yani ki na veika rerevaki kei na veika rarawa. Eda na rawata kina na veimadigi lagilagi meda marautaka na totoka e sega ni vakatauvatani rawa ni veitarataravi ni veika totoka cecere ni bula oqo.

Sa rui totoka na bula oqo ka kilikili meda bulataka. Era na rawa ni temaki keda mai na cagi, cava, kei na kui ni wai ni veigauna meda kuitaki yani ki na veika rerevaki se sega ni laurai, ia na itukutuku ni kospeli kei na kena kaukauwa vakalou ena maroroi keda ena noda salatu ka lesu rawa ki na toba veitaqomaki nei Tamada Vakalomalagi.

O koya gona, meda sa qai, sega ni *vakarorogo* walega ki na vosa ni konifredi raraba ni Epereli ia meda sa *vakayacora* na veika era sa tukuna me sa dua na iyaqa sa qaqaco vinaka na kena kelevaki ki na noda bula ni veisiga.

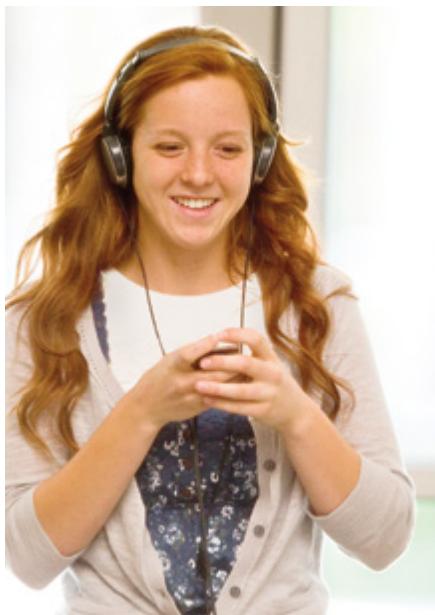
Me qai vakalougatataki keda na Kalou ka dusimaki keda ki na sasaga bibi ka yaga oqo! ■

VEIVAKAVULICI MAI NA ITUKUTUKU OQO

Sa rawa me veivosakitaki na bibi ni iyaqa mai na nodratou itukutuku ni soko na matavuuale nei Laii ki na vanua yalataki (raica na 1 Nifai 18). Sa rawa mo vakaraitaka ena 1 Nifai 18:11–15, na gauna a vesuki kina o Nifai, ka sa mani sega kina ni cakacaka na Liaona, ka yaco me kuitaki na waqa ena cava rerevaki. Na revurevu cava eda na sotava ena gauna eda sega kina ni vakaiyaqataki vaqaqaco ena kospeli? Sa rawa talega mo vakaraitaka na 1 Nifai 18:21–22 ka veivosakitaka na sala meda na kunea kina na veitaqomaki ena noda gole yani vua na iVakabula.

Na Koniferedi kei Au

Mai vei Sarah Deeks

Au dau nanuma tu ni macawa ni koniferedi raraba e dau balavu ka vakavuceso, ia ni toso tiko na gauna, au sa teku meu taleitaka ka namaka meu tiko kina. Na macawa ni koniferedi raraba ena rawa me veivakavou vakayalo, ia ena dau rawarawa me dau seyavu yani na yalo vakaoqo ni sa dau teku tale na bula ena Moniti. Eso vei ira na vakasama e tarava a vukei au meu vakanikoga vakalevu mai na koniferedi.

Au a vakarautaki au ki na koniferedi ena noqu vola eso na taro, kau dau vola sara ni sa saumi mai na noqu taro. Ni oti o ya, au taleitaka sara meu katona na vosa ni koniferedi kei na sere mai na LDS.org ka biuta ena dua na MP3 meu na rogoa kina e dua na vosa se sere niu cakava voli na noqu cakacaka ena veisiga. Au dau taleitaka talega meu vulica

na ilavelave ni koniferedi ena Liaona. Au dau makataka ka vola eso na itukutuku ena maliwa lala ni noqu ilavelave. Ni qai roro mai na koniferedi e tarava, sa vakayagataki vakavinaka tu na noqu mekasini o ya. Eso na gauna e ratou nau vulica vata na noqu matavuvale na itukutuku o ya ena lotu vakamatavuvale.

E gadrevi me cakacakataki na kena maroroi tiko na yalotabu keitou a vakila ena gauna ni koniferedi ka tomana tiko na vuli mai na veitukutuku o ya, ni vakayacori oqo sa mai dua na veivakalougatataki cecere vei au. Au sa mai vaqaqacotaki vakalevu ka dusimaki ena gauna ni leqa eso ena noqu vulica na itukutuku mai na koniferedi raraba, ka kila ni itukutuku oqo era sa veivakauqeti vakayalo.

O daunivolaivola e vakaitikotiko mai Toronto, e Canada

GONELALAI

Kelevaka na Nomu iYaqa

Na cava ena vakaiyaqataki iko tiko ena kospeli? Droinitaka e dua na laini mai na dali e taura tiko o cauravou ki na itukutuku e kaya o Peresitedi Uchtdorf ni sa vanua taqomaki mo kelevaka kina na nomu iyaqa.

Vulica ena masumasu na itukutuku oqo ka vaqara mo kila na ka mo na wasea. Ena vakalevu-taka vakacava na nomu vakabauta na nomu kila na bula kei na iLesilesi ni iVakabula, ka yaco me vakalouga-tataki ira talega o vakaraica voli ena veisiko? Me ikuri ni itukutuku, lako ki na reliefsoociety.lds.org.

Na iLesilesi Vaka-lou i Jisu Karisito: Na iVakabula ka Dauveivueti

Oqo e dua na tiki ni ituvatua ni iVaqa ni Veisiko ka matataki kina na iwalewale ni iLesilesi ni iVakabula.

Edua vei ira na itutu bibi ka vaka-macamalataki Jisu Karisito na Dauveivueti,” e kaya vakaoqo o Elder D. Todd Christofferson ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. “Na vosa vueta e kena ibalebale me sauma e dua na icolacola se dinau. Na vueta e rawa talega ni kena ibalebale me vakabula se vagalalataka me vaka na saumi ni kena ivesu. . . . Na kena ibalebale yadua oqo e tukuna tiko na veitikina duidui ni Veivueti cecere sa mai vakayacora o Jisu Karisito ena vuku ni Nona Veisorovaki, ka okati kina, ena vosa ni ivolavosa, ‘me sereki mai na ivalavala ca kei na kena itotogi, me vaka e dua na isoro sa caka ena vukui koya e ivalavala ca.’”¹

E kaya o Linda K. Burton, na pere-sitedi raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei: “Na Tamada Vakalomalagi . . . ka tala mai na Luvena e Duabau ga tawacala me mai vakararawataki ena vuku ni noda ivalavala ca, mosi ni yaloda, kei na veika kece sara e rairai cala ena noda dui bula vakayadua.

“. . . E dua na marama ka sotava

tiko na veiyabaki ni veivakatovolei kei na rarawa ka kaya ena vosa tagitagi, ‘Sa yaco mai na gauna ni noqu vakila niu sa tautauvata e dua na noti 20 na dola makawa—kakalobilobi, kabasu, duka, vakacacani, ka vakamawe tu. Ia . . . au se dua tiko ga na noti 20 na dola.’ E kila tu na marama oqo . . . ka kilikili kaya [vua na Kalou] na Nona tala mai na Luvena me sorovaki koya sara ga. Na marama vakayadudua ena Lotu e dodonu me kila na ka e kila na marama oqo.”²

Mai na iVolanikalou

2 Nifai 2:6; Ilamani 5:11–12;
Mosese 1:39

IDUSIDUSI

1. D. Todd Christofferson, “Veivueti,” *Liaona*, Me 2013, 109.
2. Linda K. Burton, “E Volai Tu Beka e Yaloda na Vakabauta ni Veisorovaki i Jisu Karisito?” *Liaona*, Nove. 2012, 114.

Vakabauta,
Matavuvale,
Veivukei

Mai na Keda iTukutuku Makawa

Era volai tale tu ga ena Veiyalayalati Vou na kedra itukutuku na marama era vakabauti Jisu Karisito, ka ra vulica ka bulataka na Nona ivakavuvuli, ka ra vakinadinataka na Nona cakacaka vakalotu, cakamana, kei na Nona lagilagi.

A kaya o Jisu vua na yalewa ena ikeli ni wai:

“Ia ko koya sa gunuva na wai kau na solia vua ena sega sara ni viagunu ka tawa mudu; ia na wai kau na solia vua, ena tu e lomana me mata-ni-wai sa tovure ki na bula tawamudu.

“Sa kaya vei koya na yalewa, Solia saka, mai vei au na wai oqori, meu kakua ni viagunu. . . .

“Au sa kila ni na lako mai [na Meseia], ko koya sa vakatokai na Karisito: ni sa tadu mai ko koya, ena tukuna vei keda na ka kecega.

“Sa kaya vua ko Jisu, Sai au ga sa qai vosa tiko vei iko.”

Sa qai “biuta na nona itakitaki na yalewa” ka lako yani ki na koro ka tukuni Koya vei ira na tamata. (Raica na Joni 4:6–30.)

Na Cava e Rawa Niu Cakava?

1. Ena sala cava meda vakaraitaka kina na noda vakavinavinaka vua na iVakabula ka Dauveivueti, o Jisu Karisito?
2. Ena sala cava eda na vakaivo-tavota kina ena veivakalouga-tataki ni solibula veisorovaki ni noda iVakabula ki na noda bula?

MOSESE

"A cecere dina o Mosese ka a vakatokai mada ga vakakina na Karisito me dua na Parofita e vakataki koya oqo na iliuli ni gauna makawa ni kawa o Isireli."¹—Elder Bruce R. McConkie (1915–85) ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaruā

A u a sucu mai Ijipita ena gauna era a tiko bobula kina na noqu tamata, na Isireli. Ena nona sa taqayataka ni ra sa lewe levu tiko ga mai na kai Isireli bobula, a vakarota kina o Fero mera vakamatei o ira taucocko na gonetagane ni Isireli sucu vou mai. A taqomaki au o tinaqu, ka vunitaki au tiko me tolu na vula niu sucu oti ni bera ni biuti au ena dua na basikete ena veikuta ni uciwai na Naile. A raici au na luvei Fero yalewa ka susugi au cake meu luvema tagane.²

Niu sa tubu cake, au a biuti Ijipita ka laki tiko mai Mitiani. E kea a laki maroroi au kina o Jecoro, e dua na ivakatawa ni sipi ka bete talega, kau a laki vakamau kei luvema yalewa o Sipora. Au a taura kina mai vei Jecoro, na Matabete i Melikiseteki.³

Ena dua na siga niu vakatawana tiko na sipi nei Jecoro, a rairai mai vei au na Turaga ena dua na vunikau sa kama tiko ka kaya meu laki sereki ira mai na Isireli mai na nodra vakabobulataki.⁴

Au a lesu ki Ijipita ka laki tukuna vei Fero me sereki ira na tamata ni Turaga, ia a sega ka mani vakuria ga na nodra icolacola. A vakayacora na Turaga e vica na mate rerevaki vei ira na kai Ijipita, ia a yalokaukauwa cake ga o Fero ka sega ni via sereki ira mai na Isireli. Na iotioti ni mate rerevaki o ya na nona talai e dua na agilos me vakamatei ira na tagane ulumatua ni matavuvale yadua ni

Ijipita. Era taqomaki na Isireli mai vei koya na agilos dauveivakamatei ena kena boroi na dra ni lami sega ni vakacacani ena nodra ulu ni katuba ka mera tiko e loma ni vale. Au a lesi kina, me vakayacora kina na Turaga na Kanavata ni Lakosivia me cakacaka vakalotu mera vuksi kina na Isireli mera nanuma tiko na cakamana oqo ena veiyabaki.⁵

Na iotioti ni mate rerevaki oqo a vakamalumalumutaki Fero ka sereki ira kina na iIsireli. Ia e muri a qai vakaukauwatako o Fero na yalona ka talai ira nona mataivalu me muri ira na Isireli era sa biubiu.

A vakalougaatataki au na Turaga ena kaukauwa meu wasea rua kina na Wasa Damudamu, ka keimami a dro bulu rawa ena qele mamaca ka ra luvu na mataivalu i Fero ena wasawasa.⁶

A qai liutaki keimami na Turaga ena loma ni lekutu ena o ena siga ka duru bukawaqa ena bogi.

A vuksi keimami ena wai, mana, kei na toa ni veikau.⁷

Au a kabata cake na Ulunivanua o Saineai, kau laki tiko voli kina me 40 na siga ka ciqoma mai kina na Vunau e Tini mai vua na Turaga. Niu sa lesu mai na ulunivanua, era sa vuki tani na Isireli mai vua na Kalou ka ra sa bulia e dua na bulumakau ena koula mera sokalou kina. Era sa sega tale ni kili-kili mera ciqoma na lawa a solia mai vei au na Kalou, kau sa mani vorolaka kina na vatu e tiko kina na vunau. Au a lesu ki na ulunivanua, ka sa solia tale mai na Turaga na ivunau e lailai sobu ka vakatokai tiko vei au—na

lawa i Mosese.⁸

Ena loma ni lekutu

a vakaraitaka vei au na Turaga na iwalewale meu tara kina e dua na valecavu, se valecavu veikauyaki. Keimami a kauta voli na valecavu oqo ena neimami ilakolako me keimami sokalou kina. Ena loma ni valecavu oqo, era a ciqoma kina na tamata na cakacaka vakalotu kau a vosa kina vua na Turaga “ni rau veirai mata, me vaka na nodrau veivosaki na tamata kei na wekana.”⁹ A vakaraitaka talega vei au na Turaga na sala meu bulia kina na kato ni veiyalayalati, na ivakatakarakara tabu e dau vakatikori ena tikina cecere vakalou ena valecavu, na ka Savasava Duadua Sara.¹⁰

Na gauna sa tala kina na Turaga na “gata vakabukawaqa” me vakankuitataki ira kina na Isireli, au a vakaroti meu cakava e dua na gata parasa ka vauca ena dua na kau balavu me ra raica kina o ira sa kati ira na gata bukawaqa mera

na vakabulai. Ia ena vuku ni nodra dokadoka kei na rawarawa ni caka-caka oqo, e vuqa era a sega ni rai kina era a qai mate.¹¹

A vakavuna na Turaga mera lako sese tu na Isireli ena Lekutu ena 40 na yabaki ni bera ni qai liutaki ira yani ki na vanua yalataki.¹² Au a sega ni butuka na vanua ia au a “kau cake ena yalotabu” vua na Turaga.¹³ ■

IDUSIDUSI

1. Bruce R. McConkie, *Mormon Doctrine*, 2nd ed. (1966), 515; raica talega Nai Vakarua 18:15–19.
2. Raica na Lako Yani; 2:1–10.
3. Raica na Lako Yani 2:11–22; Vunau kei na Veiyalayalati 84:6.
4. Raica na Lako Yani; 4:1–17.
5. Raica na Lako Yani 5–12; Isikeli 45:21.
6. Raica na Lako Yani 14.
7. Raica na Lako Yani 13:21–22; 15:22–27; 16:17:1–7.
8. Raica na Lako Yani 24:18; 31:18; 32; 34.
9. Lako Yani 33:11.
10. Raica na Lako Yani 25–29; 40:21.
11. Raica na Tiko Mai na Lekutu 21:6–9; 1 Nifai 17:41; Alama 33:19–20.
12. Raica na Tiko Mai na Lekutu 14:33–34.
13. Alama 45:19.

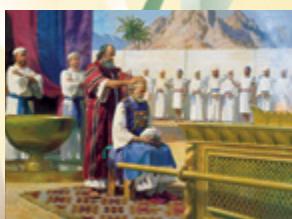
KATO NI KA DINA: MOSESE

Vola i Mosese: me ikuri ki na ivola nei Mosese ena Mataniciva Talei, a vola o Mosese na imatai ni lima na ivola ena iVola Tabu: iVakatekivu, Lako Yani, Vunau ni Soro, Tiko Mai na Lekutu, kei na iVakarua.

iLesilesi mai na bula taumada: digitaki me vakatulewataka e dua na itabagauna (raica na Eparama 3:22–23).

iLesilesi ni bula oqo: kauti ira tani na Isireli mai Ijipita; ciqoma na lawa ena Ulunivanua o Saineai (raica na Lako Yani 12; 20).

iLesilesi vakalomalagi: rairai mai ena Ulunivanua ni Mataliataki, ka solia na idola ni matabete vei Pita, Jemesa, kei Joni (raica na iDusidusi ki na iVolanikaiou, “Transfiguration,” scriptures.lds.org); a rairai mai ena Valetabu e Kirtland mai Ohio, Amerika, ena 3 ni Epereli, 1836, ka vakalesuamai na idola vei Josefa Simici ni nodra vakasoqoni na Isireli (raica na V&V 110:11).

VITU NA SIGA ME YACOVA NA SIGANIMATE

Sa rawa vei iko kei na nomu matavuvale mo dou vulica na veika a cakava o Jisu ena gauna a bula tiko kina o Koya e vuravura. Tekivu ena Sigatabu ni bera na Siganimate. Ena veisiga yadua, wilika na ivolanikalou, caka itaviqaravi, se lagata na sere (se dua tale na sere ena ulutaga o ya). Mo qai kotiva ka vakabira ena dua na kato lala na iyalojalo kei Jisu e veisotari kei na italanoa ni ivolanikalou. Ni ra sa sinai tauoko na kato, sa na tiko kina na Siganimate! ■

5 SIGA

Ena iOtioti ni Kana Vata, a kerei iratou na Nona tisaipeli o Jisu me ratou kania na sakaramede me sala me ratou daunumi Koya kina. Ni da taura na sakaramede ena veimacawa sa rawa talega meda nanuma kina na iVakabula.

- Luke 22:19–20
- Tukuna vei rau na nomu itubutubu e dua na ka o rawa ni cakava me vu-kei iko mo nanumi Jisu kina ena sakaramede ena Sigatabu oqo.

6 SIGA

Ena vuku ga ni lomani keda na Tamada Vakalomalagi kei Jisu, a tadu mai kina o Jisu ki vuravura me mai vakarawataki ena vuku ni noda ivalalava ca, ka sa rawa kina ni da vosoti ka lesu vua na Tamada Vakalomalagi.

- Luke 22:41–44
- Na cava o rawa ni cakava nikua mo vakaraitaka vei Jisu ni ko sa vakavinavinakataka na Nona solibula?

5

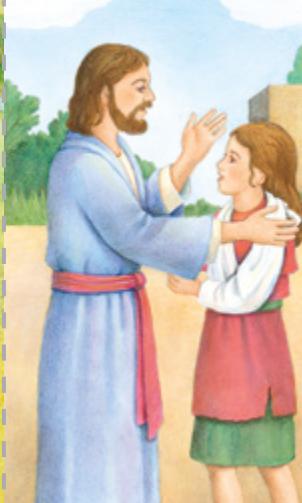
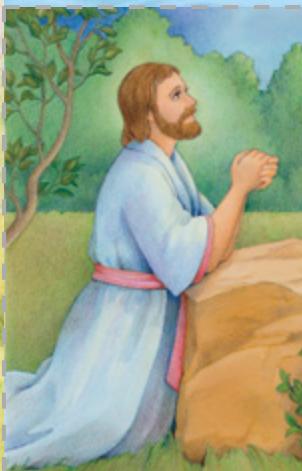
7

7 SIGA

Ni oti na nona vaktori ena ibulubulu me tolu na siga, a tucake tale o Jisu. Ena vuku ga ni sa mai tucake tale o Koya, eda sa na tucake talega vakakina.

- Joni 20:15–17
- Luke 24:36–40
- "Did Jesus Really Live Again?" (*Nodra iVolani-sere na Lalai*, 64).

Sa rawa mo vakarorogo ki na sere ena itaviqaravi oqo ena lds.org/music.

OKEDA NA Liga ni Turaga

*Ni da vakasaqarai ira na dravudravua ka qaravi
ira na vakararawataki sa qai vakaibalebale dina ni da sa tisaipeli i Jisu Karisito.*

Mai vei Neil K. Newell

Veiqaravi ni Welefea

Ni se qai tekivu na Vakaloloma Levu, e ratou a dua-vata mai e ono na peresitedi ni iteki mai na Buca o Salt Lake me mai wali na o butobuto ni dravudravua kei na via kana era sa vakarerei tiko kina vakalevu e vuqa na lewe ni Lotu.¹ E dina ga ni vuqa na tamata ena veivanua kecega era vakaleqai raraba, ia era vakaloloma sara o ira mai Utah.²

Ena gauna o ya, e lailai wale sara na ivurevure ni Lotu me vupei ira era vakaleqai tu. E dina sara, ni ra sa dau rawa ni vakayagataka na isolisolni lolo, ia era se qai sotava vakadua na kena sa levu tikoga mai na leqa. Ena nodratou veidusimaki na Matabisopi Vakatulewa, a tauyavutaki kina na Deseret Employment Bureau ena itekivu ni yabaki 1900. Ia a sega ni veirauti na nona veiqravi me ceguva rawa na leqa levu vakaoqo.

E ratou sa kila kina na ono na iliuli ni matabete oqo ni kevaka mera na vupei na lewe ni nodratou iteki, e ratou sa na sega ni wawa. Me ratou sa na cakava sara vakatotolo. E ratou a tekivu ena nodra vakacakakataki na tamata. E ratou a tuvanaki ira na tagane ka kauti ira ki na were mera laki tatamusuki kina. Me isau ni nodra cakacakaka, era a soli kakana vei ira o ira na dauteitei dauloloma. A qai kau na kena vo ki na dua na ilololo ka veisoliyaki yani vei ira na tamata era via kana tu. Ni sa tubu cake na cau, era sa tekivu tawaitinitaka na kakana na Yalododonu mera maroroi tu vakabalavu. Oqo na itekitekivu ni parokaramu ni welefea ena gauna oqo.

Ni oti e walusagavulu na yabaki, era sa rai tiko yani na iliuli ni Lotu ena gauna oqo vei ira na nodra ivavakoso ka ra sa vakila na yaloqqaqataki vata ga o ya mera dodoliga yani vei ira sa vakaleqai tu.

Ena koniferedi raraba ni Okotova 2011, a kaya kina o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, na iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada: “E vakavuqa na noda raica na gagadre e yasada ka nuitaka me dua e lako mai vakayawa ka basika ena cakamana me sotava na gagadre o ya. E rairai eda waraki ira tiko na kenadau ni wali ni leqa yadua. Ni da vakayacora oqo, eda sa tarova kina vei ira na wekada na veiqravi eda a rawa ni vakayacora, ka da tarovi keda mai na madigi meda veiqravi. E sega ni ca o ira na dauvakadidike, e ka dina: ena sega ni veirauti na kedra iwiliwili mera walia kina na leqa kecega. Ia, sa vakatikora kina na Turaga na Nona matabete kei na kena mataisoqosoqo ena mata ni noda katuba e vuravura taucoko sa tauyavutaki tu kina na Lotu.”³

Na veikacivi oqo vei ira na noda dui iliuli kei na lewe ni Lotu mera cakacakataki yani ni ra sa vakauqeti mai vua na Yalo Tabu sa muataktaka yani e vuqa e vuravura taucoko mera, me vaka e kaya o Peresitedi Uchtdorf, “sa na cakacakataki [vakai-ira].”⁴ Era sa vakavakarautaki ira ka ra vakadeitaka mera “dau nanumi ira tiko na dravudravua kei na luveniyali, na tauvimate kei ira sa vakaleqai tu” (V&V 52:40).

Ecuador

E luvuci na yalo Bisopi Morante mai Guayaquil, e Ecuador, ni raici ira yani na lewe ni nona tabanalevu. E vuqa sara na matavuuale era lomaocacataka voli na nodra saga mera bula tiko ena veisiga. E gadreva me vupei ira, ka sa mani veivosaki kei ira na iliuliu ni tabanalevu ka ra vakarai-taka yani vua na Turaga.

Ena vuku ga ni lailai sara na cakacaka ena nodra yasana o ya, sa tekiu me cakacaka vata kei ira e 11 na marama, ka vakayaloqaqataki ira mera sasagataka eso na nodra bisinisi lalai. Era sa raica rawa na marama oqo na kena gadrevi e kea na iyaya ni samaki ni itikotiko e sau lailai ka tuvaki vinaka, ka ra nanuma kina ni sa rawa mera vakarautaka ka volitaka ki na nodra itikotiko raraba oqo. Ia era na vulica vakacava na kena caka na mataqali iyaya vakaoqo?

Ena gauna oqo, sa nanuma sara o Bisopi Morante e dua na marama sega ni cakacaka ena nona tabanalevu a cakacaka taumada ena dua na kemesi. Ena gauna era sa kerei koya kina na marama le 11 oqo me veivuke, a marautaka sara me vakavulici ira mera caka iyaya e veitaqomaki ka ituvaki vinaka.

Era cakava e dua na ituvatuva ni bisinisi, digitaki na veivanua ni nodra itikotiko era na cakacaka kina na marama yadudua oqo, digitaka na iyaya era na cakava, ka caka na pakete kei na yacdra.

Ni oti e vica na vula, era sa tauyavutaka sara e dua na vanua ni volivoli ka rawa na ilavo me valuti kina na nodra tiko dravudravua ka veivuke ki na nodra qaravi na nodra dui matavuuale.

Ena gauna sa rogoca kina na manidia eso ni dua na kabani ni kemesi na kabani levu oqo, era sa malele sara mai ki na italiano nei koya a cakacaka tu e liu ena kemesi. Era a qai vakatarogi koya ka vakacakacataki koya me laki liutaka na nodra buli iyaya.

Rusia

Mai na Tabanalevu o Rechnoy mai Moscow, e Rusia, a sisi ena aisi o Galina Goncharova, na dauni veika makawa ni tabanalevu, ka ramusu kina na ligana ruarua. A cicivaki yani ki valenibula, ka laki palasita sara na ligana. Sa sega kina ni rawa me vakani koya se vakasulumi koya. Sa sega ni rawa ni seruta na uluna se sauma na talevoni.

Ni ra sa rogoca na lewe ni nona tabanalevu ena ka sa yaco, era sa veitauri liga sara ga mai. Era sa mai vakalouga-tataki koya na lewe ni matabete ka cakacaka vata kei ira na marama ni iSoqosoqo ni Veivukei me vakarautaki e dua na ituvatuva ni nona raici tiko ka qaravi na gagadre nei koya na marama vinaka oqo.

E kaya o Vladimir Nechiporov, na iliuliu ni kaulotu ni tabanalevu, "Keimami nanuma sara e dua na vosa ni koniferedi raraba me baleta na ivakatakarakara kei Kari-sito sa sega tu na ligana.⁵ E dua a biuta toka ena ruku ni

Ena gauna a sisi kina o Galina Goncharova ka ramusu kina na ligana ruarua, e ratou sa mai veiqaravi ka ligana kina na iSoqosoqo ni Veivukei.

ivakatakarakara oqo e dua na ivola ka vakatoka oqo, Sai kemudou na ligaqu.' A sega ni cakacaka rawa ena vica na macawa na marama vinaka oqo, ka ra vakila na lewenilotu e Rechnov ni ra sa semati ki na italiano o ya. Keimami sa ligana na marama oqo."

Filipaini

Na gauna a ravuravu kina mai Filipaini na Cava o Washi ena 2011, a luvuca na veivanua ena wai kei na cagi. Era a vakacacani e rauta ni 41,000 na itikotiko, ka sivia e 1,200 na tamata era mate kina.

Ni bera na waluvu, a vakauqeti o Max Saavedra, na peresitedi ni iTeki o Cagayan de Oro Philippines, me tauyavutaka e dua na timi ni veivukei ki na leqa tubukoso ena iteki. A tauyavutaka e dua na komiti me cakava na itavi

eso—ena veika kece vakatekivu mai na vakadidike ki na veivueti ki na imatai ni veivuke me baleta na kakana, wai, kei na isulu.

Ni sa siro na wai ni waluvu ki na ivakatagedegede veitaqomaki, era sa cakacaka sara na iliuliu ni Lotu kei na lewenilotu. Era sa raica na nodra taqomaki na lewenilotu vakayadua ka dikeva na vakacaca. E dua na lewenilotu e vakarautaka na bilibili rapa mera kau na lewenilotu vaka-leqai ki vanua mamaca. Era dolavi na veivalenilotu mera ivakaruru kivei ira kece era gadreva na kakana, isulu, tutuvi, ka me itikotiko ni veivueti. Sa gadrevi dina sara na wai savasava, sa qai veitarataru yani o Peresitedi Saavedra vua e dua na daunibisinisi e kea e tiko na nona lori ni bokobuka, ka kau rawa kina na wai savasava ki na veivalenilotu ni itikotiko ni veivueti. Era sa veivuke mai na lewenilotu era kenadau ni veiqravai vakavuniwai kivei ira na mayvoa.

Ni ra sa laurai oti na lewe ni Lotu yadua, e ratou sa veisiko sara o Peresitedi Saavedra kei na nona timi ki na itikotiko ni veivueti tale eso ena siti ka laki veivuke kina. E ratou kauta yani vei ira na kakana kei na iyaya tale eso. E dina ga ni vuqa vei ira na lewenilotu, e sa yali na nodra vale, era qaravi ira tale eso ena veikauwaitaki ni oti ga na cava. Ni sa mai mudu na uca ka mamaca na vanua, era sa cakacaka yani na volodia ni Mormon Helping Hands mai na tolu na iteki mera veikauyaka na iyaya ka veivuke talega ena sasamaki.

Brazil

E tiko ena loma ni siti o Sete Lagoas, mai Brazil, e dua na nodra itikotiko na marama vakaleqai tu vakayago e sa vakacacani na nodra bula ena wai gaga. Era sasaga bula ena veisiga yadua. E tiko e dua na nodra ovani lailai era bulia tiko mai kina e 30 na buli madrai ena veisiga. E dina ga ni ra sa vuqe tiko na marama oqo mai na dua na isoqo-soqo ni veivukei vakamatatamata, e dau takiveiyaga sara na veika mera kania. Ena gauna era sa rogoca kina na iliuliu ni Lotu mai na iTeki o Sete Lagoas Brazil na nodra gagadre na marama oqo, era sa gadreva sara mera veivuke.

Era a veivosaki kei ira na marama oqo na veika era gadreva. Era kaya na marama oqo ni kevaka ena levu na madrai era bulia rawa, ena sega walega ni yaga cake vei ira ia ena rairai rawa mera volitaka e vica na ibuli ka rawata mai kina na ilavo era gadreva dina tu.

Era sa mani cakacaka na iliuliu ni Lotu kei ira na lewenilotu vata kei ira na nodra ovisa ni mataivalu kei na dua

na koronivuli mera vakatorocaketaka na kedra ituvaki na marama oqo. Mai na veivuke ni loloma ni veika vakamatatamata ni Lotu kei ira na volodia ni Lotu kei na itikotiko raraba, era a tauyavutaka kina e dua na beikari vou—oqo ena rawa vei ira na marama mera bulia e 300 na ibuli madrai ena veisiga.

Mai na ilavo era sa rawata, era sa vakacakacakata kina na isevu ni nodra tamata cakacaka—e dua ga vei ira na marama oqo.

Na Cakacaka ni Welefea

Me vakataki ira na iliuliu ni Lotu ena veiyabaki sa oti era a raica na gagadre levu e vakavoliti ira tu ka ra sega ni vukitani, era sa cakava tiko vakakina nikua o ira na iliuliu ni Lotu kei na lewenilotu e vuravura taucoko ena nodra dui vanua ena nodra ivakarau ni cakacaka.

Ena gauna a vosa kina o Peresitedi Uchtdorf ki na Lotu me baleta na veikauwaitaki, a kaya: “Na sala ni Turaga e sega ni mai dabe tiko e batu ni wai ni dredre ka waraka me di-maca meda qai takoso. Sai koya meda lako vata mai, coki na liga ni sote, ka laki cakacaka, ka tara e dua na wavu se dua na waqa me takosovi na uciwai ni noda bolebole.”⁶

Na nodra vakasaqarai na dravudravua ka qaravi ira era vakararawataki tu sai koya e dua na itovo veivakarautaki ni ibalebale dina mo tisaipeli i Karisito. Sai koya ga na cakacaka e cakava o Vakaikoya o Jisu Karisito ni qaravi ira na tamata ena Nona siga. “Na cakacaka oqo ni veivukei ena sala ni Turaga e sega ni dua walega na cakacaka ena ituvatuva ni parokaramu ni Lotu,” e tinia o Peresitedi Uchtdorf. “Ena sega ni rawa me vakawalen se biu vakatikitiki. Sa iusutu ki na noda vunau; sai koya na gacagaca ni noda lotu.”⁷ ■

IDUSIDUSI

1. E va vei ira na peresitedi ni iteki oqo—Hugh B. Brown, Harold B. Lee, Henry D. Moyle, kei Marion G. Romney—era a qai kacivi e muri mera laki iApositolo, ka ratou laki veiqravai taucoko talega ki na Mataveilutaki Taumada ni Lotu. A yaco en Harold B. Lee me ika 11 ni Peresitedi ni Lotu.
2. Ena 1930, e a ikarua o Utah ena iwiliwili levu ni tawa-cakacaka e Amerika. Raica na Garth L. Mangum kei Bruce D. Blumell, *The Mormons’ War on Poverty: A History of LDS Welfare 1830–1990* (1993), 95.
3. Dieter F. Uchtdorf, “Veivukei ena Sala ni Turaga,” *Liaona*, Nove. 2011, 54.
4. Dieter F. Uchtdorf, “Veivukei ena Sala ni Turaga,” 55.
5. Raica na Dieter F. Uchtdorf, “Sai Kemudou na Ligaqu,” *Liaona*, Me 2010, 68.
6. Dieter F. Uchtdorf, “Veivukei ena Sala ni Turaga,” 55.
7. Dieter F. Uchtdorf, “Veivukei ena Sala ni Turaga,” 55–56.

O iratou na lewe ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramni i Apositolo Le Tinikarua era sa parofita, daurairai, ka daunivakatakila ena gauna oqo ka ra sa "lesi me vunautaka yani na yaca i Karisito ki vuravura taucoko" (V&V 107:23). Sa yaco kina, me nodratou ilesilesi na vakadinadinataka ni sa vakalou o Jisu Karisito kei na Nona ilesilesi me iVakabula ka dauveivueti kei vuravura.

Ena vosa e tarava, o ira na turaga oqo era sa digitaki ka lesi mera wasea na nodra ivakadinadina baleta na Veisorovaki ni iVakabula, sa Tucake Tale, ka sa bula dina tiko.

Era Vakadinadinataka na Karisito sa Bula o Ira na iVakadinadina Digitaki

**O Jisu Sa Noda
Dauveivueti**

“Mai vu ni yaloqu kei na gagadre ni lomaqu, au laveta kina na domoqu ena vakadinadina

me vaka e dua na vakadinadina bula digitaki, ka kaya ni bula dina tiko na Kalou. E Luvena ko Jisu, na Le Duabau Ga nei Tamana ena lewe. O Koya na noda Dauveise-reki; O Koya na noda Dautataro vei Tamana. Sai Koya a mate ena kauveilatai me sorovaka na noda ivalalava ca. Sa yaco ko Koya me kena imatai ni Tucaketale. Ena nona Mate, eda na bula kece. “Rogo talei tu vei au: ‘Au sa kila ni bula tu!’” [“Au sa Kila ni Bula Tu,” *Sere ni Lotu*, naba 76].”

Peresitedi Thomas S. Monson, “Au sa Kila ni Bula Tu na Noqu iVakabula!” *Liaona*, Me 2007, 25.

**Au Dua na
iVakadinadina**

Oi au e dua na ivakadinadina ni nona Tucaketale na Turaga me vaka ga au a tiko beka

kina ena yakavi o ya vata kei na rua na tisaipeli ena vale e gaunisala ki Emeo. Au kila ni bula tiko o Koya me vaka dina a yaco vei Josefa Simici ena gauna a raica kina na Tamana kei na Luvena ena rarama ni dua na mataka totoka ena dua na veikau mai Palmyra. . . .

“. . . Au sa vakadinadinataka niu sa ivakadinadina ni iVakabula sa tucaketale ka noda Dauveivueti.”

Peresitedi Henry B. Eyring, *iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada*, “Dou Lako Mai vei Au,” *Liaona*, Me 2013, 25.

**Na Veisorovaki kei
na Veivakabulai**

“Na Kalou sa vakate-kivuna na kospipeli; sa tiki bibi ni nona yavu ni veivakabu-lai, se ituvatuvu ni

veivueti. E vakatokai me kospipeli i Jisu Karisito baleta ni ena Veisorovaki nei Jisu Karisito sa yaco rawa kina na veivueti kei na veivakabulai. Ena vuku ni veisorovaki sa yaco na tagane, yalewa, kei na gone kece sara me ra vuetai soli wale mai na mate vakayago, ka yaco mera vuetai kece mai na nodra ivalalava ca ka sa lavaki kina na nodra rawa ni ciqoma ka muria na kospipeli i Jisu Karisito. . . .

“Oqo sa noqu ivakadinadina mai na vu ni yaloqu kei na noqu vaka-sama taucoko.”

Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, *iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada*, “E Segu Li ni Kilikili Me da Marau?” *Liaona*, Nove. 2007, 19, 21.

O Jisu na Karisito

“Au kila ni Kalou sa ikoya na Tamada. A vakatakitaitaka na Luvena, o Jisu Karisito, kivei Josefa Simici. Au sa vakaraitaka oqo kivei kemuni niu sa kila ni sa Karisito ko Jisu. Au kila ni bula tiko o Koya. E a sucu o Koya ena gauna cecere duadua. A vakatavulica na Nona kospeli ka vaka tovolei. A sotava na rarawa ka vakoti ki na kauveilatai ka tucake tale ena ikatolu ni siga. Me vakataki Tamana ga, sa vakayago ena lewe kei na sui. Sa vakayacora na Nona Veisorovaki. Au sa vakadinadintaki Koya. Au sa Nona ivakadinadina.”

*Peresitedi Boyd K. Packer, Peresitedi ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Na Le Tinikarua,” *Liaona*, Me 2008, 87.*

Na iVoli ni Matavuvale ni Kawa Tamata

“O [Jisu Karisito] na uto ni yavu tawamudu ni Tamada, na iVakabula ka a vakarautaki me qai soli yani me baleta na kawa tamata. Na Kalou e tala mai na Luvena Daulomani me mai uabaleta na Lutu nei Atama kei Ivi. O Koya e lako mai ki vuravura me mai noda iVakabula ka Dauveivueti. O Koya e voroka na dredre ni mate vaka yago me baleti keda ena Nona solia na Nona bula. Na gauna e mate kina o Koya ena kauveilatai, erau a veitalatala kina na Yalona kei na Yagona. Erau sa qai veisotari tale me tawamudu na Yalona kei na Yagona ka sega ni veitawasei tale ena ikatolu ni siga.”

*Elder L. Tom Perry ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, “Na Yavu ni Veivakbulai,” *Liaona*, Nove. 2006, 71.*

Na iUsutu ni iTukutuku ni Kawatamata

“A tekivu yaco na Veisorovaki [ni iVakabula] mai Kecisemani, na vanua a titirikina mai vua na tiki ni dra (raica na Luke 22:44), ka vakakina mai Kolikoca (se Kalivari), na vanua a lavetikina i cake na yagona ena kauveilatai na ‘vanua ni qavokavoka,’ sa kena ibalebale na mate (Marika 15:22; Maciu 27:33; raica talega na 3 Nifai 27:14). Na Veisorovaki tawayalani oqo ena sereki ira na tamata mai na mate tawayalani (raica na 2 Nifai 9:7). Na Veisorovaki ni iVakabula sa mai yaco dina kina na tucake tale kei na bula tawamudu ki na tamata kecega. Na Nona Veisorovaki sa mai iusutu ni itukutuku ni kawatamata kecega.”

*Elder Russell M. Nelson ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, “The Peace and Joy of Knowing the Savior Lives,” *Liahona*, Dec. 2011, 22.*

Na Solibula ena Vuku ni iValavalaca

“A vosota o Jisu Karisito na veivakararawataki e sega ni vakasamataki rawa me sorovaki Koya kina me baleta na ivalavalaca ni tamata kecega. Na isoro oqori e soli kina na ulumatua ni vinkaka—na Lami savasava sa sega na kena ca—me baleta na levu ni ca—na ivalavalaca ni vuravura taucoko. . . .

“Na isoro oya—na Veisorovaki nei Jisu Karisito—e itakele ni ituvatuvu ni veivakabulai. . . .

Au kila ni o Jisu Karisito na Luvena e Duabau Ga na Kalou na Tamada Tawamudu. Au kila ena vuku ni Nona isoro ni veivakaduavatataki, sa vaka deitaki kina vei keda na tawamate rawa kei na madigi ni bula tawamudu. O Koya na noda Turaga, na noda iVakabula, ka noda Dauveiserek.”

*Elder Dallin H. Oaks ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, “Na Solibula,” *Liaona*, Me 2012, 19, 22.*

Na iVakabula sa Dusimaka Tiko na Nona Lotu Nikua

“Na Veisorovaki nei Jisu Karisito e tiki bibi sara ni ituvatuva ni Tamada Vakalomalagi me baleta na Nona cakacaka e vuravura na Luvena kei na noda vakabulai. Sa dodonu meda vakavina-vinaka vakalevu ni a sega ni curu maliwa na Tamada Vakalomalagi, ia a kinoca na Nona gagadre vakatama me vakabula na Luvena Daulomani. Ena vuku ni Nona loloma tawamudu vei iko vata kei au, e a vaka-laiva kina me vakacavara o Jisu na Nona itavi ka lesi taumada me yaco me noda Dauveisereki. . . .

“O Jisu Karisito, na iVakabula ka Dauveisereki ni tamata kecega, e sega ni mate. E bula tiko o Koya—e bula tiko na Luve ni Kalou sa vakaturi cake tale—oqori na noqu ivakadinadina, ka liutaka tiko na cakacaka ni Nona Lotu edaidai.”

Elder M. Russell Ballard ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, “Na Veisorovaki kei na Yaga ni Dua na Yalo,” *Liaona*, Me 2004, 85, 86.

Noda iNuinui, Noda Daunitataro, Noda Dauveivueti

“Na noda taqomaki sa tu ga [vua na Tamada Vakalomalagi] kei na Luvena Lomani, o Jisu Karisito. Au kila ni lomani kemuni na iVakabula. Ena vakadeitaka o Koya na nomuni sasaga me vaqaqacotaki na nomuni ivakadinadina me rawa ni dua na kaukauwa tudei vinaka ena nomu bula, na kaukauwa ena tokoni iko ena nomu gagadre kece ka solia vei iko na vakacegu kei na veivakadeitaki ena gauna dredre eso.

“Me vaka niu dua na Nona iApositolo ka vaka-tarai meu vakadinadina taki Koya, au vakadinadina taka niu kila ni bula tiko na iVakabula, ni sa tucake-tale o Koya, ka sa lagilagi ena loloma sa uasivi sara. O Koya na noda inuinui, noda Dauveisereki, noda iVakabula.”

Elder Richard G. Scott ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, “Na iGu ni iVakadinadina Kaukauwa,” *Liaona*, Janu. 2002, 103.

Gunu Mai na Bilo ni Cudru

“Ena Were o Kecisemani, a sega ni guce na iVakabula kei na Dauveivueti mai na nona gunuva na bilo ni cudru ni Veisorovaki [raica na V&V 19:16–19]. Ia ena kauveilatai a vakararawataki tale me vakayacora na lewa nei Tamana, me yacova ni sa qai kaya rawa, ‘Sa otí’ [Joni 19:30]. E a vosota o Koya me yacova na ivakataotioti. Me idole ni nona talairawarawa uasivi me tudei kaukauwa tu na iVakabula, a kaya kina na Tamada Vakalomalagi,

“Raica oqo na noqu Gone ni toko, kau sa dau vinakata vakalevu; sai Koya sa vaka-caucautaki kina na yacaqu.” [3 Nifai 11:7].

“. . . Meda sa vakacaucutaka na yaca ni Kalou ena noda tudei tu vata kei na noda iVakabula, o Jisu Karisito. Sa noqu ivakadinadina oqo ni sa bula tiko o Koya.”

Elder Robert D. Hales ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, “Mo Dou Tudei ena Vanua Tabu,” *Liaona*, Me 2013, 51.

Na Luve ni Kalou sa Uasivi Duadua

“Au kila ni Kalou ena veiguna kecega kei na sala kecega kei na ituvaki kecega sa Tamada mai Lomalagi dauloloma ka dauveivosoti. Au kila ni ko Jisu e Luvena uasivi duabau duadua, ka a solia na nona bula ena yalololoma ena nodrau lewa na Tamada kei na Luvena meda vakabulai kina oi keda kece oqo eda sa sega ni taucoko sara. Au kila ni a tucake mai na mate o ya, me bula tale, ka ni baleta na Nona sa vakayacora, o iko kei au ena vakakina.

Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, “Kemuni na Turaga, Au sa Vakabuta,” *Liaona*, Me 2013, 95

Au Kila ni Bula Tiko na iVakabula.

“Au vakaraitaka eke na noqu vakadinadina kei na vakavinavinaka me baleta na solibula tawayalani ka tawamudu ni Turaga o Jisu Karisito. Au kila ni bula tiko na iVakabula. Au sa sotava ruarua na Nona kaukauwa veivueti kei na Nona kaukauwa veivukei, kau sa vakadinadinataka ni sa dina sara na kaukauwa e rua oqo ka sa vakarautaki tu vei keda yadudua. Sa dina sara, ni sa rawa meda cakava ka vorata rawa na veika kecega “ena kaukauwa ni Turaga” ni da toso tikoga ki liu ena noda ilakolako ni bula oqo.

Elder David A. Bednar ena Kuoramuna iApositolo Le Tinikarua, “Na Veisorovaki kei na iLakolako ni Bula Oqo,” *Liaona*, Epe. 2012, 19.

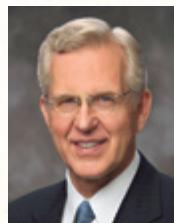

Sa Vakayacora na Karisito na Nona iLesilesi

“Sa taura Vua ko Koya [na iVakabula] na ‘icolacola ni nodra ivalavalala ca na kawatamatā’ kei na veika ‘rerevaki e rawa ni vaku-vuna ko Setani’ [James E. Talmage, *Jisu na Karisito*, 613]. Ena ivalavalala oqori a vosota rawa kina ko Koya na veilewai ni veibeitaki vakailasu kei na veika vakaloloma ka vakarerevaki ka qai laki tini ena Nona vakamatei ena Kauveilatai. A qai yaco kina na qaqā ni Nona sa Tucaketale na Karisito ena Sigatabu ni Siganimate. Sa qarava vakavinaka sara na Karisito na Nona ilesilesi tabu vaka-iVakabula ka Dauveivueti. Eda na tucaketale mai na mate ka vakaduavatataki na yaloda kei na yagoda. . . .

“Au wasea na noqu ivakadinadina vakaiapostolo ni bula tiko o Jisu Karisito na iVakabula ka Dauveivueti ni vuravura. Sa vakarautaka ko Koya na sala ki na bula marau.”

Elder Quentin L. Cook ena Kuoramuna iApositolo Le Tinikarua, “Eda Muri Jisu Karisito,” *Liaona*, Me 2010, 83–84, 86.

Sa Vueti Keda na iVakabula

“Na nona vakararawataki na iVakabula mai Kecisemani kei na Nona yaluma ena kauveilatai sa vueti keda mai na mate ena nona vakamamautaka na gagadre ni lewa dodonu vei keda. Sa dedeka yani na loloma veivueti kei na veivosoti vei ira sa veivutuni. Na Veisorovaki talega e sauma na noda dinau ki na lewa dodonu ena nona vaka-bulai keda ka sauma lesu vei keda na veika rarawa eda sa vosota ena yalodina. ‘A sa colata ko koya na rarawa ni tamata kecega, io na rarawa ni veika bula kecega, na tagane kei na yalewa kei na gone, ko ira na kawa i Atama’ (2 Nifai 9:21; raica talega na Alama 7:11–12). . . .

“. . . Na ulu ni veivueti e tu vei Jisu Karisito, io vei koya duadua ga. Au vakinadinataki Koya ena yalomalumalumu kei na vakavinavinaka ni o Koya na Dauveivueti.”

Elder D. Todd Christofferson ena Kuoramuna iApositolo Le Tinikarua, “Veivueti,” *Liaona*, Me 2013, 110, 112.

Na Tucaketale kei na Bula

“Ena veika kecega, eda vunautaka na noda iVakabula ka Dauveivueti, ko Jisu Karisito. Na veika kece e baleti keda—na veika kecega eda na vakakina—eda sa dinau tu kina Vua. . . .

“E voqa basikata na veisenijiuri na domona:

“*Oi au na vu ni tucake tale, kei na vu ni bula, ko koya sa vakabauti au kevaka sa mate ena bula ga:*

“*Ia ko koya yadua sa bula ka vakabauti au, ena sega sara ni mate’ (Joni 11:25–26).*

Kemuni na taciqu kei na ganequ, e bula tiko o Koya. Sa tucake tale o Koya. E liutaka tiko na Nona cakacaka tabu e vuravura.”

Elder Neil L. Andersen ena Kuoramuna iApositolo Le Tinikarua, “*Lako Mai ki Vua*,” *Liaona*, Me 2009, 80.

SAUMI TARO

E vakacava beka na irairai ni dua na tamata sa tucaketale?

"Ni oti na noda lako sivita yani na bula oqo, ena . . . vakalagilagi na yagoda, galala mai na tauvimate kecega kei na nuiqawaqawa, ka yaco me ka totoka sara. E sega tale ni dua na ka uasivi cake me vakataka e dua na tagane se yalewa sa tucaketale. Au sega ni

vakasamataka rawa e dua na ka e cecere cake me taukena e dua na tagane [se yalewa] me vakataka e dua na yago sa tucaketale. E sega ni tiko e dua na Yalododonu Edaidai . . . ia me vakataki koya ena rawa me lamata mai ena mataka ni tucaketale ka me vakalagilagi, ka bula vakalou ena iserau ni Kalou.

Peresitedi Lorenzo Snow (1814–1901), ena Conference Report, Oct. 1900, 4.

Mai vei Elder
William R. Walker
Ena Vitusagavulu

Muria NA PAROFITA

Ena vica na yabaki sa oti, ni bera na koniferedi rara, a vakavulica o Peresitedi Thomas S. Monson e dua na lesoni totoka. A yaco oqo ena nodra soqoni vata mai na Vakaitutu Raraba era a gole yani ki Salt Lake City, Utah, ka vuqa vei ira era tаду mai na veivanua e vuvurua taucoko mai na nodra ilesilesi ena Mataveiliutaki ni iWasewase. Keimami a yaco mai me keimami vakasalataki mai vei iratou na Mataveiliutaki Taumada kei ira na iApostolo Le Tinikaru.

Ni sa yaco mai na gauna ni soqoni, sa vaka me keimami tiko taucoko vakavo ga o Peresitedi Monson. Ni vo e vica na miniti me tekivu na soqoni, ka oti na neimami lululu wavoki ka dabe sobu vakamalua ka vakarorogo ki na sere ivakatagi veikidavaki, ka namaka me sa na yaco mai ena gauna o ya na parofita.

Keimami sa wawa tikoga me yacova ni sa 9:00 na kalo ko ka sivi yani. E dua sa gole sara yani i tuba ena katuba vakinikitiki—me laurai ke gadrevi e dua na veivuke. Ni sa lesu mai, a kaya sara, “Ena tomani kemuni wale tikoga oqo o Peresitedi Monson.”

Ni oti toka e 15 na miniti, sa curu mai o Peresitedi Monson. Ena veidokai, keimami a tucake ni sa curu mai. Keimami raici koya ena yalo marau ka taleitaka ni bulabula vinaka. E sega ni kilai na vuna a yaco bera mai kina o koya.

A gole sara yani vakadodonu o Peresitedi Monson ki na itutu ni vunau ka kaya, “Kemuni na veitacini, ni vosoti au niu bera mai, a gadrevi au o watiqu ena mataka nikua.”

A vakauqeti au vakabibi kau yalomalumalumu, kau sega ni tarova na noqu vakasamataka tiko na ka a kaya.

Oqo e dua na soqoni bibi sara. Era sa mai soqoni vata oqo o ira na iliuli levu taucoko ni Lotu, ia a mai

Ni da vakamuri Peresitedi Monson ka saga meda vakataki koya cake, ena yaco vakaidina meda tisaiipeli yalodina cake ni Turaga o Jisu Karisito.

ivakaraitaki vei keimami taucoko o Peresitedi Monson. A gadrevi koya o watina, ka taura kina o koya e dua na gauna me kauwaitaki watina kina. Sa qai dua na vunau cecere. Au sega ni nanuma rawa e dua tale na vosa ena siga o ya, ia au nanuma ga na vunau o ya: “E gadrevi au o watiqu.”

Vakamuria na iVakaraitaki nei Parofita

Au gadreva meu vakatura e lima na sala eda rawa ni vakamuria kina na ivakaraitaki nei Peresitedi Monson.

1. Eda rawa ni vakanananu vakadodonu, ka da rawa ni bula marau.

Ena Mataniciva Talei, a vakamacalataka na Parofita Josefa Simici na nona “itovo mamaraau” (Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:28). E tukuni ni dau “itovo mamaraau” talega o Peresitedi Monson.

Ena dua na gauna a kaya o Peresitedi Monson: “Sa rawa . . . meda digitaka na vakanananu dodonu. Eda sega ni rawa meda lewa na cagi, ia eda rawa ga ni moica na laca. Sa kena ibalebale, eda rawa ni digitaka meda marau ka vakanananu dodonu, se cava ga e yaco mai ena noda ilakolako.¹

Ena dua na siga au a wawa tiko ena tautuba ni rumu

Ena veivakatabui yadua ni valetabu e dau vakanamata vei ira na gonelalai. E taleitaka me dau vakaitavitaki ira na gone ena soqo ni vakasobuduru.

ni bose ni Mataveiliutaki Taumada. Au a sureti e kea meu laki vakaitavi ena dua na bose ni kena veivosakitaki na cakacaka ni valetabu. Au a dabe duadua tiko e tautuba ni rumu. Au nanuma ni ratou sa tekiu bose tiko na Mataveiliutaki Taumada kau na sureti meu tomani iratou ni oti e vica na miniti.

Niu dabe toka, au rogoa sara na nona vakalukalu mai e dua ena olo. Au nanuma sara, "Qo e dua beka e sega ni kila na ivakarau ni itovo eke. Ko na sega ni lako voli eke mo qai vakalukalu ena yasani valenivolavola ni Peresitedi ni Lotu."

Ni oti vakalailai sa yaco mai ena kona o koya a vakalukalu tiko—o Peresitedi Monson. E mamarau, ka vakanananu dodonu. A vakabula vakavinaka mai vei au ka kaya, "Au vakabauta ni na tekiu na bose ena vica na miniti mai oqo."

E dina ga ni colata tu na bibi tauoko ni Lotu, e vakaraitaka ni bula marau ka sa dau vakanananu dodonu tu ga. E dodonu meda vaka o ya.

2. Sa rawa meda yalovinaka ka daulomani ira na gone.

O Jisu e dau cavuti ira wasoma na gonelalai. Na Nona parofita, o Peresitedi Monson, e dau cavuti ira wasoma talega na gonelalai. Au sa raica, vakabibi na vakatabui ni valetabu, ni dau taleitaki ira na gonelalai, kei na nona

ivakaraitaki, ka vakavulica vei keda na sala meda lomani ira kina na gonelalai. Ena veivakatabui yadua ni valetabu e dau vakanamata vei ira na gonelalai. E taleitaka me dau vakaitavitaki ira na gone ena soqo ni vakasobuduru ka dau sureta e vica mera sova na simede ena duru me ivakatakilakila ni sa vakacavari na valetabu. E dau vakamarautaki ira kina. E dau cakava me nodra ivakananumi. E dau matadredre vakalevu vei ira. E dau vakayaloqaqataka ka vaka-caucautaki ira. Sa ka totoka meda raica oqo.

Na nona veikidavaki loloma e oka kina na vakasota liga, yavalata na daligana, kei na veivakayaloqaqataki ni kaulotu kei na vakamau e valetabu.

Ena vica na yabaki sa oti sa vakarau tu o Peresitedi Monson me laki vakatabuya na Valetabu e Oquirrh Mountain Utah ena nona siganisucu. Ni sa yaco yani ki valetabu ka butu yani ena katuba e liu ni valetabu, era sa soqoni vata tu mai e dua na ilawalawa ni itabagone. Era sa kila vinaka tiko ni siganisucu nei Peresitedi Monson ka ratekivu mera lagata vua na "Happy Birthday." A tu vakadua ka rai yani vei ira ena matadredredre totoka. Sa tekiu me yaloyalo vei ira me vaka sa liutaki ira tiko ena lagasere. Ena kena icavacava era a kuria ena "Me qai vakavuqa sara." A kaya vei au, "O ya na tikina taleitaki duadua vei au."

Era taleitaki koya na gonelalai kei ira na itabagone ena Lotu, ka ra sega ni vakatitiqa ni lomani ira talega o koya!

3. Sa rawa meda vakamuria na veivakauqetni Yalotabu.

E kaya kina vakamatata o Peresitedi Monson na nona dina tiko vua na Turaga kei na nona yalodina me vakamuria na veivakauqetni Yalotabu ena malanivosa oqo: "Na ka kamikamica ki na noqu bula o ya meu vakila na veivakauqetni vakayalo ka cakava sara kau qai kila e muri ni o ya e na vakavotukana ni nona masu e dua se nona gagadre e dua. Kau dau vinakata tu ga me kila na Turaga ni ke gadreva me talai au, ena cici o Tom Monson ena veitalai o ya."²

Oqori e dua na ivakarau eda na gadreva yadua meda vakamuria.

4. Sa rawa meda taleitaka na valetabu.

Ena volai ena itukutuku ni veigauna o Peresitedi Monson ni sa dua vei ira na dautara valetabu cecere ena itukutuku ni Lotu. Vakatekiu mai na nona sa Peresitedi ni Lotu ena Feperueri 2008, sa tomana tikoga mai na cakacaka levu ni tara valetabu. Ena loma ni ono na yabaki sa parofita kina, a vakaraitaka kina o Peresitedi Monson na ituvatuva mera tara e 33 na valetabu vou.

E kaya o Peresitedi Monson, "Meda bula kilikili yadudua. Liga savasava ka yalo savasava, me rawa ni tara noda bula kei na noda matavuvale na valetabu."³

A solia talega mai na iyayala totoka oqo “Ni da ta-leitaka na valetabu, ka tara na valetabu, ka curuma na valetabu, ena laurai e noda bula na noda vakabauta. Ni da tadu mai ki na vale savasava oqo ni Kalou, ka nanuma tiko na veiyalayalati eda vakayacora kina, *eda sa na rawa ni vorata rawa na veivakatovolei ka valuta rawa na veite-maki yadua.*”⁴

Meda sa qai muria na nona ivakarau na parofita sa tuvana ka vei keda ena kena taleitaki na valetabu.

5. Sa rawa meda lomavinaka, veikauwaitaki, ka dauloloma.

E vakaraitaki totoka o Peresitedi Monson ni nodra lomani na tamata. Na nona ilesilesi vakalotu e vakasinaiti tu ena nodra sikovi na itikotiko; tabaka na buradeladra na tamata ka masulaki ira; qiri sega ni namaki me veivaka-cegui ka veivakayaloqaqataki; vakau ivola ni veivakayaloqaqataki, vakavinavinaka, kei na vakacaucau; veisiko e valenibula kei na itikotiko ni vakaloloma; ka tiko ena soqo ni veibulu kei na reguregu se cava sara na nona osooso.

Me vaka ga e dau vakayacora na iVakabula, sa dau veilakoyaki o Thomas Monson ena caka vinaka (raica na Cakacaka 10:38) ka vakalouugatataka ka lomani ira na tamata; ka sa ikoya oqo na kaukauwa veimuataki ki na nona bula.

E dua na ivakaraitaki cecere ni loloma nei Peresitedi Monson a yaco ena 2012. Ni sa vakarau tara oti na Vale-tabu totoka e Brigham City Utah, au a laki veivosaki vata kei iratou na Mataveiliutaki Taumada me tuvanaki na kena vakatabui. Me vaka ga ni dua na auwa o Brigham City ena vualiku kei Salt Lake City, ena rawarawa sara vei Peresitedi Monson me gole e kea me laki vakatabuya.

Ia, a mani kaya o Peresitedi Monson, “O Brigham City na itikotiko nei Peresitedi Boyd K. Packer, oqo na iAposi-tolo cecere sa mai tomani au tu ena vica vata na yabaki ena Le Tinikarua. Au vinakata me nona na dokai kei na kalou-gata me laki vakatabuya na valetabu ni nona itikotiko oqo. Au na sega ni tiko kina, kau na lesi Peresitedi Packer me na laki vakatabuya na Valetabu e Brigham City. Au vinakata me nona siga o ya.”

Sa dua dina na siga totoka vei Peresitedi Packer vakina vei Sister Packer, ka rau a tubu cake talega mai Brigham City. E veivakayavalati dina na yalovinaka kei na lomasoli cecere nei Peresitedi Monson vua na nona itokani iApositolo. Eda sa rawa ni vaka o ya. Eda sa rawa ni veiwasei ka yalovinaka ka daunanumi ira vakalevu era tiko voliti keda.

Na Nona iVakarau E Dua na Parofita

Sa vakavulica vei keda o Peresitedi Monson na sala meda bulataka kina na noda bula mai na nona vosa totoka

Me vaka ga e dau vakayacora na iVakabula, sa dau veilakoyaki o Peresitedi Monson ena caka vinaka ka vakalouugatataka ka lomani ira na tamata; ka sa ikoya oqo na kaukauwa veimuataki ki na nona bula.

ka veivakauqeti ena koniferedi raraba. Sa vakavulica vei keda na sala meda tisaipeli kina i Jisu Karisito mai na nona ivakaraitaki vakaikoya e cecere ka totoka. Sa dina sara ni sa solia vei keda na Turaga na ivakarau ni veika kecega, ka dua vei ira na ivakarau meda na vakasaqara meda muria sai koya mai vua na noda parofita lomani.

Au vakadinadinataka ni bula tiko e dua na Kalou mai lomalagi e kilai keda ka lomani keda. Sa solia mai o Koya e dua na parofita—me dusimaki keda, me vakavulici keda, ka liutaki keda ena siga edaidai. Au vakabauta ni sa namaka tiko na Turaga meda lomana na parofita, meda tokoni koya, ka muria na nona ivakaraitaki.

Au vakatoka me dua na veivakalouugatataka cecere na noda mai bula tiko ena siga sa parofita tiko ni Turaga o Thomas S. Monson. Ni da mai muri koya ka saga meda vakataki koya cake, eda na rawata vakaidina meda tisaipeli yalodina cake ni Turaga o Jisu Karisito. ■

Mai na dua na vosa ena lotu ni Church Educational System ena Brigham Young University–Idaho ena ika 5 ni Me, 2013. Me baleta na kena taucocko, rai ki na lds.org/broadcasts.

IDUSIDUSI

1. “Messages of Inspiration from President Monson,” *Church News*, Sept. 2, 2012, 2.
2. *On the Lord’s Errand* (DVD, 2008).
3. Thomas S. Monson, “Na Veivakalouugatataki ni Valetabu,” *Liaona*, Oct. 2010, 19.
4. Thomas S. Monson, *Be Your Best Self* (1979), 56; vakamatatataki.

Na Yatu Filipaini:

KAUKAUWA
VAKAYALO
ENA VEIYA-
NUYANU NI
WASAWASA

*Ena loma walega ni 53
na yabaki, sa kaukauwa
cake ka tubu sara na
Lotu mai na Yatu Filipa-
ini, ka kilai tu me “Mata-
niciva kei Oriadi.”*

Kivei Augusto A. Lim, na itukutuku rau a vakaraitaka na daukaulotu itabagone mai Amerika sa vaka me vakadeitaka na ivakavuvuli sa kila oti tu o koya ni ka dina. E kila rawa na loya cauravou ka lotu Vakarisito oqo, o Augusto, ni ivunau me vakataka na ivakatakila sa yaco tikoga mai era sa “veika au sa dau vakabauta tu, ena gauna mada ga niu se vuli torocake tiko kei na koliji.”¹

Ni oti e vica na vula, sa vakadonuya o Augusto me laki lotu ena Sigatabu ka sa bole me wilika ka masulaka na iVolā i Momani. “Au sa tekivu wilika ena yalodina na iVolā i Momani ena yalo vata ga a vakasalataki keda kina o Moronai [me tiko vei keda] Niu cakava o ya ena gagadre dina meu kila ke sa dina—ni oti toka e vica na laini—au sa tekivu rawata na noqu ivakadinadina,” a nanuma lesu.²

Ena Okotova ni 1964, a papitaiso o Augusto Lim ka yaco me dua na painia ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai mai Filipaini, ka vakalailai ga e ratou sa tomani koya o watina kei na nona matavuvale. Nikua, ni qai oti e vuqa na yabaki ni veiqraravi yalodina ena Lotu—ka oka kina na veikacivi ena 1992 me veiqraravi me dua na Vakaitutu Raraba, na isevu ni lewe i Filipaini ena itutu o ya—e vakaraitaka o Baraca Lim na nodra vakabauta kei na yalodina na drau vakaudolu na Yalododonu Edaidai era bula tiko ena “Mataniciva kei Oriadi.”

E Dua na Qele Bulabula

Ni voleka toka e 550 na yabaki me qai sucu o Jisu Karisito, a yalataka na Turaga vua na parofita ni iVolā i

Momani o Nifai: “Kau sa nanumi ira era sa tiko e na veiyanuyanu ni wasawasa,” ka “tukuna yani na noqu vosa vei ira na luve ni tamata, io ki na veimatanitu kecega e dela i vuravura” (2 Nifai 29:7). Kivei ira na lewe levu era sa wilika na vosa momona oqo, e dua na yatu “veiyayanuyanu ni wasawasa” e votu mai: sai koya o Filipaini.

Sa voleka ni yacova tiko na 100 na milioni na kedra iwiliwili, na Matanitu o Filipaini na yatu yanuyanu e volekata ni 7,100 era tiko ena tokalau ceva ni baravi kei Esia. E vanua totoka ka katakata vinaka ka ra dauveikauwaitaki, bulabula, ka yalovinaka na kena tamata. Ia na vanua oqo e dau yaco kina na uneune, cagilaba, kacobote ni ulunivanua, ualoka, kei na tavuki ni draki tale eso ka ra sotava e vuqa na dredre ni bula raraba. Sa dua na ibolebole levu na tete tiko ni bula dravudravua, ka ra vosota tu na veisaqasaqa ni veilecayaki ni bula vakapolitiki kei na leqa ni bula vakailavo.

Ia kivei ira era sa kila vinaka tu na sala ni Turaga, sa vanua bulabula vinaka o Filipaini me teivaki kina na soreni kospeli. Mai na vosa vaka-Tagalog kei na nodra vosa tale eso, e vuqa na taukei Filipaini era vosa Vakavalagi, ni sa nodra vosa talega oqo. Ena vuku ni balavu ni veiliutaki vaka-Sipeni, sa sivia kina e 90 na pasede na lewenivanua era lotu va-Karisito; kei na kena vo era lotu Musulimi.

Na isevu ni gauna a sagai me kau mai na Lotu ki Filipaini a yaco ena 1898 ena gauna ni Valu o Sipeni kei Amerika mai vei rau o Willard Call kei George Seaman, ka rau lewe ni mataivalu mai Utah rau sa tabaki oti mai me daukaulotu ni bera nodrau biubiu mai. Ni yaco mai na madigi, rau a

Ni ra tarai cake ena ivakavuvulu ni kospeli, era sa rawa-ka-tiko na itabagone qase cake e Filipaini ka ra sa iliuliukaukauwa ena Lotu ni Turaga.

vunautaka na kospeli, ia a sega ni dua a papitaiso.

Ena gauna ni iKarua ni Valu Levu, era le vica na Yalododonu Edaidai era curuma yani na veiyanuyanu oqo vata kei na mataivalu Cokovata. Ena 1944 kei na 1945, era vakayaco soqo ni Lotu na lewe ni mataivalu ena vuqa na vanua, ka vuqa na YDE lewe ni mataivalu kei ira na kena dauveiqaravi era a se tiko ga e Filipaini ni sa mai oti na ivalu levu. A maliwai ira o Maxine Tate kei na dua na saumaki vou o Jerome Horowitz. O irau oqo rau a qai vakatakila na kospeli vei Aniceta Fajardo. Ena gauna a vakavinakataka tiko kina o Baraca Horowitz na vale nei Aniceta ena vanua boloraki mai Manila, a wasea kina o koya na nona vakabauta vou vei Aniceta, kei luvema goneyalewa o Ruth.

Sa rawata kina o Aniceta e dua na nona ivakadinadina ka gadreva me sa papitaiso, ia a sega ni vakadonuya na Lotu me ra papitaisotaki o ira na kai Filipaini ena gauna o ya baleta ni sega na tabana ni Lotu tudei ena yatu yanuyanu o ya. Sa rogoca sara o Elder Harold B. Lee (1899–1973) ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaru na gagadre nei Aniceta, ka sa vakadonuya kina o Elder Lee ena nona itutu vaka-jeameni ni Komiti Raraba ni Mataivalu, me sa papitaiso o Aniceta. Ena mataka ni Sigani-mate ni 1946, a papitaisotaki kina o Aniceta Fajardo mai vei lewe ni mataivalu o Loren Ferre ka sa yaco kina me isevu ni kai Filipaini me lewe ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.

Na Tekivutaki ni Cakacaka ni Daukaulotu

Ni sa oti na ivalu, a tauyavutaki na ilawalawa vaka-Lotu ena rua na itikotiko ni keba ni mataivalu ni Amerika—ena Clark Air Base kei na Subic Bay Naval Base—ka ra sa nanamaki kina na lewe ni mataivalu Yalododonu Edaidai na kena tauyavutaki e dua na itikotiko dei ni Lotu ena Yatu Filipaini. Ena ika 21 ni Okosita, 1955, a vakatabuya kina o Peresitedi Joseph Fielding Smith (1876–1972) na vanua o Filipaini me vunautaki kina na kospeli. Ia, ena vuku ga ni vakatabui vakalawa, era a sega ni yaco mai na daukaulotu me yacova sara na 1961.

Ena 1960, a veisiko yani ki Filipaini me vica na siga o Elder Gordon B. Hinckley (1910–2008), ni a se iVukevuke tiko ki na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaru: “Au vaka-raitaka eke na noqu nanuma ni cakacaka ni kaulotu ena . . . vuavuvi vinaka me vaka ga ena vuqa na vanua tale eso e vuravura.”³ Na yabaki e tarava, ni oti na vakavakarau levu kei na kena vakaivolataki mai vei ira na lewenilotu me vakataki Maxine Tate Grimm kei Peresitedi Robert S. Taylor ena Tabana ni Kaulotu e Southern Far East vakakina kei ira na itokani ena taudaku ni Lotu, ka lesu tale o Elder Hinckley ki na Yatu Filipaini me laki vakatabuya tale me tekivutaki na cakacaka ni kaulotu.

Ena ika 28 ni Epereli, 1961, ena taudaku kei Manila, a laki sota o Elder Hinckley kei ira eso na ilawalawa lalai ni lewe ni mataivalu, lewenivanua kei Amerika, kei na dua na lewenilotu kai Filipaini—David Lagman—ka cabora e dua na masu cecere ni “na vuqa sara na udolu na tamata era na ciqoma na itukutuku oqo ka ra na vakalouga tataki kina.”⁴ Na malanivosa oqori, a cavuta e dua na Italai dina ni Turaga, a laki yaco me ka dina.

O iratou na imatai ni va na daukaulotu—Raymond L. Goodson, Harry J. Murray, Kent C. Lowe, kei Nester O. Ledesma—e ratou a yaco yani i Manila ni oti toka e vica na macawa. “Era sa maqusa mai Filipaini mera ciqoma vaka-rawarawa na kospeli,” e raica o Elder Lowe. “Ena gauna sa lewa kina na iliuliukaukauwa ena Lotu, e vuqa, ka vuqa, sara era vakaoqo era sa lewena talega na Lotu o ira taucoko na lewe ni matavuvale.”⁵

Sa Tubu na Lotu

Sa tubu cake sara na cakacaka me laki yacova na kena a tauyavutaki na Tabana ni Kaulotu e Filipaini ena 1967. Ni qai cava na yabaki o ya, sa laki yacova na 3,193 na lewenilotu ena tabana ni kaulotu, e 631 era a curuvou mai ena yabaki

o ya. Me qai 1973 sa tubu sara na Lotu mai Filipaini ki na volekata na 13,000 na lewenilotu. Ena ika 20 ni Me, 1973, a tauyavutaki kina na iTeki o Manila Filipaini, ka kena peresidi kina o Augusto A. Lim. Ena 1974 a vidai kina na tabana ni kaulotu oqo, ka tauyavutaki kina na Tabana ni Kaulotu ni Filipaini vakakina na Tabana ni Kaulotu ni Cebu City.

Ena Okosita ni 1975, a gole yani ki Filipaini o Peresidi Spencer W. Kimball (1895–1985) me laki dabe vakatulewa ena isevu ni koniferedi ni iwasewase kei Filipaini. E vulai cagilaba na vula o Okosita, ka dredre sara kina na veilako-yaki mai vei ira e taudaku kei Manila. A voleka ni sega ni yaco rawa e dua na basi vakasinaiti mai vei ira na Yalodonu mai Laoag City, ia era a qai biliga tani mai na sobubu ka vakamasuti draiva me kua ni lesu. E dua tale na ilawala-wala Yalodonu era a vorata mai na cava e wasawasa me

1898: Rau a vuna-utaka na kospeli mai Filipaini e rua na YDE lewe ni mataivalu ena gauna ni Veivaluvalutu o Sipeni kei Amerika

1944–45: E vuqa na YDE lewe ni mataivalu era vunau ena gauna ni iKarua ni Valu Levu

tolu na siga baleta ni ka ga e bibi duadua, ni kaya e dua na sisita, o ya meda raica ka rogoca e dua na parofita bula ni Kalou.

A sikova tale o Peresidi Kimball na Yatu Filipaini ena 1980 me laki dabe vakatulewa ena dua tale na koniferedi ni iwasewase, ka laki sota vakalekaleka kei na Peresidi ni Filipaini o Ferdinand Marcos. Na sota oqo a vakarautaka kina na sala ki na Lotu me dolava e dua na koronivuli veivakarautaki ni kaulotu mai Filipaini ena 1983 ka vakatabuya na Valetabu e Manila Filipaini ena yabaki e tarava. Ena 1987 a tauyavutaki kina na iWasewase o Filipaini/Micronesia kei na kena valenivolavola liu e Manila.

A vakadewataki na veitikina digitaki mai na iVola i Momani ki na vosa vaka-Tagalog ena 1987. Ena gauna oqo sa vakadewataki tu na iVola i Momani ena vica na vosa ni Filipaini, oka kina na kena vaka-Cebuano.

Na Veivakalougatataki ni Valetabu

Ena Tiseba ni 1980, a tala kina ki Manila o Peresidi Spencer W. Kimball na dairekita ni tabana ni voli

iyauqaqa me laki vakasaqara e dua na vanua vinaka me tara kina na valetabu. Ni sa raica oti e vica na vanua, sa vakauta sara o dairekita e dua na kerekere me sa na voli e dua na qele e 3.5 na eka (1.4 na hekatea) mai Quezon City. Na qele oqo e irova sobu toka yani na Buca mai Marikina, ka rawarawa sara na vanua oqo vei ira e vuqa na lewe ni Lotu. A vakadonui mai na kerekere oqo, ka voli na qele oqo ena Januari 1981. Ena kerekere ni Lotu sa veisautaki sara na yaca ni sala me Temple Drive.

E dina ga ni sa cevaruru tiko mai e dua na taufuni, a vakayacori na soqo ni vakasobuduru ena ika 25 ni Okosita, 1982, ka ra tadu mai e volekata ni 2,000 na lewe ni Lotu mai na veitikina taucoko ni yanuyanu mai na nodra waqa, sitima ni vanua, kei na basi. Sa tekivutaki sara na

1946: A yaco o Aniceta Fajardo mei isevu ni lewe i Filipaini me papitaiso ka vakadeitaki me lewe ni Lotu

1955: A vakatabuya o Joseph Fielding Smith na vanua o Filipaini me vunautaki kina na kospeli

kena tara na valetabu, ka sa na vakarau me vakatabui ena Okosita 1984.

E volekata ni 27,000 na lewenilotu kei ira na sega ni lewenilotu era curuma na valetabu ni bera na kena vakatabui. Era a gole ga mai ena gauna mada ga ni rua na taifuni—ena loma ni 48 na auwa—ka a varosei Filipaini ena vica na siga sa oti. Era tadu wawale mai na Yalodonu mai na veiyasana vakayawa ia era mamara. E vuqa na gauna era sa vakaukauwataki mera muri vakatikitiki me yaco ki Manila baleta ni sa luvu tu na sala kei na wavu era vakacacani ena wai ni waluvu.

Era qoroya na vulagi na totoka ni valetabu, oka kina e vuqa na tamata dokai e Filipaini. A kaya kina o daunivolavola o Celso Carunungan ni “sa dua na yalo sa vakalou, ni ko sa curu ki loma ko sa na sotavi nomu Dauniveibuli.” E kaya kina o Kanala Bienvenido Castillo, na talatala levu ni Ovisa e Filipaini, ni valetabu sa ‘dua na vanua o na vaksamatataki kina na veika vakalomagi baleta ni o sa tu sara ga ena kena vanua.’ E rua na sisita ni katolika e rau vakila na valetabu ni “sa vale dina ni Turaga.” E kaya vei ira na

1961: Sa dolavi o Filipaini me vakayacori kina na cakacaka ni kaulotu; era sa yaco mai na imatai ni va na daukaulotu

dauveiqravi o Eva Estrada-Kalaw, e dua na lewe ni palimedi e Filipaini “Au diva mo ni tara e levu na valetabu eke.”⁶

A liutaka na soqoni ni vakasobu vatunitutu o Peresitedi Hinckley, na iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada ena Tusiti, na ika 25 ni Sepiteba, 1984. A tarava ka kena vakayacori e ciwa na soqoni ni vakatabui, ena rumu ni silesitieli. Era a tiko ena veisogni oqo e rauta ni 6,500 na Yalododonu mai na 16 na iteki kei na 22 na tikina ena iWasewase na Pasivika.

Ni mai cava tokna iotioti ni soqoni ni veivakatabui, rau a isevu tiko ni veiwatini o Paulo V. Malit Jr. kei Edna A. Yasona me rau

1967: Sa tauyavutaki na Tabana ni Kaulotu e Filipaini

1973: Sa tauyavutaki na iTeki o Manila Filipaini

vakamau ena Valetabu e Manila Filipaini, ena ika 27 ni Sepiteba, 1984. A vakayacora na isevu ni peresitedi ni valetabu, o W. Garth Andrus, na lotu ni vakamau.

Era yatuni yani e vuqa na lewe ni Lotu mera laki ciqoma na nodra edaumeni, vaktekivu vei ira na vakaileslesi ni cakacaka vakalotu. A tomani yani na cakacaka ni valetabu ena bogi taucoko ki na siga e tarava.

Era vakila na lewenilotu ni ra sa gadreva vakalevu cake mera curuma na valetabu. Era solibula o ira era tiko vakayawa mai Manila mera lakova mai na yawa ni vanua ena waqa se basi. Ia era sa yaco mai ka kauta mai kei ira na kedra italianoa ni vakabauta kei na gugumatua.

Sa bau dredre sara ga vei rau o Bernardo kei Leonides Obedoza mai General Santos, na ilakolako yawa ki Manila. Ia me vakataki koya ga na dauvolivolitaki ni a lako ka volitaka

na nona iyau kecega me volia kina e dua na mata ni civa talei (raica na Maciu 13:45–46), rau sa lewa vakakina na veiwatini oqo me rau volitaka na nodrau vale me isau ni ilakolako oqo me rawa kina vei rau kei na lvedrau me ratou vauci me dua na matavuvale tawamudu. Ni sa volitaki oti na nodratou vale kei na vuqa na iyaya, e ratou sa rawata kina na ilavo e gadrevi me saumi kina na ivodovodo ni waqa ki Manila ni nodratou matavuvale lewe ciwa. Sa lomaleqa o Leonides baleta ni sa sega na vale me ratou na lesu mai kina. Ia a vakadeitaka vua o Bernardo ni na vakarautaka na Turaga. E ratou sa mani vauci vakamatavuvale e valetabu ena 1985 ki na bula oqo kei na

1974: Sa vidai na Tabana ni Kaulotu e Filipaini, ka sa tauyavutaki kina na Tabana ni Kaulotu e Filipaini Manila kei na Filipaini Cebu City

1975: A vakayacori na isevu ni koniferedi ni iwasewase, mai Manila

1983: Sa dola mai Manila na koronivuli veivakarautaki ni kaulotu

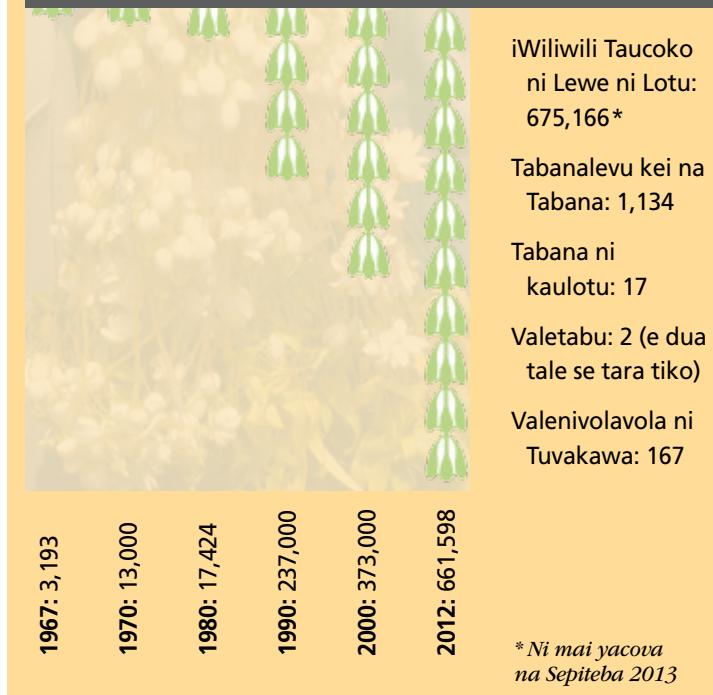
Mai na soqoni ni iSoqosogo ni Veivukei baleta na vakavakarau ena leqa tubukoso sa vakarautaki mai kina na itukutuku yaga eso me baleti ira na sisita era tiko ena vanua dau yaco kina na tavuki ni draki.

veigauna tawamudu. Sa mai yaga dina na nodratou solibula vakayadua, ni ratou a kunea e valetabu na reki e sega ni vakatauvatani rawa—na nodratou mataniciva talei. Sa dina sara na vosa nei Bernardo, a veivakarautaki na Turaga. Ni ratou sa lesu mai Manila, era a solia na nodra vale eso na wekadratou me ratou tiko kina. E ratou a vakacavara na gone na nodratou vuli, ka yaco sara me sa dua ga na nodratou vale ena dua na vanua vou.

Ena ika 18 ni Epereli, 2006, e ratou sa vakaraitaka raraba kina na Mataveiliutaki Taumada me sa na tara na Valetabu e Cebu City Filipaini. Ni ra sa rogoca na itukutuku oqo, era a tagi ena marau e vuqa na lewe ni Lotu. “Keimami sa vakalougaatataki baleta ni sa digitaka na Turaga me mai tara e Cebu City na valetabu e tarava,” a kaya o Cesar Perez Jr., na dairekita ni Cebu City Institute of Religion.

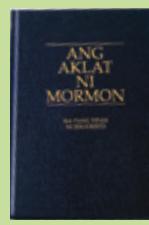
TUBU NI LEWE NI LOTU ENA FILIPAINI

1984: Sa vakatabui na Valetabu e Manila Filipaini

1987: Sa tauyavutaki na iWasewase o Philippines/Micronesia, ka tiko e Manila na kena valenivolavola liu

1987: Era a vakadewataki ki na vosa vakatagalag na tikina eso mai na iVolai Momani

2010: Vakatabui tale na Valetabu e Cebu City Filipaini

Ni oti e vica na vula ni oti na vakatabui ni Valetabu e Cebu City Filipaini, sa mai vakaibalebale kina mera marau tale na Yalododonu Edaidai mai Filipaini. Ena ika 2 ni Okotova, 2010, ena nona vosa ni dolavi na koniferedi raraba, a kaya kina o Peresitedi Thomas S. Monson na kena sa na tara na Valetabu e Urdaneta Philippines, mai Pangasinan.

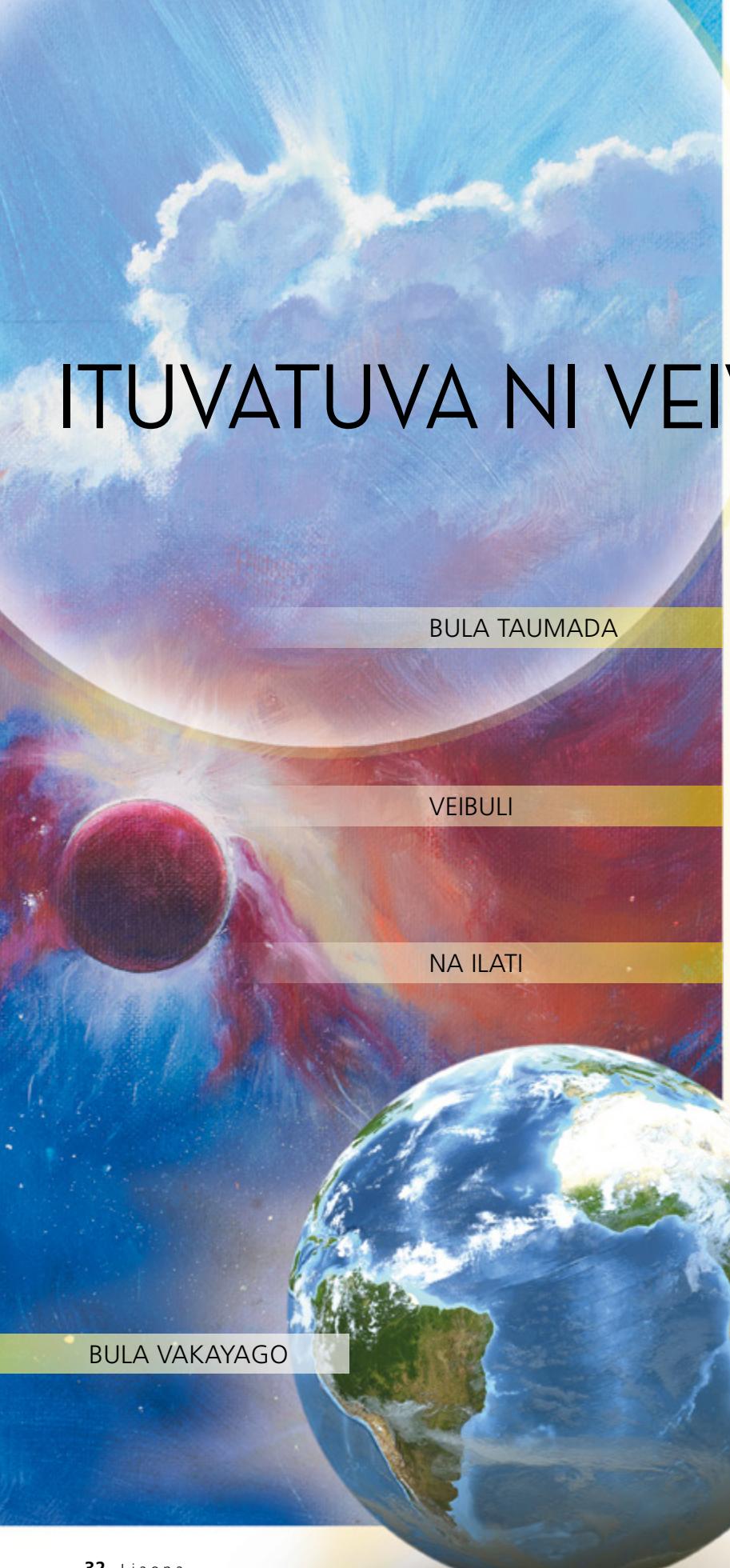
Sa Yaco Tiko Mai na Kena e Uasivi Duadua

Se qai ka vou sara na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai mai na Filipaini ni vakatauvatani ena gauna oqo kei ira na veimatanitu tale eso, ia na kena icavacava ena yatu yanuyanu oqo sa ka lagilagi sara. Sa totoka sara na tubu tiko ni Lotu, ia sa yaco tiko mai na kena e uasivi duadua. E kaya o Elder Michael John U. Teh ena Vitusagavulu, na ikarua ni lewe i Filipaini me kacivi me veiqraravi Vakaitutu Raraba, “Sa gadrevi vei keimami na [Yalododonu Edaidai e Filipaini] me keimami vakavakarau vakayalo vakalevu cake mai na kena taumada baleta na cakacaka oqo ena toso ga ki liu ke keimami veivuke kina se sega.”⁷

Sa dina sara, sa toso tikoga na ika 21 ni senitiuri, ka na tubu tikoga na Lotu vakalesuimai ena kena iwiliwili kei na veivakuqeti ni sa levu tikoga mai na lewe i Filipaini mera ciqoma na itukutuku ka yaco mera veivakalougatataki kivei ira na tamata digitaki oqo ena veiyanuyanu ni wasawasa. Kivei Elder Teh kei ira na Yalododonu ni Filipaini, sa mai yaco “na ka levu . . . na nona vosa ni yalayala na Turaga vei ira ka tiko e na veiyanuyanu ni wasawasa” (2 Nifai 10:21). ■

IDUSIDUSI

1. Augusto A. Lim, ena R. Lanier Britsch, “Faithful, Good, Virtuous, True: Pioneers in the Philippines,” *Liahona*, Feb. 1998, 44.
2. Augusto Lim, ena Gelene Tobias, “Augusto Lim: The Man of Many Firsts,” countrywebsites.lds.org/ph/index.php/dateline-philippines/jubilee-2011
3. Raica na Sheri L. Dew, *Go Forward with Faith: The Biography of Gordon B. Hinckley* (1996), 213–15.
4. Gordon B. Hinckley, “Commencement of Missionary Work in the Philippines,” *Tambuli*, Apr. 1991, 18.
5. Veivakatarogitaki nei Kent Clyde Lowe mai vei James Neil Clark, Sept. 3, 2007.
6. Francis M. Orquiola, “Temple Dedication Rewards Faith of Filipino Saints,” *Ensign*, Nov. 1984, 107.
7. Michael John U. Teh, “Scriptures and Spiritual Preparation” [Area Presidency Messages, May 2011]; lds.org.ph/index.php/literature.

ITUVATUVA NI VEIVAKABULAI

*Vakayagataki ni
me Saumi Kina na Taro*

Mai vei LaRene Porter Gaunt

Mekasini ni Lotu

Eda bula donumaka e dua na gauna taleitaki. Na kospipeli vakalesui mai nei Jisu Karisito sa lako “tani tiko mai na vuna butobuto sa tu kina” (V&V 1:30). Na vuna, sa levu cake tikoga na luvena na Tamada Vakalomalagi era sega ni lewena na noda vakabauta era sa rogoça tiko na veika baleti ira “na Momani.” Eso era rogoça eso na ka matalia ka veilecayaki. Eso tale era rogoça na veika era viavia kila ka veivakacegui. Era na lako mai vei keda eso mai na ilawalawa ruarua oqori ka vakasaqara na isau ni nodra vaka taro. E vuqa na isaunitaro era na kunei ena ituватуva ni veivakabulai, ka dau kilai talega me “ka sa navuci tu me rawati kina na bula” (Alama 42:8).

Na taro dau tarogi wasoma na “Au a lako mai vei?” Na cava au mai cakava eke?

kau “Na lako ki vei ni sa oti na bula oqo?” Na taro kece oqo ena rawa ni saumi mai na dina ka ra kunei ena ituватуva ni veivakabulai. Na ituкуту oqo e wasei kina eso na isaunitaro a solia na ivolanikalou kei na noda parofita, o Peresitedi Thomas S. Monson, ena vuku ni taro eso oqo.

*Vakabauti Jisu Karisito
Veivutuni*

Au a lako mai vei?

O keda na kabula tawamudu. Eda a bula vata tu kei na Kalou ni se bera na bula oqo me vaka ni da Luvena vakayalo. "E [vakavuvulitaka] na iApositolo o Paula ni 'da sa kawa ni Kalou' [Cakacaka 17:29]," e kaya o Peresitedi Monson. "Me vaka ni da sa kila tu ni yagoda sa nodrau kawa na noda itubutubu vakayago, sa dodonu me da vakasaqara na ibalebale ni vosa nei Paula. Sa tukuna na Turaga 'ni sa cokoti vata na yalo kei na yago me tamata' [V&V 88:15]. O koya sa kawa kina ni Kalou na yalo. O koya e vola na Iperiu e vakatokai Koya me 'Tama ni yaloda' [Iperiu 12:9]."¹

Na cava au mai cakava eke?

Meda vakavinavinaka ga ni Dauveibuli vuku sa biuti keda mai e vuravura, kei na dua na ilati me guileca kina na veika sa kilai tu mai na bula taumada, me rawa kina ni da na mai vakatovolei, meda na vakadeitaki keda kina, me rawa ni da na rawata na veika sa vakarautaka tu na Kalou meda na vakaivotavota kina.

"Sa na matata ni dua na inaki ni noda mai bula eke meda na rawata e dua na yago ka vakalewe kei na sui. Sa soli talega mai vei keda na isolisoli ni galala ni digidigi. E levu sara na vanua e rawa kina ni da na digidigi ga vakataki keda. Eke eda na vuli mai ena veika eda na sotava. Meda na kila na vinaka mai na ca. Meda na vakaduiduitaka na wiwi mai na kamikamica. Eda na qai raica ni na tiko na revurevu ni veika eda cakava."²

Au na lako ki vei ni sa oti na bula oqo?

Ena yaco mai na mate vei ira kecega na kawatamata. Ia "kevaka sa ciba na tamata, ena bula tale ko koya?" (Jope 14:14.). "Eda kila ni sega ni kena icavacava na mate," e kaya o Peresitedi Monson. Na dina oqo e sa vakavulici mai vei ira na veiparofita bula ena gauna tauokino. E kunei talega ena noda ivolanikalou tabu. Ena iVola i Momani eda wilika ni dina ka veivaka-cegui na kena vosa:

"Ia, sa vakaoqo na veika ena yaco ena maliwa ni gauna eda na mate kina ki na gauna eda na tucake tale kina mai na mate—Raica, sa vakatakila vei au e dua na agilosi ena gauna sa veibiu kina na yago kei na yalo sa kau na yalo ni tamata kecega, se vinaka se ca, ki na vanua sa vakarautaka vei ira na Kalou, o koya ka a buli ira.

Papitaiso

iSolisoli ni Yalo Tabu

*Ni basika vei
keda se vei ira
tale eso na taro
me baleta na ko-
sipeli i Jisu Kari-
sito, eda kila beka
na vanua me da
kunea kina na
kena isau?*

*Vosota ki
na iVaka-
taotioti.*

EVEI BEKA NA VANUA MEU NA VULICA KINA ESO TALE NA KA ME BALETA NA ITU- VATUVA NI VEIVAKABULAI?

1. Na ituvatuva ni veivakabulai e vakavuvulitaki vakamatata cake ena iVolani Momani, na Vunau kei na Veiyalayalati kei na Mataniciva Talei.
2. E kunei na nodra vosa na parofita bula ena conference.lds.org. E rawa ni o vakasaqara na veivosa me vaka na ituvatuva ni veivakabulai, ituvatuva ni marau, veisorovaki, bula vakacerecerei, lewadodonu kei na loloma veivueti, veivutuni, kei na tucaketale.
3. Raica na "Lesoni 2: Na iTuvatuva ni Veivakabulai" ena wase 3 ni Vunautaka na Noqu Kospeli: iDusidusi ki na Veigaravi ni Daukaulotu.

Vuravura
ni Yalo

MATE

"Ia, ko ira sa ivalavala dodonu era na kune marau kei na vakacegu mai parataisi, io era na vakacegu kina mai na nodra rarawa kei na oca." Alama 40:11-12³

Ni sa otia noda vakaturi cake, eda na lako ki matanitu silesitieli ena kena lagilagi me vaka na matanisiga, na matanitu teresitieli ena kena lagilagi me vaka na vula, na mataniu telesitieli ena kena lagilagi me vaka na lagilagi ni kalokalo (raica na V&V 76).

E tiko dina beka e dua na Kalou? E ka dina beka o Setani?

Eratou a tiko kece na Tamada Vakalomalagi, Jisu Karisito, kei Setani ena Matabose cecere oya mai Lomalagi ka vakayacori ni da se bera ni sucu mai. Me vaka ni tiki ni ituvatuva ni veivakabulai, a kerea kina na Tamada Vakalomalagi me dua e lako mai ki vuravura ka me mai sorovaka na noda ivalavala ca. E kaya o Koya: "Ko cei meu tala? A sa sauma e dua [o Jisu Karisito] sa vaka na Luve ni Tamata: Koi au oqo, mo ni talai au. A sa kaya e dua tale [o Setani]: Koi au oqo mo ni talai au. A sa vosa na Turaga ka kaya: Au na talai koya sa bole e liu.

"A sa cudru ko koya na kena ikarua [o Setani], ka vuki tani mai na inaki ni bula taumada. Ia mai na siga ko ya sa lewevuqa sa muri koya" (Eparaama 3:27-28; raica talega V&V 29:36-37; Moses 4:1-4).

Sa tu beka vei keda na kaukauwa me da vorata kina na veitemaki nei Setani?

Na dua na ikatolu ni yalo era a digitaka me ra muri Setani ni otia na Matabose mai Lomalagi era a vakasavi tani vata kei koya. Era a yalo tu ga ka sega ni vakayago o ira vata kei Setani. E vakavulica o Parofita Josefa Simici ni "o ira kece era vakayago era kaukauwa cake mai vei ira era sega ni vakayago."⁴ O koya oqo sa rawa kina vei Setani me temaki keda, ia sa tu vei keda na kaukauwa me da vorata.

Na cava dau kena irairai kina ena so na gauna ni sega ni dau sauma noqu masu na Tamada Vakalomalagi?

"Na masu sai koya na ivalavala ena vakasotari kina na lomai Tamana kei na lomai luvena. E sega ni inaki ni masu me veisautaka na loma ni Kalou" (Bible Dictionary, "Prayer"). Na masu e dua na iyaragi ena

TUCAKETALE

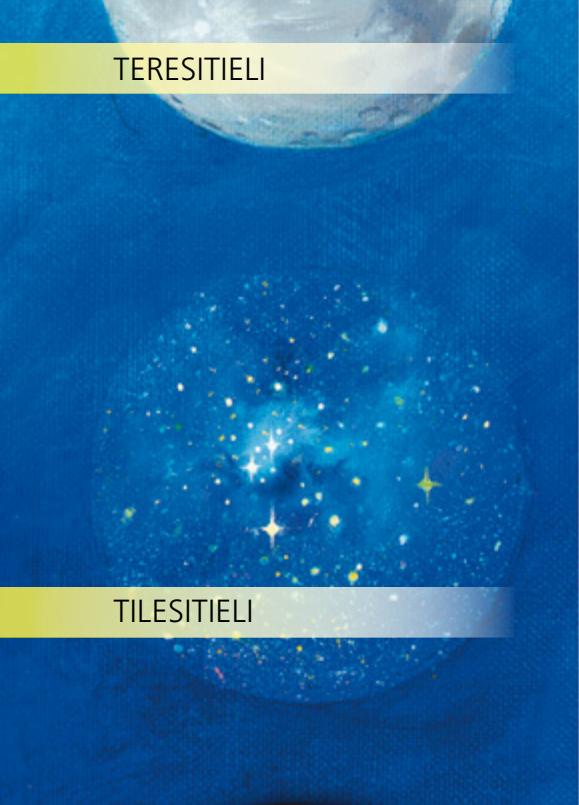
V
E
I
L
E
W
A
I

SILESITIELI

TERESITIELI

TILESITIELI

BUTOBUTO E
TAUDAKU

vukea noda vakatulewataka kevaka eda na vakayagataka na noda galala ni digidigi me vakasotari kina na lomada ki na loma ni Kalou (raica na Eparaama 3:25). E dau sauma e veigauna kece na Tamada Vakalomalagi na noda masu, ia na isaunitaro oqori e rawa ni yaco mai ena io, sega, se wawa mada. Sa ka bibi sara na gauna.

Na cava au dau sotava kina na bolebole niu segata tiko meu bulataka e dua na bula vinaka?

Na bolebole era tiki ni ituvatuva ni veivakabulai. Era na vakaukauwataki keda, vakavinakataki keda, ka vakasavasavataki keda ni da vakararavi vei Jisu Kaisito kei na Nona kospipeli. Ena tokoni keda na Tamada Vakalomalagi ena noda gauna ni bolebole. Na noda veivakatovolei eda na “kalougata vakalevu [kina], kevaka [eda] sa vosota rawa na veika kece oqo” (V&V 122:7).

Au na kila vakacava na ka dodonu kei na ka e cala?

Na luvena kece na Kalou eda sucu vata mai kei na Rarama i Karisito, ka dau vukei keda me da “kila na vinaka mai na ca” (Moronai 7:16). Me kena ikuri, na Yalo Tabu e rawa ni vakadinadinataka vei keda na dina ki na noda vakasama kei na yaloda ena yalo ni sautu kei na vakacegu (raica na V&V 8:2–3).

E rawa beka niu vosoti kevaka mada ga au sa cakava otí eso na ivalavala ca bibi?

Sa kila otí tu na Kalou ni da na ivalavala ca kece ena noda vulica tiko me da digidigi ena dodonu kei na cala.⁵ Ia na ivalavala ca kece, sa tu na kena itotogi e salavata kaya. E vinakata na lewadodonu me sotavi na itotogi. Ena Nona loloma cecere, sa vakatara kina na Tamada Vakalomalagi vei Jisu Karisito me vakayacora na Veisorovaki ka sotava na gagadre ni lewadodonu ena vukuda kece (raica na Alama 42). Ena dua tale na kena itukutukuni na nona vakararawataki na Karisito mai Kecisemani kei na Nona mate mai Kolikoca sa sauma na isau ni noda ivalavala ca kecega kevaka eda na vakayagataka na Veisorovaki i Karisito ena noda veivutuni ka ciqoma na veicakacakaka vakalotu ni kospipeli. Ena vosoti na noda ivalavala ca (raica na V&V 1:31–32). ■

IDUSIDUSI

1. Thomas S. Monson, “Na Cicivi ni Cere sa Tu e Matada,” *Liaona*, Me 2012, 91; raica talega Eparaama 3:22–26.
2. Thomas S. Monson, “Na Cicivi ni Cere sa Tu e Matada,” 91–92; raica talega Alama 34:32–34.
3. Thomas S. Monson, “Na Cicivi ni Cere sa Tu e Matada,” 93; raica talega Vunau kei na Veiyalayalati 76:59–111.
4. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 240.
5. Era na sega ni ivalavala ca na gonalalai “me yacova na gauna era sa kila kina na ka vinaka mai na ka ca” (raica na V&V 29:46–47).

ERA KILA BEKA VAKACAVA?

Etara na yaloqu ka kauta mai vei au na vakacegu e dua na itukutuku nei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, na iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada vei ira na marama ena iSoqosoqo ni Veivukei ena soqoni raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei ena 2011. A vosa o koya me baleta na senikau lailai kua ni guilecavi au kei na iwasewase ni sena e lima ka matataka e lima na ka me da daunanuma tikoga.¹

Ni oti na soqoni oya a tukuna vei au o Alyssa na luvequ gonyalewa e dua na italianoa me baleta na nona itokani o Jessie, ka dua tiko na nona bisinisi lailai ni vakarautaki kakana. Eratou a kerei Jessie na nona iliuli ni iSoqosoqo ni Veivukei mai na iteki me cakava e dua na ivakalomavinaka me qai vakarautaki ni sa oti na soqoni ni iSoqosoqo ni Veivukei. E tukuna vei Alyssa o Jessie ni kila na ka me na cakava ena gauna vata ga oya—me 250

na keke tawaibilo. A bolea o Alyssa me na kauta na keke ki na valenilotu ni iteki.

A yaco mai na siga ni soqoni, ni lako yani o Alyssa me laki veivuke, a kunei Jessie ni matatagitagi voli. Sa vakarau tu na keke tawaibilo, ia a vakauta o Jessie e dua na kena itaba vua e dua na wekana qai kaya mai ni sega soti ni ganita na soqoni na kedra rairai vinaka.

Sa tekivu me lomalomaruataki koya o Jessie. Sa yaco me nanuma ni ratou namaka tiko na iliuli ni iSoqosoqo ni Veivukei mai na iteki e dua na ka vinaka cake mai na nona keke tawaibilo rawarawa. Sa tekivu me vakasamataka e dua na sala me ukutaka tale kina na nona keke tawaibilo, ia sa sega na kena gauna. Rau sa mai kauta ga vakaoya na keke tawaibilo kei Alyssa, ka nanuma voli o Jessie ni sa vakacudrui iratou na marama—me

yacova na gauna e qai vosa mai kina o Peresitedi Uchtdorf.

Ni vosa me baleta na senikau somidi na kua ni guilecavi au, a basika mai ena sikirini e dua na iyaloyalo ni senikau lailai karakarawa. E dua na senikau rawarawa ia e totoka vakaoti na matailalai ni iwasewase ni sena. A tara na yalo keimami taucoko na itukutuku nei Peresitedi Uchtdorf ena nona kerei keimami me keimami kakua ni dau vagolei tani mai na veika rairai lelevu era tu wavoliti keda ka da guilecava kina na lima na dina rawarawa ka bibi sara e vakatavulica tiko vei keimami.

Ni cabori oti na masu ni suka, era a gole yani na marama ki na vanua ni soqo. Ni rau curu yani o Alyssa kei Jessie, erau raici ira kece ni ra wavokita tu na teveli ni ivakalomavinaka ka vakataroga, “Erau kila vakacava?”

Na keke tawaibilo yadua era boro tu ena kirimu vulavula, ka koto e delana e dua na senikau kua ni guilecavi au, lima na iwasewase ni sena totoka. ■

Gale Ashcroft, Arizona, Amerika

IDUSIDUSI

1. Raica na Dieter F. Uchtdorf, “Kua ni Guilecavi Au,” *Liaona*, Nove. 2011, 120.

Sa vakarau tu na keke tawaibilo, ia a vakauta o Jessie e dua na kena itaba vua e dua na wekana qai kaya mai ni sega soti ni ganita na soqoni ni iSoqosoqo ni Veivukei na kedra rairai vinaka.

E KAUTA MAI NA INUINUI NA YALAYALA

Ni oti ga vakalailai na neirau va-kamau keirau sa vakalouga tataki kei na watiqu ena dua na luvei keirau tagane. Niu raica na nona matadredre-dre ka raica yani na yaloka ni matana, au vakila niu sa dinau tu vei Tamada Vakalomalagi. E vaka vei au ni tau-coko vinaka tu na luvei keirau tagane. Keirau vakavinavinaka vua na Turaga e veisiga kei na watiqu ena vuku ni isolisol talei oqo.

Ena ika 19 ni Feperueri, 2009, au sa vakasosolo ena vakavakarau ni lesu tale ki vuli ena iotioti ni yabaki ni noqu kalasi. Keirau sega ni kila kei na watiqu, ena siga ka tarava ena tauva kina na luvei keirau tagane e dua na matetaka ka takali yani kina mai na bula oqo.

Sa dua dina na ka dredre vei au. Era lako mai ki vale na lewe ni neitou tabanalevu me ra mai veivakacegui ena vosa ni Kalou kei na serenilotu ka ra masu vata kei keirau. Au marautaka na nodra yalololoma ena nodra vakanuinui vinaka, ia e sega ni oti rawa na noqu yaluma. Ena veigauna kecega au vakasamataki koya kina, e tonawanawa na wanimataqu.

Ni oti e va na siga mai na nona mate, au a vakauqeti meu vulica na *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici*. Niu taura cake na ivola, a tadola ga e ligagu ki na iwase ka kena ulutaga “Vosa ni Vakanuinui kei na Veivakacegui ena Gauna ni Mate.” Sa tekivu meu wiliwili ka tarai au vakatitobu na mate eso e yaco vei rau o Josefa kei Ema ni rau tekivutaka na nodrau matavuvale. Niu yacova yani na itukutuku ni dua na nona vosa na Parofita ena veibulu vua e dua na goneyalewa yabaki rua, au vakila ni vaka me sova e uluqu na wai batabata, ka vakabata-batataka na vakanananu ni yaluma e tarai au voli.

Au kaciva na watiqu. Keirau wilika vata: “Au a . . . taroga vaqo, na cava na vuna era kau tani kina na gonelalai, sega tu na nodra cala. . . . Sa kauti ira tani e vuqa na Turaga, ni ra se gone-lalai sara mada ga, me ra drotaka . . . na rarawa kei na ca ni vuravura oqo; era sa rui savasava, rui talei, me ra bula tiko e vuravura; o koya, kevaka e vaka-samataki vakavinaka, ena sega na losi baleta ni dodonu me da reki ni ra sa kau tani mai na ca, ka da na taukeni ira tale ena dua na gauna lekaleka.”

E tomana na Parofita: “Ena tarogi beka e dua na taro—‘Era na laki taukeni ira tale beka na lvedra ena tawamudu o ira na tina?’ ‘Io! ‘Io! Kemuni na tina, o ni na taukeni ira tale na luvemuni; ni ra na rawata na bula tawamudu, ni sa saumi oti na nodra dinau.’¹

Me tekivu mai na gauna keitou wilika kina na veimalanivosa taleitaki oya, sa vakasinaiti na neitou masu

vakamatavuvale ena vakavinavinaka me baleta na yalayala oya ni keitou na sota tale kei luvei keirau tagane ena vuku ni Veisorovaki nei Jisu Karisito.

Nikua sa tolu tiko na luvei keirau vakasakiti, na tacina na luvei keirau gonetagane sa takali yani. Keirau sa vakavulica tiko vei rau na kospipeli dina ka tawayalani, ka na kauti rau lesu yani vua na Tamadrau mai Lomalagi kei na nodrau iVakabula, o Jisu Karisito.

Au kila ni dina na nona itukutuku na Parofita o Josefa Simici me baleta na bula ni sa oti na mate. Au na vakavinavinaka tikoga me tawamudu ena vuku ni inuinui, na vakacegu, na reki, kei na marau e kauta mai ki na neitou matavuvale—ena yasa ruarua ni ilati. ■

Juliana Fayehun, Lagos, Nigeria

IDUSIDUSI

1. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 176, 177.

Niu taura cake na ivola, a tadola ga e ligagu ki na iwase ka kena ulutaga “Vosa ni Vakanuinui kei na Veivakacegui ena Gauna ni Mate.”

E LEVU NA KA MEU WASEA

Au dau nanuma tu ga na vakavakara u ki na leqa tubukoso sai koya na noqu qarava na noqu matavuvale kei au. Ia au a vulica me duatani na ivakarau ni noqu raica na vakavakara u ena dua na mataka ni Sigatabu ena ceva kei Florida ena 1992. Na cagilaba o Adriu, e dua vei ira na cagilaba rerevaki ka levu na kena vakacaca vakailavo me tarai Amerika, a vakacacana e dua na vulaikatakata totoka mai Miami e Florida.

Au a tiko duadua ena dua na gauna ena dua na vale e baravi, niu tiko voli ena dua na vuli vulateolu me baleta na noqu cakacaka. Ni yaco mai na ivakasala ni cagilaba kau kila ni dodonu me keimami sa na biuta na vale keimami vakaitikotiko kina ena yakavi oya, a vakarautaka e dua na itokani vakacacaka eso na rumu ni otela ena lomanivanua me baleti ira na itokani vakacacaka kei au. Au biuta na bai ni katubaleka ka maroroya na noqu iyaya.

Niu namaka voli na nodratou veisiko macawa dua mai na watiqu kei iratou na lufequ, au sa volia rawa tu mai na kakana kei na wai me rauta

na noqu matavuvale lewe ono. Au vakacegu niu kila ni sa tiko e dua na vanua taqomaki vinaka meu lako kina ka na rawa ni taura e vica na macawa na kakana au na kauta.

Ni vakarau meu biubiu ena 10:30 ena mataka, au logavinaka—ni sa vakarau tu na ka kece. Au tekiduru ena masu, ka vakavinavinakataka na Tamada Vakalomalagi ena noqu veivakalougatataki ka kerea na Nona veivuke ena vuku ni cava sa lako tiko mai. Niu tinia na noqu masu, a vakauqeti au na Yalotabu meu tukuna, “Kevaka e dua e gadreva tu na veivuke, ni yalovinaka ka vuksi au meu kunei koya.”

Ni oti ga e vica na miniti, a tukituki ena noqu katuba e dua na yada yabaki 80 vakacaca. “Vosoti au,” e kaya mai. “Au curu cala mai. Au vaqara tiko e dua noqu itokani.”

E laurai vua na oca. Niu taroga kevaka e rawa niu veivuke, a yaloa ka logalogaca ka tukuna ni sega ni kila na ka me cakava se vanua me lako kina. Au taroga se vakaitikotiko mai vei, keirau mani lako vata ki na nona itikotiko, dikeva na nona ituvaki, ka keirau veita lanoataka na veika e rawa ni cakava.

Au tukuna vua ni rawa ni solia vua e dua na tikina ena dua na rumu ni otela na noqu kabani, kau sureti koya me mai tiko vata kei na neitou ilawalawa. A vakaraitaka nona vakacegu. Keitou vakasosolo, sogsogota nona vale ka maroroya nona iyaya, kau kerea e dua na noqu itokani vakacacaka me draivataka nona motoka ki na otela.

Niu vakarau biubiu, erau mai kere veivuke e rua tale na yada. Au veivuke ena nodrau vakalomavinakataka me rawa ni matata nodrau vakasama ka vakasamataka na vanua e rawa ni rau vakaruru kina. Niu laki kauta mai na nona iyaya e dua na itokani vakacacaka, a kere veivuke tale e dua na kena marama. Keirau biuta na nona iyaya e rawa ni kavoro ena dua na vanua taqomaki ka vuksi koya ena nona vakavakarau me lako yani.

Ena gauna oqori, eratou sa veisureti talega kina eso na itokani vakacacaka vei rau e rua na gonevuli mai na koliji ka rau a vakaitikotiko voli ena dua na yanuyanu me rau mai tiko vata kei na neitou ilawalawa ena dua na otela ena lomanivanua. Na kakana ga e tiko vei rau sai koya eso na kakana tawaipakete kei na dua na tavaya wai lailai (.95 na Lita). Kalougata, ni levu e tu vei au me wasei, sega walega vei rau ia vei keimami kecega.

Sa dua dina na ka ni veivakalou gatataki me da vakarau tu ka dusimaki tiko mai vua na Turaga. Oqo a rawa kina vei au meu veivakacegui ena dua na gauna ni nuiqawaqawa ka vakayagataka e voleka ni noqu gauna kece saraga meu vuksi ira kina na tani ka sega mada ga ni leqataki au. Au rawata e dua tale na ivakatagedegede vou ni vakavinavina ka ena vuku ni ivakasala mai vei ira na noda iliuli vakabete me da dau tuvakarau. ■

Brent Fisher, California, Amerika

Niu taroga kevaka e rawa niu veivuke, a yaloa ka logalogaca na marama oqo ka tukuna ni sega ni kila na ka me cakava se vanua me lako kina.

WARAKA NA CABE NI MATANISIGA

E solegi tu na rumu ena iyalojalo ni butobuto niu davo yadrayadra no ka vakarogoca na icegu nei watiqu, ka tovolea meu kila se moce tiko se sega. Se qai oti ga e rua na siga mai na gauna sa takali kina na luvei keirau yalewa yabaki 12 ena vuku ni dua na vakacalaka vakasauri. Au a bobo tale, ia e sega ni rawa na moce. Na yaloqu e tagica na luvequ yalewa. Na kilaka kece me baleta na ituvatuva ni veivakabulai e sega ni kauta laivi rawa na mosi ni nona sa yali.

Ni voleka mai na malawa ni mataki, au vakila vakasauri mai na gagadre kaukauwa. Sa voleka ni cabe na matanisiga, kau raica ena noqu vakasama na lomalagi ni sinai tu ena rarama piqi malumu. E dau taleitaka na roka piqi na luvei keirau yalewa. Au na vinakata e dua na cabenisiga piqi me rawa niu voleka tale kina vua.

“Daru laki sarava mada na cabenisiga,” Au vakasolokakana yani vei watiqu.

Keirau duri tu ena icurucuru ni motoka, qara ki na tokalau . . . ka mai wawa toka. E dina ni sa rarama na lomalagi, a sega ga ni curubasikata rawa mai na veio era na matanisiga.

Au taqara na uluqu e tabai watiqu ka tovolea me vaka ni sega ni dua na ka. Ia au vinakata vakalevu. Au gadreva eso tale na ka. E dina ni a rawa vei Tamada Vakalomalagi me vakatara me yaco na noqu gagadre oqo ni oti na Nona sa kauta lesu tale na neirau goneyalewa taleitaki ki Vua.

Ni vuki na watiqu me lako ki loma, a raivuki mai vaka ki na ra, qai kaya, “Raica!”

Au vuki. E dakui keirau e vakasinaiti tu na o ena roka piqi wainikoula ka wavolita tu. E tu vakadua na noqu icegu, ka drodro mai na wainimataqu. E totoka cake mai na

ka au rawa ni raitayaloyalotaka. E vaka ni mokoti keirau mai na luvei keirau goneyalewa. Au kila ni vakila tu o Tamada Vakalomalagi na mosi ni yaloqu ka tala mai e dua na yalayala ka inuinui ki na veisiga ni mataka—e dua na ivakananumi malumu ni matavuvale tawamudu kei na veigauna talei e se bera mai.

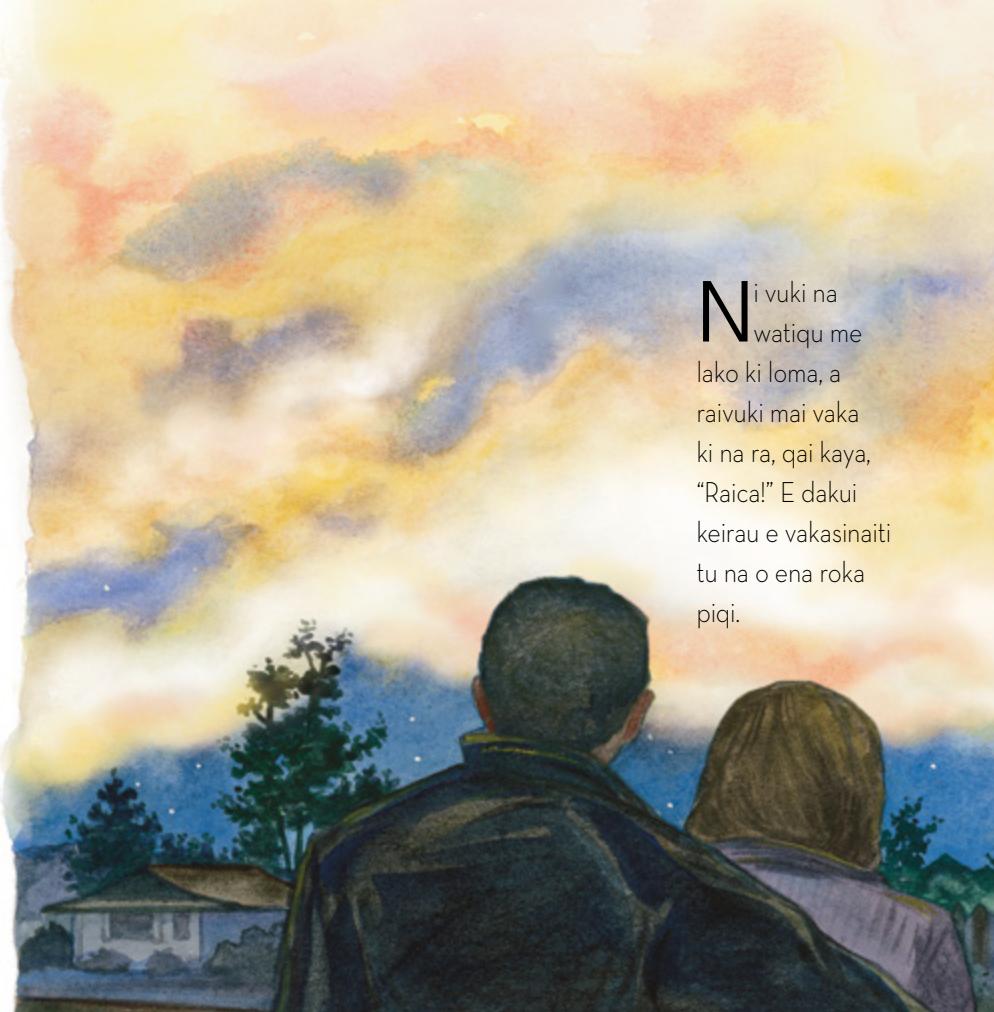
Au dau vakananuma wasoma na gauna totoka oya kei na ivakarau ni rai vou e solia mai vei au. O cei e dau vakaraica na cabenisiga vaka ki na ra? Ia oqori na vanua e wawa tu mai kina na noqu cakamana. E vica beka na veivakalougatataki kei na cakamana au sa calata baleta ni ra lako mai ena vanua sega ni namaki? Ena vica beka na gauna au sa dau vakanamata kina ena veika au nanuma ni dodonu me yaco kau calata kina na lagilagi ni veika a qai yaco?

Keirau a masuta vagumatua me

yaco na cakamana a sega ni yaco, ia niu veiraiyaki ena ivakarau vou ni noqu rai, au qai raica na cakamana ni va na bula a vakavinakataki cake mai na gacagaca nei luvei keirau yalewa a soli yani, na cakamana ni loloma vakamatavuvale kei na duavata ni tabanalevu, kei na cakamana ni veiqaravi. Au a vakila na yaluma titobu, ia au a vakila talega na inuinui qaqa ni vakasinaita na yaloqu ena veicabe ni siga piqi yadua, na veidromu ni siga damu vakarosi, kei na veisenikau piqi yadua au raica.

Ena gauna oqo ni cabe na matanisiga, au na rai ki na tokalau kau qai vuki meu rai ki na ra. Au dau matedredre niu qai kila ni dau tu na cakamana kei na veivakalougatataki me kunei—ia ena dau cabe na matanisiga ena loma ni noda yaluma kevaka eda vakatara. ■

Julia Wagner, Ohio, Amerika

Ni vuki na watiqu me lako ki loma, a raivuki mai vaka ki na ra, qai kaya, “Raica!” E dakui keirau e vakasinaiti tu na o ena roka piqi.

Kevaka sa Vakatabakidua Nomudou Rai

Meu Vakarokorokotaki Kina

Mai vei Katherine Nelson kei
Heidi McConkie

Ena Matabose mai Lomalagi ena bula taumada, ni bole o Jisu Karisito me noda iVakabula, a kaya vei Tamana, "I Tamaqu me yaco ga na lomamuni, ka me nomuni tikoga na vakarokoroko ka sega ni mudu" (Moses 4:2).

Sa dau tura na Turaga ena veigauna kece na ivakaraitaki ni Nona vakalagilagi na Tamada. Ena Nona gauna ni veiqravi ena bula oqo, e sega vakadua ni dau dreta na vakasama ni tamata ki Vua na iVakabula ia e dau dusimaki ira na daumuri Koya vei Tamana, ka vakavuvulitaka, "O koya sa vakabauti au, sa sega ni vakabauti au ga, sa vakabauti koya talega sa talai au mai" (Joni 12:44). Ena itovo ni bula, irairai, vosa, kei na ivalavala, sa vakavuvulitaka kina vei keda na iVakabula na bibi ni rakorako.

Ena nodra yalataka me ra muria na iVakabula na cauravou kei na goneyalewa itabaqase era cavuti ena itukutuku oqo, ka vakaraitaka na ivakarau sa tarai cake kina na nodra ivakarau ni bula ka tubera na nodra ivalavala na ivakarau era raica kina na nodra ivakaraitaki e loma ka vakakina e taudaku ni ivalavala rakorako.

Vakalagilagia na Kalou ka Vakacilava Yani na Rarama

Eda na kila vakavinaka cake na ivakarau e vakalagilagia kina na Kalou na rakorako ni da kila na cava dina na rakorako. *Na Tudei ena Vakabauta* e vakamacalataka: "Na isulusulu rakorako sai koya e dua na ivakarau ni yoloraramusumusu kei na maqosa ni isulusulu, sasauni, ivosavosa, kei na itovo. Kevaka o rakorako, mo kakua ni kauwaitaka na veika e sega ni dodonu mo vakaitavitaki iko kina. Na kena dodonu, mo vakasaqara mo 'vakarokorokotaka na Kalou ena yagomudou' (1 Korinica 6:20)."¹

Ni da vulica me da vakaraitaka na rakorako me vaka na iVakabula, eda na kidavaka na Yalo ki na noda bula, ka vakataucokotaka na yalayala ni "kevaka dou sa kitaka na ka kecega me vakarokorokotaki kina [na Kalou], ena rarama na yagomudou taucoko" (V&V 88:67). Ni ko wilika na ivakarau ni nodra kila na rakorako eso tale na cauravou kei na goneyalewa itabaqase, ena rawa ni o vakasamataka na ivakarau

Na sala cava ena vupei keda kina na noda bula rakorako ena vosa, itovo, kei na irairai me da vakacilava yani na rarama ka vakalagilagia kina na Kalou?

mo vakalevutaka kina na nomu rarama vakayalo ena nomu vakayacora na veisau mo vakavinakataka cake na nomu yalayala e lomamu kei na nomu ivakaraitaki e taudaku ni rakorako.

Mo Rakorako ena Vosa kei na iTovo

"Na nomu vosa kei na ivalavala ena rawa ni veivakauqeti sara na kena revurevu vei iko kei ira na tani. Dau vakamacalataki iko ena ivosavosa savasava, vinaka, ka veilaveti kei na ivalavala ena kauta mai na marau ki vei ira era tu wavoliti iko. Na nomu sasaga mo rakorako ena vosa kei na ivalavala ena vakalevutaki cake kina na veituberi kei na veivakacegui mai na Yalo Tabu."²

O Dar'ja Sergeevna Shvydko mai Volograd e Rusia, e vakamacalataka ni da na rakorako ena noda vosa ni da dokai ira na tani ka vakayagatata na "domo malumu ka tukuna vakamalua na noda nanuma ena noda sega ni vakayagatata na vosa kaukauwa ka sakasaka." Na ivosavosa rakorako e

ITABAGONE QASE CAKE

sega kina na kakase, veivakalialiai, veivakacacani, kei na veicavilaki. E sega ni vakaloloviratata e dua se vakalevulevui koya; e vakaraitaka ga na yalovinaka vei ira ka vakadinadina nataka na nodra vakalou na luvena vakayadua na Tamada Vakalomalagi.

E dodonu me vakaraitaka talega na noda vosa na noda dokai Iratou na Lewetolu Vakalou: "Dau levea na ivosavosa dukadukali kei na kena dau vakamamadataki ka sega ni rokovi na

"Na isulusulu rakorako sai koya e dua na ivakarau ni yvaloraramusumu kei na maqosa ni isulusulu, sasauni, ivosavosa, kei na itovo. Kevaka o rakorako, mo kakua ni kauwaitaka na veika e sega ni dodonu mo vakaitavitaki iko kina."

yaca ni Turaga me vaka sa matau tu e vuravura. . . Na kena sega na vakarokoroko ena mataqali vosa vakaoqori . . . ena vakamalumalumutaka na noda rawata na veivakauqeti malumu ni Yalo Tabu."³

Me vaka ga na kena rawa ni caca veiwekani na ivosavosa sega kina na vakarokoroko me vaka na kakase kei na veivakacacani, na vosa rakorako ena vakabulabulatata na yalodina vua na Kalou ka, me vaka e vakamacalataka o Kelly Prue mai Utah e Amerika, "ena vakalevutaka na noda rawata me da tara cake e dua na veiwekani vinaka kei ira na tani. Na noda ivosavosa rakorako ena vupei keda me da vakavotuya

mai tautuba na veika vinaka sara e tu vei ira na tani."

Na rakorako ni vosa kei na rakorako ni tovo erau dau salavata. "Sa ka bibi sara me dau rakorako na noda vosa kei na noda itovo baleta oqori ena tukuni iko kei na veika o dau vakabibitaka," e kaya o Mike Olsen mai Utah. Era na raica na tamata ni rau sega ni sala vata na vosa kei na ivalavala. Na noda vosa ena laveti ira na tani ka vakalagilagia na Kalou e dodonu me na salavata kei na kena ivalavala veitokoni. Mai na cakacaka ni veiqaravi kei na yalovinaka, eda vakaraitaka kina ni noda yalayala me da laveti ira na tani ka doka na Kalou e titobu cake mai na noda vosa. Na noda ivakaraitaki ni bula vakatisai-peli ena vosa kei na ivalavala e rawa ni veivakauqeti ki na vinaka.

"Au dau taleitaka sara ni rakorako na itovo kei na vosa," e kaya o Carrie Carlson mai Colorado, Amerika. "E dua na ka taleitaki e tiko vua e dua e dau yalomalumalumu ka sega ni dau cakava na veika e kena inaki me vagoleya na rai ki vua. O ira e dau rakorako na nodra vosa e dau yaco me ra waqawaqa qaqi ni Turaga."

Dau Rakorako ena iSulusulu kei na iRairai

"Ni rakorako [na isulusulu] ena vu-keia na kena vakavotui mai na vinaka e tu vei keda ni na vupei keda me da vakananata ga ki na ka vakayalo ka sega ki na tamata vakayago," e kaya o Paul Cave mai Utah. Ni rakorako na noda isulu, eda na vakayaloqqaqataki ira na tani me ra kilai keda ka taleitaka na noda bula kei na noda itovo ka sega soti ena keda irairai.

Na noda isulusulu e sega walega ni tukuna vei ira na tani na ivakarau e dodonu me ra raici keda kina, ia ena vakaimawe talega ena ivakarau eda raici keda kina. "Eda vulica mai na

kospipeli ni yagoda e isolisoli ni Ka-lou," e kaya o Luis Da Cruz Junior mai Brazil. "Na yagoda ena vuakea na noda tubu ka yaco me vaka na Tamada. Ena inaki oqori sa bibi kina me da dau vakaisulu rakorako. Ni da vakayacora vakakina, eda vakaraitaka kina vua na Kalou kei ira na tani ni da rokova na isolisoli oqo kei ira na tani."⁴

E vakamacalataka o Carrie, "Na isulusulu sega ni rakorako e kena inaki me boroya na yago me dua na iyaya ka sega ni semati ki na dua na yalo vakai-tovo ka vakaivakarau ni bulu. Na rakorako, e dina ni dau levu cake na kena isau ena so na gauna ka levu talega na kena gauna, sa vupei au meu vulica ni yagoqu e waqawaqa ni dua na yalo va-kamareqet ka tu na kena icavacava kei na inaki vakalou, a sucu ka susugi cake mai vei rau na iTubutubu Vakalomalagi. E ganita vakalevusara na kauwai kei na vakarokoroko mai na kena e rawa ni solia kina o vuravura."

Na Tudei ena Vakabauta e vaka-vuvulitaka: "Me kena ikuri o kemuni kece mo ni vakavukutaka sara na nomuni na vakaisulu [tawa kilikili], kemuni irairai, kei na ikotikoti. Ena isulusulu, irairai, kei na itovo, dau maqosa ka savasava, kakua ni sakulevu ka yakusurasura."⁵ Ena ivakarau eda vakasumi keda ka vakaitovotaki keda kina, eda sa tukuna tiko kina na ivakarau ni noda vakarokorokotaka na Kalou, o keda, kei ira na tani.

Yalataka mo Tudei Kina

Ni da tovolea me da muria na ivakatagedegede vakospipeli ni rakorako, eda na vakaraitaka na noda yalodina ena noda tudei kina, muria na ivakaro ni Turaga ena veigauna kece ka sega ni gauna ga e rawarawa kina.

Na yalodina e dau yavutaki ena ivakavuvuli ni kospipeli. E vakamacalataka o Anthony Roberts mai Utah,

"Na rakorako e dua na ituvaki ni vakasama, na gagadre me da lako voli e veisiga ena kilaka vakosipeli kei na ituvatuva ni veivakabulai." Ni da dromuci keda ena kospipeli, ena vaka-titobutaka ka vakalevutaka na noda gagadre me da bulataka na ivakavuvuli ni kospipeli na noda saumaki mai.

Kila na Kemu iTuvaki Vakalou

Na noda vakanovotovotaka e vei-gauna na bula rakorako ena vukea

me da kila ka marautaka na itutu eda sucu mai kina, kei na noda kila na keda ituvaki vakalou ena rawa ni vakauqeti keda me da rakorako vakalevu cake. E vakamacalataka o Raffaella Ferrini mai Florence e Itali, "E vakalougatataka na noqu bula na rakorako baleta ni vuksi au meu vakila niu dua na luvena yalewa digi-taki na Tamada Vakalomalagi, ia na kila ka oqori, sa yaco meu vinakata kina meu rakorako."

Ni da vakanata me vakamacalataka o vuravura o cei o keda e rawa ni vakacacana na keda ituvaki. E vakamacalataka o Julianna Auna mai Utah na veika a sotava: "Ni bera niu rawata e dua na ivakadinadina ni ivakavuvuli ni

rakorako, au a tu ena dua na vanua ni rarawa ka sega ni taqomaki vakayalo. Ni laivi o vuravura me vakamacalataka au e veivakaleqai ka vakalokilokitaki au vakayalo baleta na rai ni vuravura ena veika vakayago e ca ka sega ni loloma. Ena dua na gauna au sa lewa meu kua ni vakarogoci vuravura ka laiva me vakamacalataka au na noqu veiwekani kei na Kalou, sa yaco me rawarawa cake na noqu bula, galala, ka mamarau cake." Ni da segata na veivakadonui mai vei Tamada Vakalomalagi ka sega mai vei vuravura, eda na kunea na reki levu cake ena bula ka levu cake na veivakauqeti ni bula rakorako.

Bulataka e Dua na Bula Rakorako

"Na rakorako ena vakaraitaki ena veika kece sara eda cakava: noda ivosavosa, na keda irairai e taudaku, noda itovo, kei na vanua sara mada ga eda dau lako kina," e kaya o Galina Viktorovna Savchuk mai Novosibirsk e Rusia. Na bula rakorako e semati vakavoleka sara ki na noda yalodina ki na kospipeli kei na isema ni noda veiwekani kei na Kalou.

Na rakorako dina sai koya ni rau waki vata na itovo kei na ivakarau ni rai. Ni da cakacakataka me da vakaninakataka cake na noda itovo se na ivakarau ni noda vakasama ena vuksi keda me da vakaninakataka talega na kena ikarua. Ni da rakorako ena noda itovo kei na keda irairai ka sega kina na yalo me ka ni bula tauoko ena tarova na noda rawata na veivakalougatataka tauoko ni bula rakorako. Kei na noda vakabauta ni da tamata rakorako ka sega ni da raica me vakakina na noda ivalavala eda sa vakacalai keda tikoga kina.⁶

Ena vakasama ni rakorako, me da kaya ni sa vakatabakidua na noda rai ki na lagilagi ni Kalou e kena

ibalebale ni da sa yalataka e tautuba ka vakakina e loma me da na bula rakorako. Me vaka ga ni dodonu me vakanadonu tiko vua na Kalou na noda rai, na keda irairai e taudaku kei na noda ivalavala sa dodonu me veisotari tiko e veigauna kei na ivakavuvuli ni rakorako. Ia na kena vagolei walega na mata vua na Kalou e sega ni kena ibalebale ni sa vakatabakidua ki na Nona vakalagilagi; sa dodonu me na vakanamata tiko ga Vua. Sa vakakina, na isulusulu rakorako kei na irairai sa dodonu me salavata kei na kena raici na ivakavuvuli tawamudu.

Ni da vagoleya na matada vua na Kalou, sa na rawarawa kina noda vakanamatataka na noda rai ki Vua. Sa vakakina, ni da vakanamatataka noda rai vua na Kalou, ena vagolei na matada ki Vua.

Ni da segata me da bula rakorako, eda na vakila ni na levu cake na veivakauqeti ni Yalo ena noda bula. Sa vakavuvulitaka o Elder Robert D. Hales ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua: "Sa ka bibi sara na bula rakorako me da kilikili kaya kina kei na Yalo. Me da rakorako sai koya me da yalomalamumu, ia na yalomalamumu ena sureta na Yalo me tiko vata kei keda."⁷ Ni dusimaka tiko na noda vakasama kei na noda ivalavala na Yalo. Ena yaco me vakatabakidua ki na Nona vakalagilagi na Kalou na matada ka da na vakasinaiti ena rarama. ■

O Katherine Nelson e vakaitikotiko mai Utah e Amerika. O Heidi McConkie e vakaitikotiko mai Delaware e Amerika.

IDUSIDUSI

1. *Tudei ena Vakabauta: E Dua na iDusidusi Vakospipeli* (2004), 106.
2. *Tudei ena Vakabauta* (2004), 107.
3. *Tudei ena Vakabauta* (2004), 108.
4. Raica na *Tudei ena Vakabauta* 2004, 107.
5. *Tudei ena Vakabauta* (2004), 107.
6. Raica na Lynn G. Robbins, "A Cava na iValavalua ni Tagane kei na Yalewa sa Kilikili Kei Kemudou?" *Liaona*, Me 2009, 84–87
7. Robert D. Hales, "Modesty: Reverence for the Lord," *Liaona*, Okosi, 2008, 18.

Finland

Mai vei Melissa Zenteno

Ena vica na maile mai na baravi kei Helsinki e Finland, e koto kina na bai ni waitui o Suomelinna, a tara ena ika 18 ni senijiuri me veitaqomaki mai vei ira na dau kabavanua. Ni viribaita e ono na yanuyanu, sa matataki mai na itataqomaki na nodra yalodina tudei na kai Finland.

Ia o ira na lewenilotu e Finland e duatani na vale era dau laki sikova ni ra lako ki na nodra koroturaga. Na Valetabu e Helsinki Finland e ivakatakarakara vakayago ni nodra saumaki kei na veitaqomaki era ciqoma ena nodra bulataka na kospipeli.

Vei Niilo Kervinen, e dua na cauravou yabaki 24 mai Rovaniemi e Finland, na vodo sitimanivanua 10 na auwa ki Helsinki e dua na isau lailai me saumi kina na veivakalougatataki ni veiqaravi ena valetabu.

Ni bera na kena vakatabui na Valetabu mai Helsinki Finland ena Okotova 2006, e dau lako vata kei ira tale eso na lewe ni nodratou tabanalevu o Niilo ki na valetabu na Stockholm Sweden se ki na valetabu mai Copenhagen e Denmark. “E dau taura e dua na macawa ni vakacagicagi ena vulaikatakata na ilakolako oya,” e numa lesu o koya. Na vodo basi kei

Saumaki Mai
kei na Solibula e

na moce ena valelaca ena ilakolako oqori eso na ka taleitaki e dau tu ena nona vakanananu.

Ia na kena sa mai tu ena nona vanua dina e dua na valetabu sa dua na veivakalougatataki vakasakiti. “Ena gauna sa kacivaki kina na valetabu e Helsinki, sa dua na ka na noqu marrau,” e kaya o Niilo. “E dau voqa tu ga e yaloqu na masu ni kena vakatabui ena veigauna yadua au curuma kina.”

Na nona dau taleitaka na valetabu e vakaduiduitataki Niilo mai vei ira na nona itokani. “Era dau cakacakava kaukauwa na kai Finland ka tamata yavavala ia e dau lailai na gauna era vakayagataka ena veika vakayalo ni nodra bula,” e vakamacalataka o koya. E dina ni kaya o Niilo ni dau vakalougatataki ena itokani vinaka, ni sa qase cake sa yaco me matata cake na duidui ena ivakarau ni nodra bula na nona itokani kei na ivakarau ni bula a vakavuvulitaki mai kina o koya. Sai koya na duidui oqori a vakavuna me vakasaqara kina o Niilo na nona ivakadinadina ni yabaki 17. “Meu sa na vakatulewataka na vanua meu tu kina, vakakina me o cei o au,” e kaya o koya. “Ena veivakalougatataki ni Turaga kei na veidusimaki ni matavuvale kei na itokani vinaka,

Ena vakaivei beka me da cauravou se goneyalewa itabaqase yalodina e Finland? E dua na cauravou e wasea na nona itovo vakavanua kei na nona vakabauta.

sa dua kina na noqu ivakadinadina kaukauwa cake ni Lotu.”

Ni vosa tiko me baleta na saumaki, a kaya kina o Elder David A. Bednar ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Au sa yalataki ni da sa kila na kena dina ka da sa saumaki vua na Turaga, eda na ivakadei ni yalodina kei na doudou ka da na sega tale ni qai lutu tani.”¹ E dina ni gadrevi ena ilakolako ki Helsinki na gauna kei na ilavo, sa yalataki koya o Niilo me tisaipeli i Jisu Karisito. Ia vei Niilo, e sega sara ga ni dua na solibula e kea. ■

IDUSIDUSI

1. David A. Bednar, “Saumaki Vua na Turaga,” *Liaona*, Nove. 2012, 109.

ESO TALE NA KA ME BALETI NIIL

**Na cava era dau kania na kai
Finland?**

Eso na kakana au dau taleitaka e oka kina na supu samani kei na lewe ni dia kei na pateta natu. Keimami dau kania talega vakalevu na madrai sila.

Na ka ni lasa cava o ni dau cakava?
Au dau taleitaka meu vakasisi ena ucacevata, sara iyalovalo, se taubale ga e tautuba. Au a kaulotu mai Japani, au dau vulica na vosa vajajapani ena gauna e rawa kina.

**E vakaevei na veigadivi
mai Finland?**

E sega ni dua na neimami itovo tudei ni veigadivi. Era qai dau kerea ga na tamata me ia na veigadivi ni ra sa veikilai ka veitaleitaki toka ena dua na gauna. Eke, na veigadivi e sega ni dua na ka e caka me yaco kina na veikilai. Era tu eke na cauravou kei na goneyalewa itabaqase yalodina, kevaka mada e sega ni levu na lewenilotu. Ena so na gauna era dau lakova na ilakolako babalalu na lewenilotu cauravou kei na goneyalewa itabaqase me ra laki gadi kei na dua era a sota ena dua na danisi ni cauravou kei na goneyalewa itabaqase.

NA LOTU E FINLAND

4,715 na Yalodonu Edaidai	5,250,000 na tamata (ena Janueri 2012)
15 na tabanalevu	187,888 na drano
15 na tabana	179,584 na yanuyanu
2 na iteki	2.2 na milioni na sauna
1 na tabana ni kaulotu	
1 na valetabu, vakatabui ena 22 ni Okotova, 2006	

ENA IWILIWILI

5,250,000 na tamata (ena Janueri 2012)
187,888 na drano
179,584 na yanuyanu
2.2 na milioni na sauna

ITUKUTUKU DINA

Koroturaga:
Helsinki
Vosa: vaka-
Finland
(Suomi)

TAGANE KEI NA YALEWA ENA CAKACAKA NI TURAGA

Ena nona ituvatuva cecere vakamatabete na Tamada Vakalomalagi, e duidui na nodra itavi na tagane kei na yalewa ia e tautauvata vinaka na kena yaga.

**Mai vei Elder
M. Russell Ballard**
Ena Kuoramu
ni iApositolo Le
Tinikaru

Au vakabauta ni tu eso na dina era na gadreva me ra kila na tagane kei na yalewa me baleta na nodra itavi yaga na yalewa ena kena vaqaqacotaki ka tarai cake na matanitu ni Kalou e vuravura. E vuqa sara na sala era uto kina ni Lotu na yalewa. Ena nona veivuke na Turaga, au vinakata meu vakacaucautaki ira kina na yalewa yaldo-dina kei na goneyalewa ena Lotu. Vei kemuni na marama lomani, se vanua cava ga o ni tu kina e vuravura, ni yalovinaka ka kila na neimami taleitaki kemuni ka vakabauti kemuni koi keimami ena Mataveiliutaki Taumada kei na iApositolo Le Tinikaru.

Meu tekivu ena dua na vuli ni veivakabulabulataki baleta na ka eda mai cakava tiko e vuravura.

O keda na luvena tagane kei na yalewa lomani na Tamada Vakalomalagi eda a bula vata tu kei Koya ena bula taumada. Me rawa ni vakataucokotaki na itavi ni kena rawati na “tucake tale mai na mate ka rawata na bula tawamudu” (Mose 1:39), a tauyavutaka na Tamada Vakalomalagi e dua na ituvatuva ka kena inaki me vuksi ira na Luvena me ra rawata na vanua e dodonu me ra yaco kina. Na nona ituvatuva na Tamada sa nakiti kina me lutu na tamata ka tawasei tani mai Vua ena

dua na gauna ena nona sucu mai ki na bula oqo, taukena e dua na yago, ka curuma e dua na gauna ni vakatovolei kei na bula vakatovovo. Sa vakarautaki ena nona ituvatuva me dua na iVakabula me na vueta na tamata mai na Lutu. Na nona Veisorovaki na noda Turaga o Jisu Karisito sa vakarautaka na sala mai na veicakacaka vakalotu ni kospeli kei na veiyalayalati tabu me da lesu tale ki na nona iserau na Kalou. Baleta ni da na mai bula ena dua na draki ni bula vakayago ka sinai tu ena veika rerevaki kei na veivagolei tani, erau sa kila na Tamada Vakalomalagi kei na Luvena ni da na gadreva me da rawata na kaukauwa e cecere cake mai na noda vakataki keda. Erau kila ni da na gadreva me da rawa ni yacova yani na Nodrau kaukauwa. Na kospeli kei na ivunau i Karisito ena solia vei ira kece era na ciqoma na kaukauwa me ra rawata na bula tawamudu ka kune marau ena ilakolako.

Era tu eso era dau taroga na nodra tikina na marama ena ituvatuva ni Kalou ka vaka-kina ena Lotu. Au sa dau vakatarogi vakalevu mai vei ira na tabana vakaitukutuku ni matanitu kei na veiyasai vuravura ka sa rawa kina niu tukuna vei kemuni ni vuqa vei ira na dau-nitukutuku keimami dau veivosaki vata sa tu rawa na nodra nanuma me baleta na ulutaga

oqo. Ena vuqa na veiyabaki era dau taroga na taro ka kena ibalebale ni o ira na marama era ikarua ni kalasi ena Lotu. E sega ni dua na ka e rawa ni yawa cake mai na dina.

Meu vakatura mada e lima na ka mo ni vakasamataka me baleta na iulutaga bibi oqo.

1. Ena Nona iTuvatuva na Kalou me Vukea Noda Rawata na Bula Tawamudu

Na Tamada Vakalomalagi a bulia ruarua na tagane kei na yalewa, o ira na Luvena yalewa kei na tagane vakayalo. Sa kena ibalebale na noda tagane se yalewa e tawamudu. E dua na nona ituvatuva ka nakiti me vukei ira kece era digitaka me ra muri Koya kei na Luvena o Jisu Karisito, me ra rawata na nodra icavacava, na vakaivotavota ena bula tawamudu.

Kevaka e Nodrau takete ka Nodrau inaki na noda bula vakacerecerei mai muri ka kevaka Erau sa kila na ka kecega ka tauoko sara Nodrau vinaka, me vaka eda kilai Rau vakakina, o koya sai rau ga Erau na kila vakavinaka duadua na ivakarau me da vakarautaki, vakavulici, ka liutaki kina me rawa kina na madigi cecere duadua me da rawata na bula vakacerecerei.

E voleka ni o keda kece e tu na noda lewe ni matavave se itokani era sa vesuki tu ena veileqa eso ni bula

vakatamata. Na veiletitaki ni leqa eso oqo e sega ni dau kauta mai e dua na kena iwali, ka rawa ni vakavuna na veisaqasaqa. Era tu eso na taro me baleta na vanua e tu kina na Lotu ena veileqa bibi eso ka dau dredre ni saumi me vakacegu kina na yalo. Ia, ni da vakasaqara na Turaga ena masu ena veika me da nanuma kei na veika me da cakava ena mataqali gauna vakaoqori, ena yaco mai na veivakauqeti: "O vakabauti Jisu Karisito beka ka dau muri Koya kei na Tamana?" Au vakabauta ni voleka ni o keda kece ena Lotu ena dua na gauna eda a taroga kina se rawa beka ni da cakava na veika kece e kerei me da cakava. Ia kevaka eda vakabauta dina sara na Turaga, sa yaco mai na veivakadeitaki: Au vakabauti Jisu Karisito, kau sa tu vaku rau meu cakava na veika kecega e gadreva ko Koya meu cakava." O koya me da toso ki liu. E vakaevei na mana ni malanivosa "Au vakabauti Jisu Karisito!"

Na noda ivakadinadina kei na vakacegu ni noda vaka sama kei na noda tiko vinaka e tekivu ena noda lomasoli me da vakabauta ni o Tamada Vakalomalagi e kila vakavina ka duadua.

2. E Liutaki na Lotu mai na iDola ni Matabete

Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai e nona Lotu na Turaga, ka liutaki na Nona Lotu ena lewa kei na

idola ni matabete “Na idola ni matabete sai koya na lewa sa solia mai na Kalou vei ira na iliuli ni matabete me ra veidusimaki, vakinalewa ka liutaka kina na vakayagataki ni Nona matabete i vuravura.”¹

O ira e tu vei ira na idola ni matabete—se dua na dikoni ka tu vua na idola ni nona kuoramu se dua na bisopi ka tu vua na idola me baleta na nona tabanalevu se dua na peresitedi ni iteki ka tu vua na idola me baleta na nona iteki se na Peresitedi ni Lotu ka taura tu na idola taucoko ni matabete—me rawa kina vei ira kece era veiqravi se cakacaka vagumataua ena ruku ni nodra veiliutaki me ra vakayagataka na lewa ni matabete ka rawa ni ra rawata na mana ni matabete.

Na tagane kei na yalewa kece era veiqravi ena ruku ni nodra veidusimaki o ira e tu vei ira na idola. Oqori na ivakarau e liutaka kina na Turaga na Nona cakacaka.

Meu taleva tale mada e dua na ka au a tukuna ena koinferedi raraba ni Epereli 2013: “Ena nona ituvatuva cecere vakamatabete na Tamada Vakalomalagi, e dui tu na nodra itavi duidui na tagane me ra qarava na matabete, ia e sega ni ra matabete. E duidui na nodra itavi na tagane kei na yalewa ia sa tautauvata ga na kena yaga. Me vaka ga ni sega ni kune kune rawa na yalewa ke sega na tagane, sa vakakina na tagane ni na sega ni rawa me taucoko na nona cakacakataka na kaukauwa ni matabete me tauyavutaka kina e dua na matavuvale tawamudu ke sega o yalewa. Sa kena ibalebale, ena ituvatuva tawamudu, na kaukauwa ni vakatubu kawa kei na kaukauwa ni matabete sa wasei vei tagane kei yalewa vakawati.”²

Na cava na vuna era tabaki kina ki na itutu ena matabete o ira na tagane ka sega na yalewa? E vakamacalataka o Peresitedi Gordon B. Hinckley (1910–2008) ni Turaga, ka sega ni tagane, a “lesia me ra taura na tagane ni Nona Lotu na matabete” ia na Turaga talega a vakalouga tataki ira na yalewa ena “kaukauwa me ra vakataucokotaka na isoqosoqo cecere oqo, sai koya na Lotu ka matanitu ni Kalou.” . . .³ Ni sa tukuni ka caka na veika kece sara, se bera ni vakatakila na Turaga na vuna e tauyavutaka kina na Nona Lotu me vaka sa vakayacora ko Koya.

Me da kakua ni guilecava ni voleka ni veimama ni veivakulici kece sara e vakayacori ena Lotu era vakayacora na marama. E vuqa na veiliutaki era vakarautaka na marama. E vuqa na madigi ni veiqravi kei na itaviqravi era tuva ka liutaka na marama. Na ivakasala kei na nodra vakaitavi na yalewa ena veimatabose ni tabanalevu kei na iteki kei na veimatabose raraba ena itikotiko liu ni Lotu e vakarautaki kina na raititobu, yalomatua, kei na veinanumi.

E gadrevi ruarua na tagane dau rokova na yalewa kei na isolisoli vakayalo e tu vei ira kei na yalewa e dau rokova na

idola ni matabete era taura tu na tagane me sureti kina na veivakalouga tataki taucoko sara ni lomalagi ena veisasaga kece sara ena Lotu.

E Tautauvata na Kedrau Bibi na Tagane kei na Yalewa

Na tagane kei na yalewa e tautauvata ena mata ni Kalou ka vakakina ena mata ni Lotu, ia na tautauvata oqori e sega ni kena ibalebale ni rau tautauvata sara. Na itavi kei na isolisoli vakalou ni tagane kei na yalewa e duidui ena kedra ituvaki ka sega ena kedra bibi se na kedra veivakayarayarataki. Na ivunau ni noda Lotu e biuta na yalewa me tautauvata ia e duatani mai na tagane. E sega ni raica na Kalou me vinaka cake na tagane mai na yalewa se yalewa mai na tagane se bibi cake e dua mai vei koya ka dua. E cavuta o Peresitedi Hinckley vei ira na yalewa ni “Tamada Vakalomalagi . . . e sega ni Nona inaki mo ni lailai sobu mai na isala vakatui lagilagi ni Nona veibuli.”⁴

E duidui na nodra isolisoli na tagane kei na yalewa, duidui nodra kaukauwa, duidui nodra igu, ka duidui na nodra ivakarau ni rai kei na ka era malele kina. Oqori e dua na vuna bibi sara eda na veigadrevi kina vakataki keda. E taura e dua na tagane kei na dua na yalewa me rau tauyavutaka e dua na matavuvale, ka taura e dua na tagane kei na dua na yalewa me rau cakava na cakacaka ni Turaga. E dua na tagane vakawati kei na watina erau cakacaka vata ena buladodonu erau na veivakataucokotaki. Me da qaqlauni me da kakua ni tovolea me da vakacala na nona ituvatuva kei na nona inaki na Tamada Vakalomalagi ena noda bula.

4. Eda na Vakalouga tataki Kece ena Mana ni Matabete

Ni rau lako na tagane kei na yalewa ki na valetabu, erau na vakalouga tataki vata ena dua ga na mana, sai koya na mana ni matabete. Na lewa ni matabete e vakinalewataki mai na idola ni matabete, ia na idola ni matabete era taura tu na tagane bula kilikili, na kena rawati na mana kei na veivakalouga tataki ni matabete sa vakarautaki tu vei ira kece na luve ni Kalou.

Na Tamada Vakalomalagi e dau lomasoli ena vuku ni Nona kaukauwa. Eda rawa ni taura na tagane kei na yalewa taucoko na kaukauwa oqo me veivuke ki na noda bula vakai keda. O ira kece era sa cakava na veiyalayalati tabu kei na Turaga ka ra rokova na veiyalayalati oqori sa rawa ni ra ciqoma na ivakatakila yadua, me ra vakalouga tataki ena veiqravi ni agilos, me ra veitaratara kei na Kalou, me ra rawata na taucoko ni kospeli, ka me kena ilutua, me ra vakaivotavota vata kei Jisu Karisito ena veika kecega e tu vei Tamana.

5. Eda Gadreva me da Kila ka Wasea na iVakadinadina ni iVunau

Eda gadrevi ira na yalewa ena Lotu me ra kila na ivunau i Karisito ka wasea na ivakadinadina ni Veivakalesui mai ena ivakarau kece sara e rawa kina. E sega vakadua ni dua na gauna veiganiti ena itukutuku kei vuravura. O Setani kei ira na nona itokani era sa vakavinakataka tiko na nodra iyaragi kei na nodra iwalewale ena udolu na yabaki, ka ra sa buta vinaka tu ena kena vakarusai na vakabauta kei na veivakabauti vua na Kalou kei na Turaga o Jisu Karisito ena keda maliwa na kawatamata.

O keda kece—na tagane, yalewa, cauravou gonyalewa itabaqase, itabagone, kei na gonetagane kei na gonyalewa—sa tu na Turaga kei na Nona Lotu me da taqomaka, me da maroroya, ka vakateteya ki vuravura raraba. Eda gadreva na domodra kilai tani, ka veivakaugeti kei na nodra vakabauta na marama. Keimami gadrevi kemuni mo ni vulica na ivunau ka kila na veika eda vakabauta me rawa kina ni o ni wasea na nomuni ivakadinadina me baleta na dina ni veika kecega—se ra wasei na ivakadinadina oqo ena yasa ni dua na matadravu ni keba ni Gonyalewa, ena dua na soqoni ni soli ivakadinadina, ena dua na blog, se Facebook. O kemuni ga o ni rawa ni vakaraitaka vei vuravura se vakacava tu na kedra irairai kei na veika era vakabauta na yalewa ni Kalou era sa caka veiyalayalati.

Kemuni na marama, na nomuni yalava ni veivakaugeti e dua na yalava duatani—e sega ni rawa ni ra vakatotomuria

na tagane. E sega tale ni dua e rawa ni taqomaka na noda iVakabula ena veivakaugeti kei na mana me vakataki kemuni, na luvena yalewa na Kalou,—o kemuni ka tu vei kemuni na igu e loma kei na yalodina. Na mana ni domona e dua na yalewa sa saumaki mai e sega ni vakaiyalayala, ka sa gadreva vakalevu cake na domomuni ena Lotu ena gauna oqo mai na veigauna kecega.

Au laiva vei kemuni na noqu ivakadinadina ni da tu ena dua na gauna me da tu vata kina ena duavata. Me da tutaka na nona ituватуна на Tamada Vakalomalagi. Me da taqomaki Koya. Sa biliraki vakatikitiki o Koya. E sega ni rawa ni da tu ka vakasavuliga tu ni da lewena na Lotu i Jisu Karisito ni Yalodonu Edaidai ka vakatara me yaco tiko na veika oqori ka sega ni yaloqaqa me da vakarogoya na domoda.

Me vakalougatataki kemuni na Kalou me tu vei kemuni na yaloqaqa mo ni vulica ka kila na veidina rawarawa ni kospipeli ka wasea ena veimadigi kecega o ni donumaka. ■

Ena vosa ni dua na soqoni vakalotu mai Brigham Young University ena 20 ni Okosita, 2013. Me baleta na kena vakavalagi taucocko rai ki na speeches.byu.edu.

IDUSIDUSI

1. *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), 2.1.1
2. M. Russell Ballard, “Oqo na iNaki kei na Lagilagi ni Noqu Cakacaka,” *Liaona*, Me 2013, 19.
3. Gordon B. Hinckley, “Women of the Church,” *Ensign*, Nove. 1996, 70.
4. Gordon B. Hinckley, “Stand Strong against the Wiles of the World,” *Ensign*, Nove. 1995, 101.

VAKAVAKARAU MO VEIQARAVI,

VEIQARAVI MO VAKAVAKARAU

Sa solia vei iko na Kalou na Matabete i Eroni baleta ni tiko Vua e dua na nomu cakacaka—ena gauna oqo kei na veisiga ni mataka.

David L. Beck
Peresidi Raraba
ni Cauravou

O Jonacani e dua na noqu itokani ka a lewena na Lotu ena va na yabaki sa ot. O koya duadua ga na lewe ni Lotu ena nona matavuuale. Ni ciqoma ot na Matabete i Eroni, sa tekivu me qaravi ira na tani me vaka e se bera vakadua ni bau cakava e liu. E kila o Jonacani kevaka me veiqaravi, ena gadreva me kila e levu cake na ka. E vinakata talega o koya me kilikili ka rawa ni nuitaki, sa mani vulica na kospeli, masu, ka dau lakova na nona soqoni ena Sigatabu kei na semineri. A cakacaka vakaukauwa me muria na ivakaro kei na ivakatagedegede ni Lotu. A gumatua ena nona qarava vakavinaka na nona itavi ni matabete, oka kina ni dua o koya na daveituberi vakamatavuuale cecere. A vuksi koya na nona ivola ni *iTavi Vua na Kalou* me kila na itavi eso oqori ka vulica na ivakarau me qarava vinaka kina.

Nona dau yalodina o Jonacani ena veiqaravi ni matabete sa solia vua na kaukauwa vakayalo. E veivuke ena nona taqomaki mai na veivakayarayaratagi ca eso. A tubu vakualevu sara ni veiqaravi ka vakavakarau me baleta na nona veisiga ni mataka. Ena yabaki sa ot oqo, a ciqoma ena bula kilikili na Matabete i Melikiseteki kei na edaumeni ni valetabu. Sa kaulotu tiko oqo mai Brazil.

E dau vakatokai na Matabete i Eroni me “matabete ni vakavakarau.” Sa solia vei iko na Kalou na Matabete i Eroni baleta ni tiko Vua e dua na nomu cakacaka—ena gauna oqo kei na veisiga ni mataka. Na nomu veiqaravi

yalodina ena Matabete i Eroni ena vakarau-taki iko ki na veimadigi cecere cake ni veiqaravi ena veiyabaki sa roro mai. Me vakataki Jonacani, o sa vakarau tiko mo “ciqoma na Matabete i Melikiseteki, mo ciqoma na veivakalougatataki ni valetabu, mo daukaulotu tudei, mo tagane vakawati dauloloma ka tama, ka ia tikoga ena bula tauoko ni veiqaravi vua na Turaga” (*Tudei ena Vakabauta: E Dua na iDusidusi Vakosipeli* [2004], 4).

O na sega beka ni kila na veika matailalai ni veimadigi vakasakiti sa vakarautaka tu na Tamada Vakalomalagi me baleti iko, ia au ya-lodei tu ni ko ni sa na vakarau mo ni sotava kevaka o ni nanuma mo ni cakava na veika oqo ena gauna ni Matabete i Eroni

Muri Jisu Karisito

Ni tu vei iko na matabete, o sa mata-taki Jisu Karisito tiko. Kena ibalebale ni o sa kerei mo muri Koya ka cakava na veika ena cakava o Koya. Na cava ena cakava o Koya? Ena veigauna kece sara, sa dau solia na Nona bula ena veiqaravi kei na veivakalougatataki vei ira na tani. Mo vakakina o iko. Soli iko ena veiqaravi vei ira na tani—oti qai tubu ka vinaka cake me rawa kina ni levu tale na ka e rawa ni o solia mai! Nanuma na nona tubucake ko Jisu ena Nona gauna vakaitabagone: A sa “tubu cake ko Jisu ena vuku kei na yagona talega, a sa vinakati koya vakualevu cake tikoga na Kalou kei ira talega na tamata” (Luke 2:52).

O muri Karisito ena gauna o vaqara
kina na loma ni Kalou ena siga
taucoko me dusimaka na nomu
veiqravai kei na ivalavalā ena veiva-
kaugeti vakayalo o ciqoma.

E tiki ni nona muri na iVakabula na noda yaco me da yalomatua cake ka bulabula vakayago ena nomu gauna vakaitabagone. Oqo ena gadrevi kina vei iko mo cakacaka vakaukuwa ka solia tikoga na nomu vinaka duadua (raica na V&V 4:2). Ena taleitaki iko na Kalou ni o toro voleka yani Vua ena masu, vulica na kospipeli, talairawarawa, kei na veiqravai. Era na taleitaki iko na vo ni tamata ni o dau yalovinaka ka yalodina ki na nomu matavuvale ka itokani Vakarisito vei ira na tamata kecega.

Nanuma ni o Jisu e dau cakava tikoga na lomai Tamana. O muri Karisito ena gauna o vaqara kina na loma ni Kalou ena siga taucoko me dusimaka na nomu veiqravai kei na ivalavalā ena veivakaugeti vakayalo o ciqoma.

Qarava na Cakacaka Vakalotu ni Matabete

E gadrevi na veicakacaka vakalotu ni matabete me baleta na Luvena kece sara na Kalou ka na vakalougatataki ira vakatautauvata na luvena tagane kei na yalewa. Mai na gauna sa yaco kina mo dikoni o sa na veivuke ena kena qaravi e dua na cakacaka vakalotu ni matabete ena nomu veisoliyaka na sakaramede. O na tomana na nomu qarava na cakacaka vakalotu ni matabete ena Matabete i Eroni e muri ena nomu vakarautaka ka vakalougatataka na sakaramede, veipapitisotaki, ka vakaitavi ena nodra tabaki eso tale na Matabete i Eroni.

Mo vakaitavi ena cakacaka tabu vakalotu, sa donu mo savasava. Na nomu bula savasava e rawa ni vakaikuritaka na mana vakayalo cecere ni cakacaka vakalotu o qarava. Segata mo kilikili ena sala kece sara me rawa ni o kauta kina na iyaya tabu ni sakaramede ni Turaga (raica na V&V 38:42). Ni o vakyacora vakakina, sa rawa ni o tu e matadra na nomu tabanalevu se tabana me vaka e dua na mata dina sara i Jisu Karisito. Era na vakalougatataki ena nomu yalodina mo rokova na veiyalayalati o vuksi ira tiko me ra vakavouya.

Dau Veiqravai Tikoga

Ni o Matabete i Eroni, o dauveiqravai. Ena veigauna kece sara, dau vakasaqara na madigi mo veiqravai kina vei ira na nomu matavuvale, itokani, lewe ni kuoram, kei ira tale eso. Na veika kece o vakayacora ena matabete ena vuksi iko mo veiqravai kina vei ira na tani vakayago ka vakayalo talega. Me vakaoqo, ni o vuksa na nomu bisopi se peresitedi ni tabana ena nomu qarava e dua na matavuvale o veituberi tiko kina, o sa vulica tiko na ivakarau mo raica ka qarava kina na nodra gagadre na tani. O na veiqravai talega vei ira na tani ena nomu dolele yani mo vaqaqacotaki ira na nomu kuoram, ka vueti ira era luluqa tu vakalotu, kumuna na isolisoli ni lolo me ra vuksi kina na dravudravua kei ira era vakaleqai, cakava na veicakacaka vakayago eso ena vukudra na tauvimate kei ira na wamalai, vakavuvuli ka vakadinatataki Karisito kei na Nona kospipeli, ka vakamamadataka na nodra icolacola o ira era yalolailai.

O veiqravai ena nomu vakavulica na lesioni ena nomu soqoni ni kuoram, kei na nomu lotu vakamatavuvale. O veiqravai ena nomu sureti ira na tamata kecega me ra lako mai vei Karisito (raica na V&V 20:59)—mai vale, ena nomu kuoram, mai korrivuli, kei ira na daukaulotu tudei, kei na veivanua kecega o tiko kina.

Nomu Siga ni Mataka

Veivosakitaka vata kei na nomu itubutubu se dauvakasala na veika ena namaki vei iko ena nomu itavi vaka Matabete i Melikiseteki, daukaulotu, tagane vakawati, ka tama, ena veisiga ni mataka. Vola ena vanua e lala tu eso vei ira na itavi cecere oqori kei na sala e rawa ni o vakarautaki iko yani kina nikua ni o veiqravai tiko ena Matabete i Eroni. Ena veivakadru-kai beka ena gauna oqo, ia nanuma tiko ni sala uasivi duadua mo vakavakarau kina mo cakava ga na ka e kerea vei iko na Tamada Vakalomalagi nikua. Mo kunea na marau ena nomu veiqravai oqo ka vakavakarau ki na nomu veisiga lagilagi ni mataka. ■

NA KAUKAUWA MO VAKALOUGATATAKA NA TAMATA KECEGA

Era sa vakavulica vei keda na iliiliu ni Lotu ni sa vakarautaki tu vakatautauvata na veicakacaka vakalotu ni matabete kei na veiyalayalati vei ra kecega na Luve ni Kalou—na tagane kei na yalewa.

"Na matabete sai koya na mana kei na lewu ni Kalou e soli me baleta na nodra vakabulai kei na nodra vakalougatataki na tagane, yalewa, kei na gone kecega. . . .

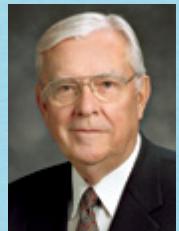
"Sa dau tu ga na veivakalougatataki uasivi mai vua na Kalou me baleti ira na buladodonu ka ra sa papitaiso, ciqoma na Yalo Tabu, ka laki vakayagataka wasoma na sakaramede. Ena kauta mai na valetabu na ikuri ni rarama kei na kaukauwa, kei na yalayala ni bula tawamudu [raica na V&V 138:37, 51]."

Elder Neil L. Andersen ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, "Kaukauwa e Tiko ena Matabete," *Liaona*, Nove. 2013, 92.

"O ira na cakacaka vaka-lotu kei na veiyalayalati ni matabete oqo era sa katuba tiko ki na veiva-kalougatataki sa yalataka tu vei keda na Kalou, ka ra sa vakayacori rawa ena vuku ni Veisorovaki ni iVakabula. Era sa vakaiyaratagi kina na luvena tagane kei na luvena yalewa ni Kalou ena kaukauwa, o ya na kaukauwa ni Kalou, ka vakarautaka vei keda na madigi meda ciqoma kina na bula tawamudu—meda lesu rawa ki na iserau ni Kalou ka laki bula vata kei Koya kei na Nona matavuvale tawamudu."

Carole M. Stephens, imatai ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei, "Eda Kila Beka na ka sa Tu Vei Keda?" *Liaona*, Nove. 2013, 14.

"Sa ka bibi sara vei keda meda na kila vakavinaka ni sa vakarautaka vei keda na Tamada Vaka-lomalagi e dua na sala kivei ira kece na Luvena tagane kei na yalewa.

mera na rawata na veivakalougatataki ka vaqaqacotaki ena kaukauwa ni matabete. Sa iusutu ki na ituvatuva ni Kalou me baleti ira na luvena vakayalo na veika sa vakaraitaka oqo o Koya: "Oqo na inaki kei na lagilagi ni noqu cakacaka—me ra tucaketale mai na mate na tamata kecega ka rawata na bula tawamudu" (Mosee 1:39)."

Elder M. Russell Ballard ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, "Oqo na iNaki kei na Lagilagi ni Noqu Cakacaka," *Liaona*, Me 2013, 19.

KAUTA MAI NA VEIVAKALOUGATATAKI NI MATABETE KI NA NOMU VUVALE

Mai vei
Bonnie L. Oscarson

Peresitedi Raraba
ni Goneyalewa

*Ni o maroroya
na nomu veiyalayalati, o sa
na kauta mai na
mana ni matabete me vakalo-
ugatataki kina
na nomu itikotiko
kei na nomu
matavuvale.*

Na sala cava beka ena rawa kina vei iko na cauravou se na goneyalewa, se cava ga na ituvaki ni nomu matavuvale, mo kauta mai na mana ni veiyalayalati ni matabete o a vakayacora ena gauna ni papitaiso me vaqaqacotaka na nomu itikotiko kei na nomu matavuvale? Na noda kila na itavi kei na bibi ni noda matavuvale ena nona ituvaluva na Turaga ena rawa me vakauqeti keda me da rokova na veiyalayala eda sa cakava ena noda raica me vakaya-cori mai vale na noda veiqrarvi vinaka ka gugumatua duadua. Me da raica mada eso na sala me da kauta mai kina na mana ni noda veiyalayalati me vaqaqacotaki ira ka qaravi ira kina o ira na ka bibi duadua ena noda bula.

Mo na Sotava Vakacava?

E sa bogi ni Moniti, ka dua na ka na levu ni nomu lesoni me mai caka e vale. O rogoca ni sa kaciva vata tiko o tamamu na matavuvale ki na lotu vakamatavuvale. “Na cava mo cakava”

Digidigi A: Mo kaya vaqo, “Isa Ta, e sega na noqu gauna ni ka qori ena bogi nikua! Meu vuli lesoni mada!”

Digidigi B: O vakasoqoni ira vakatotolo ga na tacimu ka vakaitavi ena yalomarau ena masu, sere, kei na itukutuku.

Ni Tiko na Veiliutaki ni Matabete e Vale

Nomu veitokoni vei rau na nomu itubutubu ena nomu vakaitavi ena lomasoli ena lotu vakamatavuvale, masumasu vakamatavuvale, kei na vuli ivolanikalou vakamatavuvale eso na sala me da vaqaqacotaka kina na veiliutaki ni matabete e nomuni itikotiko. E vuqa tale na sala, me vaka na:

- Masulaki rau nomu itubutubu. (Erau dau masulaki iko voleka ni veisiga kece.)
- Tokoni rau na nomu itubutubu ena nodrau veikacivi ena Lotu ka lomasoli mo veivuke ena itikotiko, vakauasivi ni rau osooso tiko ena ilesilesi bibi eso.
- Vukei rau na nomu itubutubu ena nodra kidavaki na dauveituberi vakamatavuvale ni ra yaco mai, qai vakarorogo

- vakavinaka ena nodrau itukutuku.
- Kevaka e tiko e dua na valetabu ena nomu vanua, soli iko mo veimei vei ira na tacimu gone me rawa ni rau lako na nomu itubutubu ki na valetabu ka vakaitavi ena veicakacaka vakalotu ni matabete.

Nanuma tiko ni sega ni nodrau itavi walega na itubutubu na kena sureti ka maroroi tiko na Yalo ena noda itikotiko. E levu tu na ka e rawa ni o cakava mo sureta kina na Yalo ena nomu ivalavala kei na ivakarau ni vakasama. O sa cakava tiko beka na nomu itavi mo sureta na veivakauqeti ni Yalo ki na nomu itikotiko?

Ni Seg a na Veiliutaki ni Matabete ena iTikotiko

E sega ni dau tautauvata na irairai kei na icicici ni veimatavuvale. O lewena tiko beka e dua na matavuvale e dua ga na kena itubutubu se sega ni dua na matabete e vakatulewa tiko ena nomu itikotiko. E se vuqa ga na sala me sureti kina na mana ni matabete me vaqaqacotaki iko kei na nomu matavuvale. Oqo na veika e dodonu me da cakava kece tiko, se cava ga na keda ituvalki:

- Masu yadua, vulica na ivolanikalou, ka dau lolo. Na sasaga oqo ena vukei iko mo kaukauwa tiko vakayalo ka sureta na Yalo ki na nomu bula kei na nomu iyalava ni veiqaravi.
- Taura na gauna mo qarava kina vakavina na nomu veikacivi se ileslesi vaka-Lotu ka vakarautaki iko ki na lesoni ena Sigatabu. Ni o vakayacora vakakina ena vukei iko mo nuitaki iko vakataki iko ka veitokoni ena parokaramu ni matabete.
- Vakaraitaka na nomu veidokai ena vukudra na lewe ni matavuvale ka

tokona na nodra itaviqaravi e tau-coko. Na veidigidigi oqo ena vukea na kena vaqaqacotaki na matavuvale taucoko.

- Wasea kei iratou na nomu matavuvale na veika o vulica ka dau cakava ena nomu kalasi kei na kuoram ena Lotu. Oqo e dua na sala me kau mai kina ki na itikotiko na ivakavuvuli ni kospeli.
- Vakasaqara na sala mo qaravi ira kina era vakavolivoliti iko ena veicakacaka rawarawa ni yalovinaka.
- Veivuke e vale ena nomu cakava na itavi eso se vukea e dua na tacimu se ganemu.
- Vakaraitaka na loloma va-Karisito ki na nomu matavuvale—ena mana cake sara na kena yaga ena kena tarai cake na isema qaqaco vinaka ni matavuvale mai na veika kece tale e rawa ni da cakava.

Rokova na Nomu Veiyalayalati

Ena noda qarava, lomana, ka vaqaqacotaka na noda matavuvale, eda sa dinata kina na veiyalayalati eda vakayacora ena noda papitaiso me da tu ka ivakadinadina kei Jisu Karisito, muria Nona ivakaro, ka vaqaqacotaki ira era tu wavoliti keda. E rawa ni da kauta mai na qaqaco ni veiyalayalati ni matabete me veivakalougatataki ka veivuke ena noda itikotiko kei na matavuvale. *Na matabete, veiqaravi, kei na itikotiko* sai ira na vosa e dodonu me ra semati vata tawamudu ena noda vakasama. Sa dodonu me ra naba dua ena veika me liu ena noda vakasaqara na sala me da vakaitavi kina ena cakacaka ni veivakabulai o ira na lewe ni noda matavuvale. Ni da vaqaqacotaka na noda matavuvale, eda sa vaqaqacotaka tale tikoga na Lotu, noda itikotiko, kei na vuravura. ■

**“Ni matavuvale
sa iusutu ni
nona yavu na
Dauniveibuli me
baleta na nodra
rawata na bulu
tawamudu o ira
na Luvena.”**

**“Na Matavuvale: Ai Vakaro
ki Vuravura Raraba,” Liaona,
Nove. 2010, 129.**

**“Na ka e bibi
vakalevu e na
nona cakacaka
na Turaga na ka
o na cakava e
na loma ni
nomu vale.”**

***Nodra iVakavuvuli na
Pereisedi ni Lotu:
Harold B. Lee (2000), 150.***

NA YALODEI NI **BULA KILIKILI**

Au via vosa vakatabakidua baleta na sala ni rawati ni Yalodei e duatani sara.

Mai vei Elder
Jeffrey R. Holland
Ena Kuoramu
ni iApositolo Le
Tinikarua

Na noqu itukutuku vei kemuni sa baleta na nomuni inuinui kei na yaloqaqa ena gauna oqo kei na vo ni nomuni bula tauoko. Sa rui levu sara na veivakaleqai e tu e vuravura, ia sa dau yaco na veivakaleqai ena veiyabaki ni bula kei na veigauna. Mo kakua ni lomaleqa kina, ka kakua ni ko yalolailai kina. Na veiyabaki sa tarava oqo ena vakasinaiti ena veimadigi totoka kei na veivakalougaatataki cecere. Ena tomani tikoga na noda kila vakasainisi kei na tekinolaji, veiqravi vakavuniwai kei na sala ni veitaratara —na veigacagaca ni veiqravira era sa vakayacoka vakalevu sara meda bula vinaka kina. Ko ni sa tiko oqo ena veiyabaki lagilagi duadua sa bau kila vakadua ko vuravura, ka levu cake ni veivakalougaatataki ni noda gauna sa yaco kivei ira na tamata e veiyasai vuravura ni vakatauvatani kei na veigauna tale eso ni itukutuku ni veigauna. Ni nanuma tiko—a sega mada ni bau tadra o bumu e dua na tebeleti livaliva ni se a yabaki vakataki kemuni, kei tukamu a sega ni kila na vakau itukutuku (tex) Ia, mo marau ka mo bulabula ka nuideti tiko.

Au mai ceraka vakatikina tiko na ka oqo baleta ni dua na itukutuku au a wilika e kaya ni mate veitakavi levu tiko ena gauna oqo

vei ira na itabagone e sega ni mate ni suka se mate ni uto se kenisa. (Na mataqali leqa vaka o ya e dau tauvi ira tu ga na tamata noqu yabaki ni bula, sega ni nomuni.) Segu, na mate e takavi ira vakalevu na itabagone kei na yabaki 20, e tukuni ni lomatarotaro, rerevaka na veisiga ni mataka, yalolailai, kei na sega ni yalodeitaki ira vakai ira kei na vuravura e wavoliti ira tu.

E dina ga niu qase sara mai vei kemuni, au kila vakavinaka na veileqa vakaoqori baleta ni vuqa na noqu yabaki ni itabagone au dau sotava talega na veika vakaoqori kau sega ni yalodei kina. Au nanuma na noqu dau saga na ivakatagedegede e cake, ka nuitaka meu rawata e dua na sikolasivi, ka dau vakataroga lo na vuna era vuku cake kina eso mai vei au ena ivakatagedegede o ya. Au nanuma sara na veiyabaki veitaravi ni qito kau nau saga meu qito ena yalodei meu qaqa kina e koronivuli torocake kei na qito ena koliji, kau gadreva vakaukauwa meu qaqa ena qito levu se kauta mai vale e dua na icocovi ni qaqa. Au nanuma vakabibi noqu nau sega ni yalodei baleti ira na goneyalewa, ni sa dau veivakarisekete vei ira na cauravou. Au vakavinavinakataka nona vakatara me dua neirau gauna o Sisita Holland. Io, au rawa ni

nanuma na veika kece o ni dau nanuma—segā ni vakadeitaka rawa na kequ irairai se au vinakati se segā se na cava ena yaco vei au ni mataka.

E segā ni noqu inaki nikua na veivosakitaki ni veika kece era dau sotava na itabagone era daulomatarotaro kina se segā ni yalodei kina, ia au gadreva meu vosa vaka-tabakidua me baleta na sala me rawati e dua na mataqali yalodei e duatani sara—na yalodei kevaka, me rawati vaka-dodonu, ena vakayaco-ka talei ki na noda ituvaki kece ni bula, vakabibi na noda gugumatua vakai keda kei na sala eda raica kina na noda veisiga ni mataka. Meu vakamatata-taka, au gadreva meu talanoa mada.

Na Yago ni Noda Dui Bula Kilikili

Ena vuqa na yabaki sa otī, ni se bera sara noqu kacivi meu Vakaitutu Raraba, au a vakaitavi meu vosa ena dua na koniferedi ni itabagone qase cake. A vakacavari na koniferedi ena dua na soqoni ni soli ivakadinadina ka a tucake kina e dua na cauravou totoka lesu mai na kaulotu me cavuta nona ivakadinadina. E totoka na kena irairai, savasava, ka yalodei—me vakataka ga na kena irairai e dua e lesu mai na kaulotu.

Ni sa tekivu vosa, e tuturu na wai ni matana. A kaya ni vakavinavinaka ni mai tu e matadra e dua na ilawalawa talei ni itabagone Yalododonu Edaidai ka marautaka vakalevu na bula sa mai
saga tiko oqo me bulataka.
Ia na yalo o ya a rawa
walega, e kaya o koya, ena
vuku ni dua na ka a sotava

ena vica na yabaki yani ki liu, e dua na ka a veisautaka vakadua na nona bula.

A kaya ni a lesu tiko mai vale ni otī dua nona gade kei nona itau ni otī toka ga nona tabaki me italatala qase ni sa yabaki 18. E dua na ka a yaco ena veigadivi o ya ka segā ni taleitaka. A segā sara ni tukuna vakamatailalai, segā talega ni dodonu me a cakava e matadra na tamata. Me yacova nikua au segā ni kila na veika a yaco kina, ia sa rui bibi vua na ka o ya ka vakaleqa kina na yalona kei na nona nuitaki koya vakai-koya.

Ni mai dabe toka e nona motoka e mata ni nona vale, ka vakasamataka na veika sa yaco ka yolorarawa dina ki na veika sa yaco, a cici mai vakatotolo mai vale o tinana segā ni lewenilotu ki na motoka nei cauravou. Ka kaya vakasauri vua ni o taci cauravou lailai oqo e lutu e loma ni vale, ka botolaka vakaukauwa na uluna ka sa sautaninini tu se veilecayaki. O tamana segā ni lewenilotu a qirita vakatotolo na lori ni veiusa ni valenibula, ka na berabera toka vakalailai na veivuke o ya me yaco mai.

“Lako mai ka cakava e dua na ka,” a tagi o tinana. “E dua beka na ka o dau cakava e nomuni Lotu ena gauna vakaoqo? E tiko vei iko na nomuni matabete. Lako mai ka cakava e dua na ka.”

O tinana e segā sara ni kila vakalevu na ka me baleta na Lotu ena gauna o ya, ia e kila o koya na veimasulaki ni

*Ni mai dabe toka vakalailai
ena nona motoka ena
salatu ni nona itikotiko,
ka vakasamataka na veika
sa yaco ena mosi dina ni
yalona, a cici mai nodratou
vale ena domobula o
tinana segā ni lewenilotu.*

matabete. Ia, ena bogi oqo ena gauna e gadrevu vakalevu duadua kina na nona vakabauta kei na kaukauwa e dua e dau lomana vakalevu sara, sa sega tu ni rawa me cakava e dua na ka na cauravou oqo. Ena vuku ni veika a vakaogai kina na yalona kei na cala e vakila a se qai cakava walega—se cava beka o ya—sa sega ni rawa vua me tekiduru vua na Turaga ka kerea na veivakalougatataki a gadrevi e kea.

A cici yani mai na motoka ki gaunisala ki na vale ni dua na tagane qase cake rau sa mai veikilai ena tabanalevu vakatekivu mai na nona saumaki mai o cauravou oqo ena rua se tolu na yabaki yani ki liu. A vakamacalataki na veika kece, ka rau lesu na le rua oqo ki vale ni bera ni ra yaco mai na veiqraravi vakavuniwai. Na icavacava vinaka ni italanoa oqo me vaka a cauraki ena soqoni ni soli ivakadinadina o ya ni a solia o tagane qase cake oqo e dua na veivakalougatataki ni matabete e totoka, ka kaukauwa, ka yaco me sa vinaka o gonelailai a mavoa ka tiko vakacegu ni qai yaco mai na veivuke vakavuniwai. A cicivaki vaka-totolo ki valenibula ka laki dikevi vakavinaka ka laurai ni sega ni mavoa bibi. Sa mai sivi oqo e dua na gauna rere-vaki ki na matavuvalle.

Na daukaulotu oti au tukuna tiko qo a qai kaya: “E sega ni dua a sega mada ni sotava na ka au a sotava ena bogi oya ena sega ni kila na madua kei na rarawa a yaco vei au niu sega tu ni kilikili meu vakayagataka na matabete a tu vei au. Sa rui ka mosimosi talega kina vei au baleta ni o taciqu lailai sara ga a gadrevi au kei rau na noqu itubutubu lomani sega ni lewenilotu e rau a rere vakalevu ka dodonu me rau nuitaki au vakalevu cake. Ia niu mai tu e matamuni nikua, au rawa ni yalataka oqo vei kemuni,” a kaya. “Au

“Vakatekivu mai na bogi o ya au se bera mada ni cakava e dua na ka ena tarovi au meu masu vua na Turaga ena yalodei ka kerea na Nona veivuke ni sa gadrevi vakakina,” a kaya.

segā ni tauoko vakaoti, ia vakatekivu mai na bogi o ya au se bera mada ni cakava e dua na ka ena tarovi au meu masu vua na Turaga ena yalodei ka kerea na Nona veivuke ni sa gadrevi vakakina. Na noda bula kilikili sa ivalu levu ena vuravura eda bula tiko kina oqo,” a kaya, “ia oqo na ivalu au sa qaqa tiko kina. Au a sa vakila oti vei au na idusi ni veivakacacani ki na noqu bula, kau sega ni na vinakata meu vakila tale vakadua ena dua tale na gauna vakabibi keu rawa ni cakava kina e dua na ka. Io, sa dina sara,” a tinia, “Au rawa ni cakava *kina na veika kece sara*.”

A tinia na nona ivakadinadina ka laki dabe. Au se rawa tokā ga ni raitayalotaki koya. Au se rawa tokā ga ni raica na ituvaki keirau a tiko kina. Kau se nanuma rawa tokā ga na vakanomodi duatani, a yaco ni oti na nona vosa ni vaka me ra dui digova vakatitobu cake na yalodra, ka ra bubuluitaka vakaukauwa cake mera bulataka na vosa qaqaco oqo ni Turaga:

“Mo qarauna me savasava tiko ga na nomu vakanananu; *ia ena tauoko sara kina na nomu vakabauta ena mata ni Kalou*; raica ena yaco vei iko na veivakalougatataki ni ilesilesi vakabete, me vaka na tegu na lutu mai lagi.

“Ena sala vata voli ga kei iko na Yalo Tabu, ia na nomu ititoko sa ititoko ni yalododonu kei na dina” (V&V 121:45–46; vakamatatataki).

Rekitaka na Yalo ni Kalou

Kemuni na noqu itokani itabagone lomani, me totoka na nomuni bula. Vakasamatata na veika vinaka duadua ka nuitaka na veika vinaka duadua ka vakabauta nomu veisiga ni mataka. Sa tu e matamuni e dua na bula sa cecere sara. E lomani iko na Tamada Vakalomalagi. Kevaka e sa vakayacori eso na cala, sa rawa me veivutunitaki ka vosoti me vaka a yaco vei cauravou oqo. Sa nomuni na veika kecega mo ni bula kina ka tuvatuva kina ka vakadinata sara. Ni gadrevi me vakatulewa na yalomuni ni ko tiko duadua ka vakanananu voli ena yaco mo vakila vakaidina na Yalo ni Kalou e yalomu. Au gadrevi mo ni taleitaka na Yalo o ya, mo vakila na yalodei o ya ena veigauna ena mata ni Turaga. Mai na noda vakasama savasava me sa savasava vakakina na noda cakacaka nikua kei na mataka ka me tawamudu. ■

Mai na dua na yasanibuka ni itabagone ena 31 ni Tiseba, 2006

NA MATAMATA kei NA SALA

Na cakacaka vakalotu kei na veiyalayalati ni matabete e biuti keda ki na sala ni bula tawamudu ka vakalougatataki keda ena igu eda gadreva ena gauna sara ga oqo.

Eda vakasaqara taucoke na bula tawamudu, ka kena ibalebale na vakabulai kei na vakacerecerei ena ivakatagedegede dua-dua e cake ni matanitu silesitieli, ka da na rawa ni laki bula kina ena iserau ni Tamada Vakalomalagi vakamatavuvale.

Me ikuri ni vakabauti o Jisu Karisito kei na veiyutuni, na cakacaka vakalotu kei na veiyalayalati ni matabete e vakatarai keda meda curuma na sala ka na basika ki na bula tawamudu. Veitalia se gauna cava o butuka kina na sala oqo se vanua cava ena tolonisala o tu kina—se o a sucu ena loma ni Lotu se o qai saumaki mai kina e muri, se o bulabula tu ga vakalotu ena nomu bula taucoke se o se qai lesu tale tiko mai ki na Lotu—ena rawa ni o toso tikoga ena sala oqori ni o vakanamata tikoga ena nomu veiyalayalati kei na veika e rawa ni o cakava mo ciqoma kina ka maroroya.

Ka sa bibi me da kila ni cakacaka vakalotu ni matabete kei na veiyalayalati e sega ni yalataka walega na veisiga ni mataka lagilagi. Era solia talega vei keda na igu, na vakacegu, kei na veitokoni eda gadreva ena gauna sara ga oqo me rawa kina ni da muria na sala ka vosota ki na ivakataotioti ena buladodonu. ■

"Na ka e bibi ni lewa ni matabete ena Lotu ka na vakarautaka na cakacaka vakalotu tabu kei na veiyalayalati ka na vauca **vata na matavuvale** me rawa ki na tamata yadua me **lesu tale vua na Kalou na Tamada kei Jisu Karisito** ena matanitu silesitieli. Na cakacaka vakalotu oqo ena kauta mai na vakacegu baleta ni ra veiyalayalati era vakayacori vata kei na Turaga."

Elder Quentin L. Cook ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, "Na Bula Vakacegu Yadua: Na iSau ni iValavalava Dodonu," Liaona, Me 2013, 34.

SALA KI NA BULA TAWAMUDU (VOSOTA TIKO KI NA IVAKATAOTIOTI)

Raica na 2 Nifai 31

PAPITAIKO

Sakaramede—
vakavoui e veima-
cawa ni veiyalayalati
ni papitaiso

ISOLISOLI NI YALO TABU

VEIVUKE ENA ILAKOLAKO

iVolanikalou—Veituberi kei na veidusimaki ciqomi me tiki ni veiyalayalati vua na Kalou kei ira na Nona tamata (raica na V&V 84:57)

Masu—“[Na iVakavuvuvi] sa solia tu vei keda na veiyalayalati me da ‘dau nanumi Koya tikoga’ kei na ivakasala me da dau ‘masu tikoga’ me rawa kina ni da vakaraviti keda ki Vua, oqori duadua noda itataqomaki” (Peresitedi Henry B. Eyring, iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, “Always,” *Ensign*, Okot. 1999, 9).

Veiqaravi—vakayacora noda veiyalayalati ena noda qarava na Kalou kei ira na Luvena, oka kina na veikacivi, cakacaka ni valetabu kei na volai ni kawa, wasei ni kosipeli, veiqaravi vakadaukaulotu tudei

Veivutuni—noda nanuma tiko noda veiyalayalati ka toro voleka vua na iVakabula ni da sa lako sese voli, so na gauna e oka kina na veivuke mai vei ira na veiliutaki ni matabete

VEIVUKE ENA ILAKOLAKO

CAKACAKA VAKALOTU KEI NA VEIYALAYALATI VEIGANITI
VAKAVOU KA VAQAQCOTAKI NA CAKACAKA VAKALOTU

Veivakalougatataki vakapeteriaki—veituberi digitaki ki na tamata yadua kei na kalougata yalataki

SOLI NI MATABETE KEI NA VEITABAKI
(VEI IRA NA CAURAVOU)

EDAUMENI NI VALETABU

Veivakalougatataki vei ira na tauvimate—veivuke kei na veivakabulai

Veivakalougatataki vakatama kei na veivakalougatataki tale eso ni veivakacegui kei na ivakasala—sautu kei na veituberi ena gauna e gadrevi kina

VEIVUKE ENA ILAKOLAKO

“Na noda tiko ena salatu ni kosipeli ni veiyalayalati, ivakaro, kei na cakacaka vakalotu, **ena taqomaki** keda ka **vakarautaki** keda meda cakava na cakacaka ni Kalou ena vuravura oqo.”

Elder Robert D. Hales ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Mo Dou Tudei Ena Vanua Tabu,” *Liaona*, Me 2013, 49.

“Ni o vakaitavitaki iko ena veicakacaka vakalotu ni matabete ni kilikili tu na nomu bula, ena solia vei iko na Turaga **na igu, na sautu, kei na ivakarau ni rai tawamudu e cecere cake.**”

Elder Neil L. Andersen ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Kaukauwa e Tiko ena Matabete,” *Liaona*, Nove. 2013, 95.

BULA TAWAMUDU

(MATANITU SILESTITIELI KEI NA MATAVUVALE)

“Na cava meu cakava kevaka e dua na iulutaga e kau cake mai e koronivuli ka veisaqasaqa kei na ivakavuvuli ni kospeli, me vaka na vakalutu?”

Evuqa tu na sala me da sotava kina—se me kua—vakatau ena veika e yaco tiko. Taumada, vakasamataka na veika e rawa ni yaco kevaka o kaya se sega ni kaya e dua na ka. Kevaka ena vakavuna me ra vakasamataka eso ni ibalebale ni nomu galu tu ni o vakadonuya e dua na ka o kila o iko ni cala, mo na raica e dua na sala rawarawa mo vakatakila kina na nomu sega ni duavata. Kevaka o nanuma ni na vakavuna ga na veisaqasaqa na ka o via tukuna, mo qai vaqara e dua tale na gauna mo vosa kina. Ia, kevaka e dau tiko na veirokorokovi ena nomu kalasi ka kerea tiko o qasenivuli me so e vakaitavi yani, e rawa ni o masuta na veivakauqeti qai vakamacalataka na nomu vakabauta.

E rawa talega ni o vakavakarau vinaka ni se vo levu tu na gauna kevaka o kila ni na veitalanoataki ena nomu kalasi e dua na ulutaga. Me ikuri ni ivolanikalou kei na vosa ni koniferedi ena ulutaga oqori, rai ena *Tudei ena Vakabauta, iVakavuvuli ni Kospeli*, se na *Me iSakisaki ni iTabagone*. E rawa talega ni o vakatovotovo ena nomu vakamacalataka na ulutaga ena lotu vakamatavuvale. Ni o sa vakarau vosa vei ira na nomu qasenivuli se o ira na nomu lewenikalasi.

Na iwakarau ni nomu sauma e tautauvata sara ga na kena bibi kei na *ka* o tukuna. Dau vakarokoroko ka tovolea mo kakua ni vakayagataka na vosa dredre eso ni Lotu. Era na veilecayaki na nomu lewenikalasi ena gauna ga o tukuna kina, “E vakavulica vei au e dua na dauvakasala ni goneyalewa ena noqu tabanalevu ni . . .”

Na ka e bibi duadua mo kila sai koya na ka e vakavuvulitaka na Lotu kei na ka e tukuna tiko vei iko na Yalo Tabu mo kakua kina ni cavilaki ena veika cala o na rogoca se wilika ena kalasi.

Nanuma o Cei o Matataka Tiko

Ni o sotava tiko na gauna vaqori, tovolea mo nanuma ni ra na sega beka ni wasea na vakasama vata vakaoqo ena vuku ni ulutaga oqo o ira tale eso. Kakua ni vosa vakasivia se cikecike, ia kakua ni rere mo taqomaka na nomu vakabauta. Nanuma tiko ni o matataka tiko na Karisito.

Madeline K., yabaki 16, Wyoming, Amerika

Dau iValavala Malua

Au nanuma ni dodonu meu wasea na noqu rai ena ivalavala malua ka meu tukuna talega na vuna au vakabauta

kina. Au sega ni nanuma ni dodonu meu cakava me ra raica talega na tani na veika au raica, ia au nanuma ni dodonu me ra kila na vanua au tu kina ena vuku ni ulutaga eso ka ra ciqoma na noqu nanuma.

Sabrina S., yabaki 16, Oregon, Amerika

Wasea na veika e Vakavuvulitaka na Lotu

Au tovolea meu sauma na mataqali taro vakakoya ena noqu vinaka duadua baleta ni ra sega ni kila tu na noqu itokani kei na noqu qasenivuli, vakavo kevaka au tukuna vei ira, na ile ni Lotu ena mataqali ulutaga vakakoya. Niu vakayacora vakakina, sa na rawa ni ra kila me baleta na veigauna mai muri, ka na yaga vakayalo vei iko. Nanuma tiko “Me caudre vakakina na nomudou rarama e matadra na tamata, me ra raica na nomudou ivalavala vinaka ka vakarokorokotaka na tamamudou sa tiko mai lomalagi” (Maciu 5:16).

Joshua M., yabaki 16, Manchester, Igiladi

Dau Veidokai

E bibi me da raica ni da rogoci, ia sa bibi sara talega me da doka na nodra vakabauta na tani. Kakua ni veiba. Na

veiba e vakavuna na veimecaki kei na veilecayaki. Kevaka e kau cake mai e dua na vakasama ka saqati kina na noda lotu, toka malua, vakanamata tiko, ka veidokai, kakua ni guilecava mo vakarorogo ki na Yalo. Eso na ka eda sega ni dau kila e cakava na Kalou. E dodonu me da vakarorogo ka vuli mai na Yalona.

Hannah M., yabaki 18, Utah, Amerika

Vukei Ira na Tani me ra Vakasamataka na Ka e Dodonu

Wasea vakadodonu na nomu nanuma. E vuqa na ulutaga mai kornivuli, me vaka na vakalatu, e dau veivosakitaki vakalevu, kakua ni madau mo vosa. Oqori e dua na gauna vinaka mo wasea kina na kospeli kei na ivakatagedegede eda vakabauta. Kevaka o wasea na veika o vakabauta, e rawa ni o vukei ira na tamata me ra vakasamataka na veika e dodonu.

Madison R., yabaki 14, North Carolina

Kila na iLe ni Lotu

Au a tiko ena dua na vuli ka veivosakitaki kina eso na iulutaga dau veibataki. Na imatai ni ka me caka me rokovi na nodra vakabauta na tani, me vaka o rawa ni namaka mai vei ira eso tale na nomu lewenikalasi. Kevaka e veisaqasaqa vakadodonu kei na Lotu na ulutaga, yalogalala mo

vakaraitaka na lomamu. E sega ni gadrevi mo cavuta kina na Lotu. Ia, mo raica mo dau kila tiko na ile ni Lotu ena veika oqo.

Joseph Z., yabaki 18, Maryland, Amerika

Vakadodonutaka na iVunau Cala

Eda lewena e dua na Lotu dau vakabitaka na kaulotu ka da kacivi kece kina me da vunautaka; o koya eda sega kina ni rawa ni vakatara me vakatetei na ivunau cala. Ena veiguna vakaoqori, sa dodonu me da vosa cake ka vakadodonutaka na ivunau cala kecega ka vukei ira na tamata me ra kila na ivakarau ni rai ni kospeli vakalesui mai ena ulutaga.

David M., yabaki 16, Kasai-Occidental Province, Democratic Republic of Congo

Kakua na Veisaqasaqa

Au na vakamacalataka na noqu vakasama, ka taqomaka na ivakavuvuli kei na ivunau ni Lotu, ka doka na nodra rai na tani. Au na sega ni veisaqasaqa, ni na vakasava tani na Yalo, o koya e rawa ni vakauqeti ira na tani ena veisala vinaka.

Daiana V., yabaki 15, Buenos Aires, Argentina

TUDEI

"Na noda itavi me da vakamacalataka na noda itutu ena vakasama, ena veivakauqeti malumu, kei na dina e dodonu vinaka. Na noda itavi me da tudei ka sega ni yavalati ena veika ni bula savasava ni noda gauna kei na ivakavuvuli tawamudu ni kospeli, ia me da kakua ni veisaqasaqa kei ira na tamata kei na veisoqosoqo. Na veisaqasaqa ena viria na bai ka vakaduria na itatao. Na loloma ena dolava na katuba."

*Elder Marvin J. Ashton (1915–94) ena Kuoramni iApositolo Le Tinikaru, "No Time for Contention," *Ensign*, Me 1978, 8.*

TARO E TARAVA

"Na sala cava e rawa niu logavinaka kina meu vosa vei noqu bisopi me baleta na leqa eso se na kauwai?"

Vakauta nomu isaunitaro, kevaka e gadrevi, e dua na itaba vinaka sara ena 15 ni Me, 2014, ki naliahona@ldschurch.org se imeli (raica na itikotiko ena tabana e 3).

Ena rawa ni moici na nomuni isaunitaro me baleta na kena balavu kei na kena matata.

Na itukutuku kei na veivakadonui oqo e dodonu me okati ena nomu isaunitaro: (1) yacamu taucoko, (2) tikinisiga ni sucu, (3) tabanalevu se tabana, (4) iteki se tikina, (5) nomu ivola ni veivakadonui, kei na, kevaka o se bera ni yabaki 18, ivola ni veivakadonui mai vei rau na nomu itubutubu (e vakabau talega na imeli) me rawa mena tabaki kina na nomu isaunitaro kei na itaba vinaka sara.

LESONI NI SIGATABU
Ulutaga ena Vula Oqo:
**Na Vukitani kei na
Veivakalesuimai**

DONU SE CALA?

Ena so na gauna ena dredre tokā mo kila na dina mai na cala, ia na Tamada Vakalomalagi sa solia vei keda na isolisol qaqā me vukea me da kila na duidui ni nona dina na Kalou kei na lasu nei Setani.

Mai vei David A. Edwards

Mekasini ni Lotu

Kevaka o sa bau dabeca e dua na veitarogi ka ra tu kina na taro me saumi ena donu se cala, o na kila ni na dredre ena so na gauna me da raica e dua na cala. Sa vakakina, ena veitaro bibi ni vakabauta, na ka eda nanuma, kei na bula e veisiga, ni sa rui ka bibi sara me rawa ni da tukuna na duidui ni veika e dina kei na veika e sega, e sega ni dau rawarawa e veigauna kece.

Ia, e sega ni yaga me da rere me vakataki ira na laki veitarogi ka ra sega tu ni vakarau. Sa vakalougatataki keda na Tamada

Na Veimataqali Lasu

Taumada, me vakaraitaki e dua na vakasama, oqo e dua na kilakilamada donu se cala vei kemuni:

1

E drokadroka na vula.

○ DONU ○ CALA

O Neil Armstrong, na dauvuka ni maliwa lala ena Apollo 12 ka imatai ni tamata me butuka na vula, e kaya ni veika a yaco oya sa dua na "ikalawa vakaitamerā me baleta na kawatamata."

○ DONU ○ CALA

2

3

Na parokaramu ni National Aeronautics and Space Administration (NASA) a sega ni rawa ni lako sara ki na Mars ena 1969, eratou sa mani gole ga kina ki na vula.

DONU CALA

Na cagi, katakata, na rarama, kei na veika tale eso a rawa ni tarova na sobu ni tamata ena vula, qai kuria ni vaka e lasutaki na itaba ka sega ni veitaudonui eso na nodra itukutuku lalai o ira era raica e matadra, e rairai eratou a lasutaka na matanitu o Amerika na veika kece a yaco.

DONU CALA

4

Vakalomalagi ena veisolisol e vuqa me vukea noda kila na Nona dina kei na lasu ni meca.

Na isau ni veitaro yadua na *Cala*, ka matataki ena veitaro oqo eso na ka cala e rawa ni o sotava.

Na taro 1 e dua *na lasu rawa-rawa*, e dua na cala matata. Na taro 2 e dua na *dina vakatikina*, e lawaki toka, baleta ni umana vata e dua se sivia na dina kei na dua na lasu (na Apollo 11, sega ni Apollo 12—voleka sara!). Na taro 3 e toka kina e dua na *duidui cala*, se dua na ka e soli ga kina e rua na digidigi ka rau sega ni ka duadua ga e rawa ni digitaki (na NASA a rawa ni ratou digitaka me ratou lako ga ki na dua na vanua, taura mada). Na taro 4 e dua na *veiba "vakaibalebale"*, ka vakayagataka e dua na ibinibini vakasama vakaibalebale ia e lasu na kena ivakadinadina me rawa ni cala kina na vuana.

Veika Segani
Dina Rawarawa

Na Dina:

Vakasama Lasu:
Na iyalojalo kei na ivola vakasisila e donu tu ena sega ni leqa kina e dua.

Vanua e Tini Kina (Lasu Levu):
Lako sarava na iyalojalo kei na ivola vakasisila.

Dina Vakatikina

Na Dina:

Vakasama Lasu:
Na tamata yadua e duidui ka rawa ni bula ena kena ivakarau ga e digitaka, ia na ivakarau ni nomu nanuma kei na ivakarau o vaka-macalataki iko kina sai koya na ka bibi duadua ena nomu bula.

Vanua e Tini Kina (Lasu Levu):
E sega ni dodonu me tukuna vei iko na Kalou se na Lotu na ivakarau mo bula kina, cakava ga na ka o vinakata mo lomavinaka kina.

O keda yadua eda luvena na Tamada Vakalomalagi, ka vinakata vei keda me da yacova na keda vinaka duadua ka yaco me vakataki Koya. Na talairawarawa ki na Nona ivakaro ena vukea me da rawata na reki cecere duadua.

Me Kilai Vakacava na Dina

Evei beka na vanua ena laurai mai kina na taucoko ni dina? Ena rawa vakacava me da raibasikata na ka lasu? Oqo eso na isolisoli qaqsa solia mai vei keda na Tamada Vakalomalagi me vakaduiduitaka na dina mai na lasu.

- **Na Rarama i Karisito.** “Na Rarama i Karisito . . . ena vakueta na tamata kece e dau vakatulewa matau e vuravura taucoko me ra kila na dina mai na lasu, dodonu mai na cala. E vakayavalata nomu lewaeloma.”¹
- **Na Yalo Tabu.** “Na Yalo Tabu na vu ni ka dina, ena tuberi kemudou ki na ka kecega e dina” (Joni 16:13).
- **iVolanikalou.** “E dau vakayagata na Kalou na ivolanikalou me vakabasikati kina na vakasama lasu, ivalavala cala, kei na ivalavala ca kei na kena revurevu ca.”² Ena vuku ni ka oqo sa bibi kina na iVola i Momani, ni “vakavotui ira mai na meca i Karisito. Ena vakamaduataka na ivakavuvuli lasu ka vakaoti na veileti. (Raica na 2 Nifa. 3:12.)”³
- **Parofita ni gauna oqo.** “Na nona itavi [e dua na parofita] me vakavotuya mai na loma ni Kalou kei na nona itovo dina ni bula ki na kawatamat. . . . Na parofita ena vunauca na ivalavala ca ka tukuna na kena isau.”⁴
- **Vuli.** “E dua na yalododonu . . . ena gumatua sara me kila ka io ena vuli kei na vakabauta. Na vuli . . . ena rawa kina vua e dua me kila na dina mai na lasu, vakauasivi ena kena vulici

Duidui Cala (Rua ga na Digidigi)

Vakasama Cala:

Na lotu e vosasaqata eso na mataqali ivakarau ni bula; o koya gona, sa sega kina ni dau ciqoma ka cata na tamata—e sega ni veiciqomi ka loloma.

Vanua e Tini Kina (Lasu Levu):

Me vaka ni sega ni dau veiciqomi ka dau veicati na Lotu, sa dodonu kina me vosacataki, vakacacani, ka vakalolovirataki, o koya sa dodonu mo kakua ni semati iko kina.

Na kena sega ni ciqomi na nona ivakarau ni bula e dua tale e sega ni vakatauvatani kei na veicati kei na sega ni veiciqomi. E rawa ni da vakaraitaka na yalololoma, veidokai, kei na yalovinaka vei ira na tamata kecega—okati kina o ira na tamata e veisaqasaqa kei na lawa ni Kalou na nodra ivakarau ni bula—ka da dinata tikoga na Kalou kei na Nona ivakaro.

Veiba "Vakaibalebale"

Vakasama Cala:

Eso na ka era tu ena iVola i Momani e vakalasui mai na ivakadinadina ni vakadidike ena gauna oqo, kei na itukutuku ni kena a vakadewataki era duidui, o Josefa Simici beka e bulia ga na itukutuku oya se lavetaka beka mai na dua na vanua.

Vanua ena tini Kina (Lasu Levu):

E sega ni dina na iVola i Momani ka sega ni parofita o Josefa Simici, kakua ni semati iko tiko ki na Lotu.

Na vakadidike e vakadeitaka e vuqa na ka ena iVola i Momani, kei na “ivakadinadina” e saqati kina e sa vakacalai. Ia na kena ivakadinadina bibi duadua sai koya na ivakadinadina bula ni Yalo ka tukuna vei iko ni dina ka parofita dina o Josefa Simici.

na ivolanikalou. (Raica na V&V 88:118.)”⁵

E dina ni na sega beka ni dau rawarawa na noda sauma na *Donu* se na *Cala* ni da sotava na duidui ni veivakasama era tu oqo, na isolisoli sa solia vei iko na Tamada Vakalomalagi ena vukei keda me da rawata na veitarogi. ■

IDUSIDUSI

1. Richard G. Scott, “Vakacegu ni Lewaeloma kei na Vakacegu ni Vakasama,” *Liaona*, Nove. 2004, 15.
2. D. Todd Christofferson, “Na Veivakalougataki ni iVolanikalou,” *Liaona*, Me 2010, 32–35.
3. Ezra Taft Benson: “The Book of Mormon Is the Word of God,” *Ensign*, Me 1975, 64.
4. Guide to the Scriptures, “Prophet,” scriptures.lds.org.
5. Russell M. Nelson, “Thus Shall My Church Be Called,” *Ensign*, Me 1990, 16.

SEMATI IKO KI NA VEITALANOA

Veika me Vakasamataki me baleta na Sigatabu

- Sa vuksi iko vakacava na Tamada Vakalomalagi mo kila na dina?
- E rawa vakacava mo vorata na cala?
- Ena rawa vakacava ni o vaka-yaloqaqtaki ira na tani me ra kunea na dina?

Veika e Rawa ni o Cakava

- Ena lotu, wasea na sala a yaco kina mo vakabauta ni dina na kospeli vakalesui mai.
- Ena sala vakaitukutuku raraba, wasea kina e dua na dina kei na sala o kila kina.

Mai vei Elder Enrique R. Falabella
Ena Vitusagavulu

“Oqori E Sa Rui Rawarawa, Tukaqu!”

“Dou sa vakasaqaqara ena ivolatabu; ni dou sa nanuma ni dou sa rawata kina na bula tawamudu: ia na ivola oqo sa tukuni au”
(Joni 5:39).

A u taleitaka na iVola i Momani kei na noqu iVakabula, o Jisu Karisito. Au a tarogi makubuqu yalewa o Raquel ena dua na siga se cava e nanuma me baleta na tuvakkataki ni dua na inakinaki me wiliki na iVola i Momani. E se qai vulica toka ga o Raquel na iwalewale ni wilivola.

“Ia, Tukaqu,” a kaya okoya, “e sa rui dredre. E sa ivola levu.”

Au a qai tukuna vua me wilika vei au e dua na tabana. Au taura mai e dua na kaloko vakaitarovi ka taura nona gauna. E tauri koya e tolu walega na miniti me wilika na tabana.

Keitou wilika na iVola i Momani vaka-Sipeni, kei na iVola i Momani vaka-Sipeni e 642 taucoko na kena tabana. Au tukuna vua ni na tauri koya e 1,926 na miniti me wilika kina na ivola taucoko.

Oqo ena rawa ni vakarerei koya vakalevu cake, ka’u sa mani vida na iwiliwili oya ena 60 na miniti. Au tukuna vua ni na gadreva walega okoya e 32 na aua me wilika kina na ivola. Oya ena lailai mai na dua ka veimama na siga!

A qai kaya o koya vei au, “Oqori e sa rui rawarawa, Tukaqu.”

A tauri Raquel, o ganena, o Esteban, kei na makubui keirau tale eso e vakalailai tale na gauna me wilika na iVola i Momani. Oya baleta ni keitou sa wilika, keitou sa gadreva me tauri na gauna ni masumasu ka me vakasamataki na ka keitou sa wilika.

Me vakataki Raquel kei Esteban, eda rawa ni vulica taucoko na taleitaka na ivolankalou. Sa da na qai rawa ni vakatakila yadua: “A kena kamikamica na nomuni vosa ki na gusuqu! Io, na oni sa sega ni kamikamica e na gusuqu!” (Same 119:103.). ■

E dua na vosa mai na koniferedi raraba ni Epereli 2013.

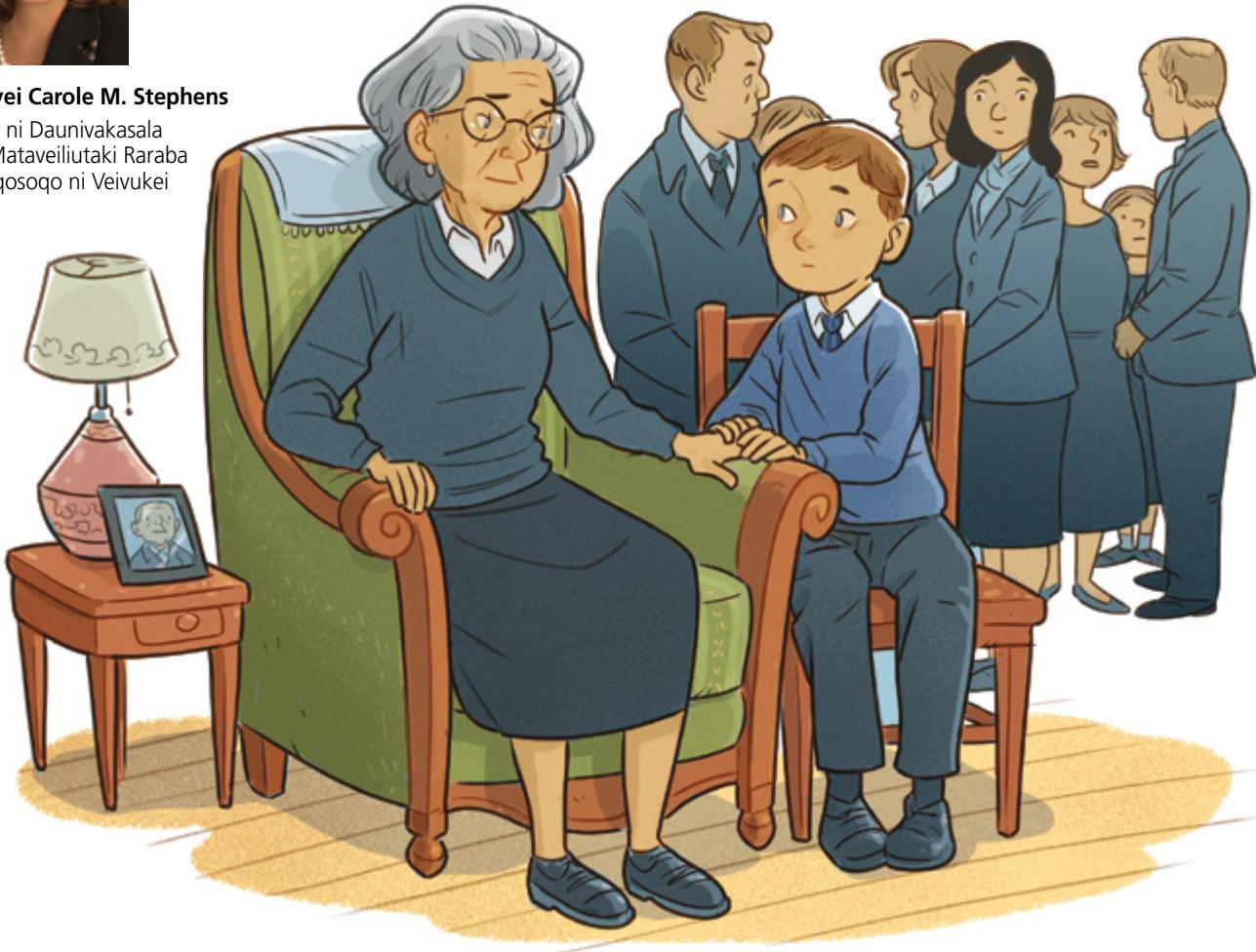

NA YALAYALA

Mai vei Carole M. Stephens

Matai ni Daunivakasala
ena Mataveilutaki Raraba
ni Soqosoqo ni Veivukei

Ni a mai leqa na tamai na watiqu, keitou a soqoni vata matavuvale ka kidavaki ira na so ka ra mai vakaloloku. Ni'u a veivosaki vata kei ira na matavuvale kei na itokani ena bogi tauoko oya, au dau siqemi makubuqu o Porter, yabaki 10, ni tucake volekati tinai watiqu voli—o buna. So na gauna ena duri tu e dakuna, ka vakaraici koya toka. Au a raica ena dua na gauna ni rau a veitauriliga tu. Au vakaraici koya ni vakatavia na ligai buna, mokoti koya vakalalai, ka tucake tu e yasana.

Ni ot i vica na siga ena sotavi ni veika oya, au a sega ni rawa ni kauta laivi mai na noqu vakasama na ivakaraitaki oqo. Au a vakayarayataki me'u vakauta vei Porter e dua na imeli. Au a tukuna vua na ka au a raica ka vakila Au a vakananumi koya ena **veiyalayalati** a cakava ena nona a papitaotaki, ka tukuna vua na vosa nei Alama ena Mosaia wase 18:

“Ia, me vaka dou sa gadreva mo dou curu ki na loma ni bai ni Kalou, ka vakatokai me nona tamata, ka sa lomamudou mo dou

veivuketaka na nomudou icolacola me mamada kina;

“Io ni sa lomamudou mo dou tagi vata kei ira sa tagi; ka vakacegui ira sa rarawa, ka vakadinadinataka na Kalou ena veigauna kecega, ena veika kecega, kei na veivanua kecega dou sa tiko kina, me yacova na mate, . . . me nomudou kina na bula tawamudu—

“. . . Kevaka sa vaka oqori na ka sa lomamudou, na cava me tarova na nomudou papitaiso ena yaca ni Turaga, io me ivakadinadina ni nomudou sa **veiyalayalati** kaya mo

NEI PORTER

Na veiyalayalati e sa dua na yalayala me baleti iko kei na Tamada Vakalomalagi.

dou qaravi koya ka muria na nona vunau, me sovaraka mai kina vei kemudou na nona Yalo Tabu?" (tikina e 8–10).

Au a vakamacalataka vei Porter ni o Alama a vakatavulica ni o ira ka vinakata mera papitaisotaki sa dodonu mera gadreva taumada mera qarava na Turaga ena nodra qarava na tani—ena nomu bula taucoko! Au a kaya: "Au sega ni kila ke o a nanuma oya, ia na sala o vakaraitaka kina na loloma kei na veikauwaitaki vei Bumu, o sa muria tiko kina na nomu **veiyalayalati**. Eda muria na noda **veiyalayalati** ena veisiga ni da

lomavinaka, vakaraitaki loloma, ka veikauwaitaki vakaikeda. Au vinakata ga mo kila ni'u dokai iko vakadaunimuri **veiyalayalati** voli! Ni o muria tiko na **veiyalayalati** o cakava ni ko a papitaisotaki, o sa na vakavakarau ki na veitabaki ni matabete. Ena solia vei iko na ikuri ni **veiyalayalati** oqo na madigi e vuqa mo vakalougatataka ka qaravi ira tale eso ka vukei iko ni vakavakarau ki na **veiyalayalati** ko na cakava ena valetabu. Vinaka na nomu ivakaraitaki uasivi tiko vei au! Vinaka na nomu vakaraitaka voli vei au na irairai ni dua ka daunimuri **veiyalayalati**!"

A sauma lesu mai o Porter: "Bubu, vinaka na ivola. Ni'u a dau mokoti Bu voli, au sega ni kila ni'u a muria tiko na noqu **veiyalayalati**, ia au a vakila na vakacegu e lomaqu ka sa vinaka dina. Au kila ni oya na Yalo Tabu ena lomaqu."

Au vakila talega na vakacegu e lomaqu ni'u siqema ni kila o Porter ni gauna e muria kina na nona **veiyalayalati**, ena "tiko ga kei [koya] na Yalotabu ni [Tamada Vakalomalagi]" [V&V 20:77]. Oqo e dua na yalayala ka rawati ena ciqomi ni isolisoli ni Yalo Tabu. ■

*Mai na "Sa Kena iNaki Meda Reki Vakalevu,"
Liaona, Nove. 2013, 115–16.*

MO DUA NA DAUMAROROI VEIYALAYALATI

Ni'u sa na papitaiso, au yalataka
ni'u na . . .

Vakaraitaka na loloma kei na yalovinaka,
Vakalomavinakataki ira na rarawa,
Muria na ivakaro ni Tamada Vakalomalagi,
Ka tukuni Tamada Vakalomalagi kivei ira tale eso.

Me kena isau, e sa yalataka vei
au na Tamada Vakalomalagi . . .

Ni na tiko vata ga kei au na Yalo Tabu!

Saini,

Vulica vakalevu me baleta na ikau
ni Lalai ena vula oqo!

Na Matavuvale E Sa Suitu ni Yavu ni Tamada Vakalomalagi

Mai vei Jan Taylor

Edau taleitaka o Misha na tarai ni vale balavu mai na buloko, ia e dau vakacudrui koya ena so na gauna ni ra lulutu ki ra na buloko eso. E qai vulica okoya e dua na kavuni. Ni vakayagataka vakalevu cake okoya na buloko ena boto ni nona vale balavu, e vaqaqacotaka saraga na yavu ni nona vale balavu. E taura toka na vosota kei na vakatovotovo, ia a mani yaco me tara rawa okoya na vale balavu eso ka sega ni lutu sobu vakarawarawa.

Me vaka ga a vulica o Misha me tara na vale balavu qaqaqo eso, sa dodonu meda vulica ni tara e dua na matavuvale qaqaqo cake. Na matavuvale e sa dua na tiki bibi ni yavu ni Tamada Vakalomalagi me baleti keda. Ni bera ni da mai sucu, eda a bula tu vakaluvena tagane ka

luvena yalewa vakayalo na Tamada Vakalomalagi. Ni sa gauna ni noda lako sobu mai ki vuravura, a navuca vei keda o Koya meda lako ki na matavuvale. E vinakata o Koya me taqomaki keda na noda matavuvale, vakatavulici keda, ka vupei keda ni lesu tale ki Vua.

Sa rawa ni da cakacaka ka solia ki na noda matavuvale e dua na yavu qaqaqo cake. Sa rawa ni da vakatovototaka na qaravi kei na vupei ni tamata yadua. Sa rawa ni da vaka-rorogo ka vosa vinaka ki na tamata yadua. Sa rawa ni da masu ka vulica vata na ivolanikalou. Sa rawa ni da cakacaka vata ka vakayagataki gauna vata ena caka ni veika eda rekitaka. Mai na vosota kei na vakatovotovo, sa rawa ni da tara e dua na matavuvale qaqaqo cake. ■

SERE KEI NA IVOLANIKALOU

- "Families Can Be Together Forever," (*Children's Songbook*, 188)
- Luke 6:47–49

VAKASAMA ESO NI VOSA VAKAMATAVUVALE

Sa rawa ni dou wilika, vakamatavuvale na Luke 6:47–49. Sa rawa ni o qai vosa se na cava e vakatavulica vei keda na veiwase oqo me baleta na matavuvale. Era sa veivukei vakaiira vakacava na nomu matavuvale ena gauna ni dredre eso? Na cava o rawa ni cakava mo tara kina e dua na yavu qaqaqo cake sara?

Masu Vakamatavuvale

Kana vakayakavi
vakatautauvata

Lotu vakamatavuvale

Veiqitori vakatautauvata

Vuli ivolanikalou
vakamatavuvale

Sikovi ni dua e sa tauvimate

Volai ni ivola ki na
dua na daukaulotuVulici ni talanoa eso me
baleti ira na tubuda

NA VAQAQACOTAKI NI NODA MATAVUVALE

Sa rawa ni o cakava e dua na posita
me vuakea na nomu matavuvale me
qaqaco cake!

- Ena veivuke ni dua e qase cake, musuka
tani na veibuloko. Vakabira ki na dua
na tiki ni pepa o ira ka vakaraitaka na
veika sa cakava oti tiko na nomu mata-
vuvale. Na veibuloko oqo ena matataka
na yavu ni nomu matavuvale.
- Digitaka tale e dua na buloko e vaka-
raitaka e dua na ka ena via cakava se
vakavinakataka cake na nomu matavu-
vale. Ni ko sa vakacavara na inakinaki
oqo, kuria ki na nomu vale balavu.
Biuta na posita ena vanua e rawa ni
raica kece na tamata, ka kuria tiko na
buloko me vaqaqacotaki kina na nomu
matavuvale!

Vola eso na nomu vakasama vakataki iko ena veibuloko lala.

Na papitaiso e sa itekitekivu ni kalawa ena noda ilakolako vakatisaipeli.

Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada
Mai na koniferedi raraba ni Okotova 2013

Mai vei Elder
Terence M. Vinson
Ena Vitusagavulu

Tosoi na Vatu

Atoholea toka e dua na gone-tagane ena dua na gauna me samaka na vanua ni duka ena daku ni nona vale me rawa ni vakatatalotaki ira kina na nona motoka. A tiko e dua na vatu levu ka vakataotaka tiko na nona cakacaka. E biliga ka dreta na gone oqo ena nona kaukauwa taucoko. Ia se vakacava na kaukauwa ni nona toholea, e sega ni yavala rawa na vatu.

A vakaraici koya malua toka o

tamana. Sa qai lako mai vei luvena ka kaya, "Ko na gadreva mo vakayagataka na nomu kaukauwa tau-coko ni tosoya e dua na vatu levu vakaoqo."

E sauma lesu na gonetagane, "Au sa vakayagataka taucoko na noqu kaukauwa!"

A vakadodonutaki koya o tamana: "Sega, o se bera. O se bera ni rawata rawa na noqu veivuke!"

Rau sa qai cuva sobu ruarua ka

Na cava eso na ka e sa rui dredre vei iko mo cakava?

E rawa vakacava ni o kerea na veivuke ni
Tamada Vakalomalagi ena vakayacori ni veika dredre?

Ocei tale o rawa ni kere veivuke vua?

tosoya vakarawarawa na vatu.

E vinakata na Turaga meda dau nuitaki Koya ena vakameautaki ni noda leqa. Sa na qai rawa ni da vakila vakawasoma cake na Nona loloma, vakaukauwa cake, vakamatata cake, ka vakatamata cake. Sa yaco meda duavata kei Koya, ka rawa ni yaco meda vakatiki Koya. ■

Mai na "Toro Voleka Vua na Kalou," Liaona, Nov. 2013, 104.

Au o Dria

mai na Filipaini

*Mabuhay, Kaibigan!**

Mai na dua na veivakatarogi nei Amie Jane Leavitt

Ko sa bau tatadrataka tu li mo na vakaitikotiko ena dua na yanuyanu? Oqo o Alejandria, ia era kacivi koya vakalekaleka Dria na nona matavuvale kei na itokani. E vakaitikotiko okoya ena yanuyanu o Cebu e Filipaini vata kei tinana, tamana, kei na rua na tacina. E tiko talega e dua na ganena qase, ia a mate ni se bera ni sucu o Dria. “Au kila ni se tiki tikoga ni neitou matavuvale okoya, ka’u na raici koya ena dua na siga baleta na matavuvale e tawamudu,” e kaya okoya. ■

* “Ni bula, na veitokani!” e Tagalog.

Dua na ka au dau taleitaka ni cakava oya na danisi. O au e dua na daudanisi ballet. Au vakanuinui ni toso cake ena yabaki vou ki na ivatavata e tarava, oya na pointe. Oqo e kena ibalebale ni’u sa na daramaka na ivava ni ballet vakarautaki ka vukei au ni danisi ena veiqaqalo ni yavaqu.

E tiko e Filipaini e sivia na 7,000 na yanuyanu, ka sa vuqa sara na vanua totoka me sikovi. Na neitou itikotiko e voleka ki matasawa, ka’u dau taleitaka na qito e waitui. Dua na ka au dau taleitaka ni cakava oya na qalo. Au a vakatavulici au ga ena kena iwalewale!

Au taleitaka na lako vata kei na noqu matavuale ka sikova na veimatasawa duidui. Keitou a lako ena dua na gauna ki Palawan—e dua na yanuyanu ka taukena na uciwai levu duadua ena botoniqeple e vuravura. Au a laki sisili tu ekea vata kei na noqu iyaya ni nunu ka vakaraica na ika diiroka taucoko.

Ena dua na siga e korrivuli, era a kaya eso na lewe ni kalasi ni o ira na Momani era sega ni vakabauta na Kalou. Au tukuna vei ira ni da vakabauta na Kalou. Au a kauta mai ena siga ka tarava eso na kadi veisoli-yaki ka toka kina na itaba kei Jisu eliu kei na Yavu ni Vakabauta e dakuna. Ni ra raica na itaba na noqu lewe ni kalasi ka wilika eso na noda vakabauta, era sa marau ni kila ni da vakabauta na Kalou.

AU TALEITAKA MEU RAICA NA VALETABU

Keitou sa kalougata ni keitou vakaitikotiko voleka ki na Cebu City Philippines Temple. Au a rawa ni sarasara ena valetabu vata kei na noqu matavuale ni bera na kena vakatabui. Sa dua dina na vanua totoka ka veivakacegui. Au sa vakavinavinaka me baleta na valetabu, ni sa rawa ni tiko vata me tawamudu na noqu matavuale.

VAKARAU NI LAKO!

E sa vakatawani tu na kato nei Dria ena so na nona iyaya taleitaki. Na iyaya cava soti oqo o na vakatawana ena nomu kato?

Ni Vakasamataki o Jisu

Mai vei Mabel Jones Gabbott

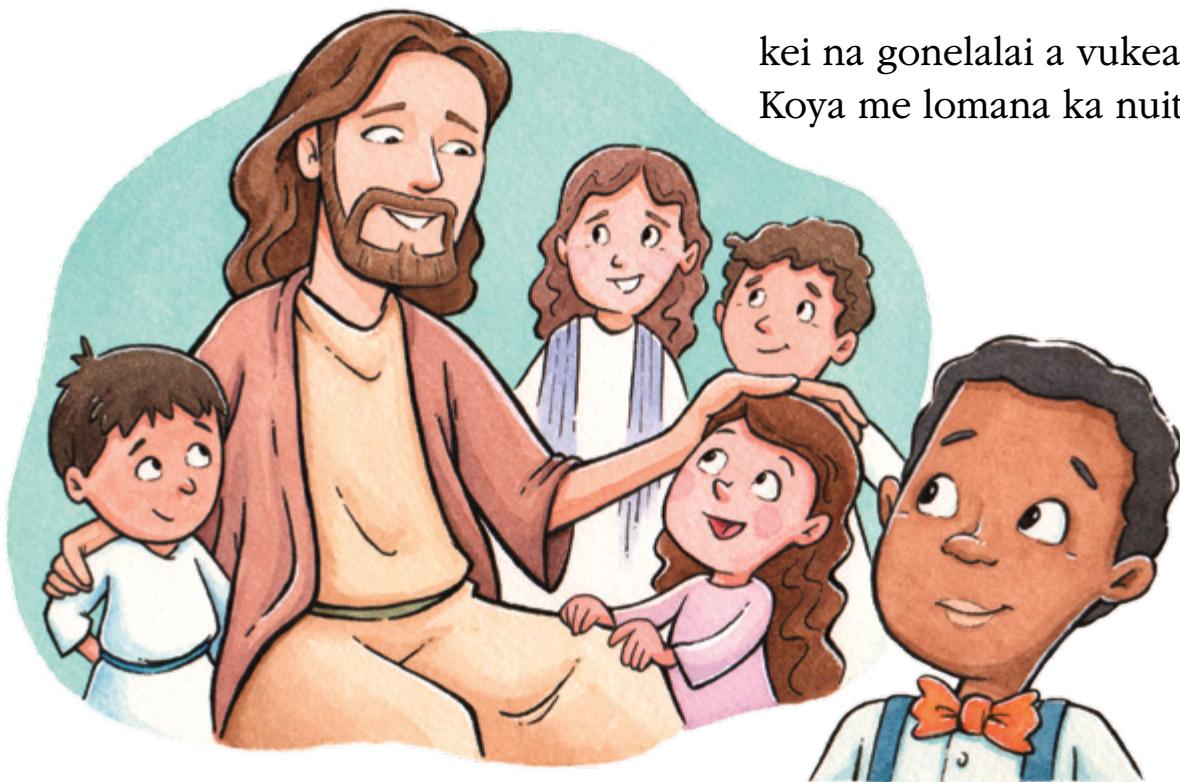

E sega ni dodonu me dredre na dabe sara vakadirorogo.
Ka vakasamataki o Jisu, Nona kauveilatai ena ulunivanua,
kei na ka tauoko a vakararawataki kina ka cakava o Koya me baleti au;
E sega ni dodonu me dredre na dabe vakadirorogo.

Au vakasamataka na
maile eso a lakova o
Koya ena kuvu,

kei na gonelalai a vukea o
Koya me lomana ka nuitaka;

E sega ni dodonu me dredre na dabe vakadodonu ena noqu idabedabe,
ka vakarorogo vakamatau, ka vagaluya na yavaqu.
E sega ni dodonu me dredre, dina ga ni'u ka lailai,
me vakasamataki o Jisu, sega ni dredre vakadua. ■

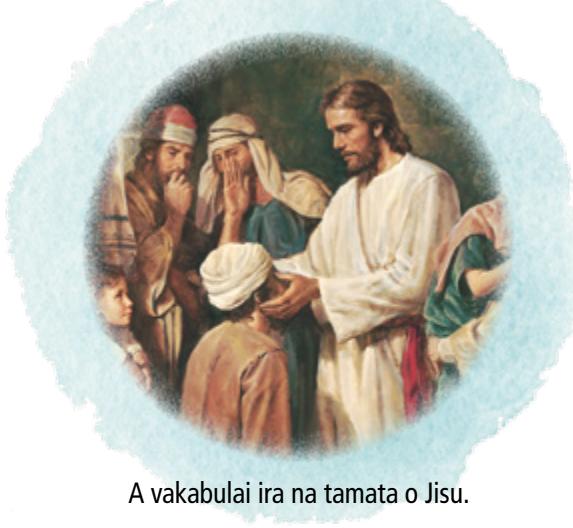

E DUA NA GAUNA VAKAMAREQETI ME VAKASAMATAKI KINA O JISU KARISITO

*Na soqoni ni sakaramede e sa dua na gauna vakamareqeti ni dabe
vakadirorogo ka vakasamataki kina na iVakabula.*

A papitaiso o Jisu ena uciwai na Joritani.

A vakabulai ira na tamata o Jisu.

A lomani ira na gonelalai o Jisu.

A vakararawataki ka mate o Jisu ena vukuda.

A vakaturi cake o Jisu ena matakana ni Tucaketale.

Baleti Jisu, eda na bula rawa tale!

Droinitaka
se vakabira
e dua na
kemu iyalo-
yalo eke.

KUNEI NI NUINUI ENA GAUNA MAI MURI

Mai vei Stan Pugsley

Ena Sepiteba 12, 2001, au a taubaletaka tiko kina kei na watiqu na buturara ni dua na vale ni bula e Tucson, Arizona, Amerika, ena tauri voli ni veiaua namaki ni neirau waraka me sucu na luvei keirau tagane. Mai na neirau retio yaloyalo kei mai na retio yaloyalo kece sara ena loma ni vale, keimami a vakadreti ena ivakamacala lekaleka mai na siga sa oti ena veika a yaco e New York City—me baleta na rua na vale babalavu ka a keleca taumada na irairai ni macawa ni siti oya, ni kasura ka vurumeme sara. Na veika a yaco, na kakaburaki ena veiaua, a vakavuna vei keirau na ylolailai. E a vaka me dua na gauna veilecayaki ni kauta mai kina e dua na gone dramidrami ki na vuravura—e dua na vuravura e vaka me buto sara ka rerevaki.

A sucu ena mataka lailai ni siga ka tarava na luvei keirau tagane. Ni'u roqota koto na luvei keirau lailai, au a vakasamataka na veika vakkadomobula a yaco ena vica na siga sa oti, na veika a vakavuna me'u nanuma lesu kina na kama e Yellowstone National Park ena 1988. Na yameyame a vakarusa ni rauta e 800,000 na eka (323,750 ha) ni veikau. Na vakacacani ni igadigadi sa sega ni tukuni rawa. Na veika vakaitukutuku e vakaraitaka walega na qele kama kei na kubou loaloa vavaku ena macawa. E sega tale ni dua na iwalewale ni sasaga vakatamata ena rawa ni vakalesuya totolo mai na veika sa yali. Sa vaka me o ira sara mada ga na yavu tamata qaqa tawavakasuka ni veika buli era sa sega ni vorata rawa na kaukauwa ni veivakacacani ni kama.

*Na cagi vata ga
a liwa ka veiva-
karerei me va-
kadrukai keda e
sa teivaka talega
na sore ni kau
ni veisau kei
na tubu.*

Ia a yaco e dua na cakamana malua ena vulaitubutubu ka tarava—sa ra tekivu cadra mai na veisorenikau lalai kei na senikau mai na qele kama. Mani yaco mera seraka mai e levu sara na senikau kei na veikau kei na vunikau mai na qele. A malua na sucuvou ni igadigadi ka vakatawani ena veika lalai vakalagilagi, ka vakilai e muri na vakasakiti ni kena rawaka.

Ena gauna ni nuiqawaqawa ka vaka me curumi keda me vaka na kama caudre e Yellowstone, ni sa tu na noda vakabauta kei na inuinui ena kena icavacava, sa dodonu meda nanuma ni sa tiko e dua na yavu malua ka tawayavalati rawa e rukuda, e kaukauwa vakalevu sara mai na ivadi ni vunica eda na sotava. E vakamacalataka o Ilamani ni yavu oqo “na uluvatu ni noda iVakabula, sa ikoya na Karisito, na Luve ni Kalou.” Kevaka meda kelea na noda bula Vua, ia “ni sa vakaliwava mai na tevoro na nona cagi kaukauwa kei na nona moto ena covulaca, ka sa yaviti kemudrau ena nona uca cevata kei na nona cagilaba, ena sega ni rawai kemudrau se dreti kemudrau sobu ki na ikeli ni rarawa kei na yaluma tawamudu, ni sa dei sara na uluvatu drau sa tara kina; ia kevaka sa tara cake na tamata ena yavu oqo, ena sega ni bale rawa” (Ilamani 5:12).

Ni sotavi na veitovo vakasausa ni vunica kei na veitemaki ni vuravura, eda na rairai nanuma ni veivakayarayaratki lailai ka rawarawa ni kospipeli esa sega ni veiraurau ka veivakadrukai. Eda na rairai vakila na vakinatiqa kei na yololailai ni da wawa ena vuturi me vakadodonutaki na veicala, me na vakaseavutaki na mosi, ka wali na vakatataro eso. Na veicagi saraga oya ka liwavi keda, sa mai, teivaka na veisorenikau ni veisau kei na tubu, ka sa cakacaka voli vagagalua na kaukauwa vakamareqeti ni kospipeli ena ruku ni qele ni veika bula ni vuravura, ena vakarautaki ni dua na udolu na sorenikau lalai ni inuinui kei na bula. ■

*E vakaitikotiko na dauvolaivola mai Arizona,
Amerika.*

HOWARD W. HUNTER

Howard W. Hunter a rawata na nona **Eagle Scout Award** (na icocovi cecere duadua ena dua na parokaramu ni rawaka me baleti ira na cauravou) ni se yabaki 15. E dau vakasakita okoya na **tuva kawa** ka vakayagataka wasoma na gauna ena vakasaqaqara ena ivolatukutuku ni kawa se veisiko ki na matavuuale. Ni a veiqraravi voli vaka-iApositolo, a veivuke okoya ena digitaki ni vanua me baleta na **Brigham Young University Jerusalem Center**. Ni sa Peresitedi ni Lotu, a vakayaloqaqataki ira na lewenilotu okoya mera sokalou vakawasoma ena valetabu ka vakatabuya na **Bountiful Utah Temple** ni vo toka vakalailai e rua na vula ni bera nona mate.

E Tiko Talega ena iVola Oqo

ME BALETI IRA NA ITABAGONE QASECAKE

Kevaka dou sa kitaka
na ka kecega meu

t.40

Vakarokorokotaki Kina

Era dau vakasamataka vagumata na itabagone qasecake
wawoliti vuravura se cava na ibalebale ni kena vakamuri na
ivakaraitaki ni iVakabula ka bula vakamaqosa.

ME BALETI IRA NA ITABAGONE

E drokadroka li na vula? A ka lasu li na
butuki ni vula? Taura na taro oqo ka
vulica na iwalewale ni kena vakatakilai
na duidui ni dina ni Kalou kei na lasu
i Setani.

DONU se CALA

t.64

ME BALETI IRA NA GONE

“Oqori E sa Rui Rawarawa, Tuksaqu!”

t.67

Ko na kurabui li ni raica ni o na rawa ni
wilika taucoko na iVola i Momani ena dua
ka veimama na siga?

